

Churchill'in nutku her tarafta büyük alâka uyandırdı

Nutuktan çıkan manâ: Abloka şiddetlendirilecek

Molotof'un nutku Almanyada hayret uyandırdı. İtalyadan bahseden tarafları neşredilmedi. Fransız gazeteleri Sovyetlerin bitarafliğini muvakkat addediyor

Berlin, Roma Moskova üçlüsü mümkün müdür?

Almanya - İtalya - Sovyet Rusya birleşmesi son günlerin en fazla mürekkep sarfettiren mevzuu oldu. Bu üçlü anlaşmaya imkân var mıdır?

Devlet ve mezhep farkı her halde bir engel olamaz. Öyle bir asırda yaşıyoruz ki en derin ahlak prensipleri, en kuvvetli itikatlar en basit menfaatlara feda ediliyor. Arada menfaat birliği olunca nazilikle bolşevikliğin, faşistlikle komünistliğin el ele vermesine asla şaşmamalıdır. Nasyonal - sosyalist Almanya ile komünist Rusya günün birinde cancağır olduktan sonra, İtalya ile Rusyanın anlaşmasına herhalde aradaki iman ziddiyeti engel değildir. Şu halde mesele, bu üç devlet arasında hakiki menfaat birliği olup olmamasına kalmıyor.

Polonyanın cesedi üzerinde bir an için birleşmiş gibi görünen Almanya ile Sovyet Rusya aynı siyasi gayelere yürüyen devletler midir?

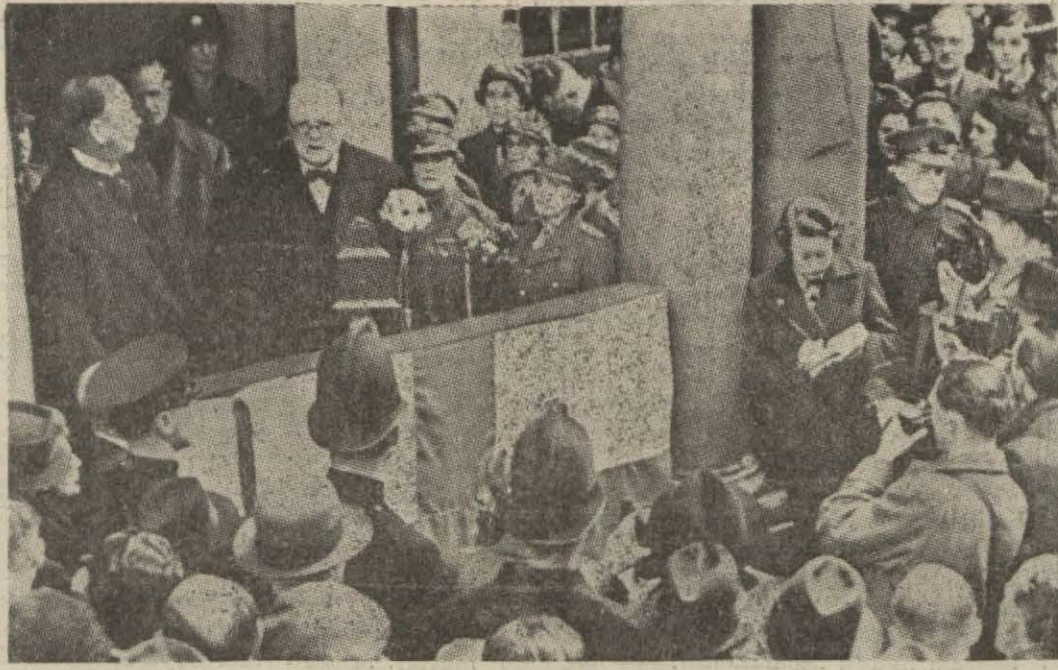
İki büyük milletin menfaati bir iki ay içinde değişecek kadar sathi olamaz. Eğer Almanya ile Rusya arasında samimi bir işbirliği ihtimali olsaydı, Hitler, alman milletinin ilmi hâl kitabı olan meşhur eserinde Sovyetler aleyhine bu derece şiddetli küfürler yazmaktan çekinir, uzak ihtimaller için olsun dilini biraz tutardı. Bu ispat ediyor ki hakikatte Almanya, Sovyetlerin düşmanıdır ve Rusyayı kendisine müstemleke addetmiştir.

Bazen iki düşman memleket müşterek bir tehlike karşısında muvakkaten birleşirler. Almanya ile Rusya arasında böyle bir bağlılık da yoktur, çünkü Almanya harp ilân eden müttefikler Sovyetleri asla tehdit etmemişlerdir. Bilâkis Fransa Sovyetlerin müttefikleri idi ve İngiltere ile Fransa, Almanya karşı Sovyetleri de beraber almak için hayli uğraştılar. Fakat Sovyetler — hiç kimsenin ummadığı, beklediği bir sırada — Almanya ile ademi tecavüz muahedesi imzalayarak onunla birlik göründüler. Sebepi? Almanya, buna muhtar kaldı, büyük fedakârlığa katlandı, zira şark cephesini emniyet altına alıyordu. Rusya buna razı oldu, çünkü hem Polonyanın yarısını alıyor, hem Baltık denizinde, Almanya zararına hâkimiyetini tesis ediyor, hem de bilhassa tek düşmanı olan Almanyanın harbe sürüklenerek zayıflamasını ve kendisi için tehlike olmamasını temin ediyordu.

Bu menfaat ziddiyeti Balkanlarda da vardır. Sovyetler, Balkanlarda olsa da Besarabyayı almak için Rumanya saldırmak isterler. Halbuki petrol ve saire için Rumanyaya mühtaç olan Almanya harbin bu memlekete bulaşmasını asla istemiyor. Almanya ile Rusya arasında, bu sahalar dışında, nerede, ne gibi menfaat birliği olabileceğini akıl almaz. Esasen, Almanyanın «Şarka nüfuz» politikası ile Rusya ile bu sahte dostluktan sonra akamete uğramıştır. Germenlik

Necmeddin Sadak

(Devamı 10 uncu sahifede)

B. Churchill nutuk söylüyor

Londra 31 — Harbiye Nazırı Churchill'in nutku her tarafta büyük bir alâka uyandırmıştır. Nutkun en mühim kısmı taraftarane hareket eden bitarafların bu mesaisinin, müttefikleri Almanyayı mağlûp etmekten

menedemeyeceği hakkındaki fıkralardır. Bitarafların gösterdikleri zaafıla mütearrızlara hizmet etmesi kabul edilemez. Mütearrız bütün insani hisleri ayaklar altına alır, bitarafların

(Devamı 10 uncu sahifede)

İtalyanlara atfedilen garip bir sulh plânı

İtalya Avrupanın İngiltere, Fransa, Almanya, İtalya arasında dört nüfuz mıntakasına ayrılmasını istiyormuş

Paris 31 (A.A.) — Ordre gazetesinde Emile Bure şöyle yazıyor: Son zamanlarda ortada dolayan sulh plânları arasında faşist hükûmetine atfedilen bir plân vardır. Gayda tarafından neşredilen makaleler de bu iddiayı teyid eder gibi görünmektedir. Bu plânın başlıca maddeleri şunlardır:

1 — Karada, denizde ve havada umumi silâhsızlanma.

2 — İngiltere, Fransa, Almanya ve İtalya arasında Dörtler misaki usulüne avdet. Bu devletler Milletler Cemiyetinin yerini tutacak olan bir direktuar teşkil edecekler, Avrupayı dört nüfuz mıntakasına ayıracaklar ve icap ederse bolşevikliğe karşı bir Ehlisalıp vücuda getireceklerdir.

3 — Dinler serbes olacak. İngiltere, Alman yahudilerinin Filistine, İtalya Şarki Afrikaya, Fransa da Madagaskara hicret etmelerine yardım edeceklerdir.

4 — Ticaret serbes olacak ve herkes istediği kadar iptidai madde alabilecektir. İktisadi sahada teşriki mesai edilmek üzere Amerika ile sıkı temas halinde bulunulacaktır. Almanların ve İtalyanların hicretlerini kolaylaştırılacaktır.

5 — Almanyaya yirmi sene sonra müstemlekeleri iade edilecek veya müstemlekeleri tazmin edilecek yahut da Almanların bazı Afrika mıntakalarına hicretleri himaye edilecektir.

6 — Merkezi mıntakadan mürekkep 10 milyon nüfuslu müstakil bir Polonya ihdas edilecektir. Gdinya Polonya için serbes bir liman olacaktır. Dantzig ile ticaret, serbes olacak ve Polonyanın deniz ticareti kolaylaştırılacaktır.

7 — Polonyada ve Tuna havzasında akalliyetler meselesi muhaceret usulü halledilecektir.

8 — Çekler, Slovaklar ve Macarlar Almanyanın müttefikleri olacak olan üç taraflı bir devlet teşkil edeceklerdir.

9 — Avusturya Almanyada kalacaktır.

10 — İtalya, Yugoslavya, Romanya, Bohemya, Slovakya ve Macaristanın işti-

rakile bir Tuna konfederasyonu vücuda getirilecek ve bu memleketler arasında bir gümrük anlaşması yapılacaktır.

11 — Cibuti'de İtalyaya hususi bir gümrük serbestisi verilecektir. Tunusdaki İtalyanların statükosu tekrar tekkil edilecektir. Süveyş mukavelesi teshidilecek ve 1945 senesinden itibaren bütün devletler serbesce transit suretile geçebileceklerdir.

Bure, netice olarak dörtler misakinin, keşfedilmesi kolay bir tuzak olduğunu ve müttefiklerin aralarında büyük ihtilâflar bulunan düşmanlar karşısında kuvvethi bağlarla birleşmiş oldukları halde azimle durdukları kaydedilmektedir.

Dikkatler:

Aczi anlaşılan muallimlerin tekaüdüğü

— Ecole Normale Supérieure nedir?
— Fransanın en yüksek mektebi.
Oradan çıkanlar değil, oraya girenler bile parmakla gösterilir.
— Mezunları ne olur?
— Muallim.

Geçen gün gazeteler, bizdeki ehli-yetsiz öğretmenlerin meslekten tasfiye edilmeleri için senelerce tecrübe edileceklerini; — hiç değilse iki müfettiş tarafından bir sene arayla aczi iki kere tesbit edildiği takdirde — tekaüde sevkolunacaklarını yazıyordu.

Sanırsız ki, maarif meselelerimizin en başında muallimin kalitesi gelmektedir. Binadan da, hattâ kitaptan da evvel; Bunun için, öğretmenliği girmesi güç, hele aciz halinde çıkarılması pek kolay bir meslek haline sokmanın yoluna bakmal. (Tabii muallimleri refaha da kavuşturarak!)

Alman beyaz kitabı

Amerika Cümhurreisile diplomatları
hakkındaki ithamlar infial uyandırdı

Amerika bir cevap hazırlıyor

Paris 31 — Vaşingtondan bildiriliyor: Alman Hariciye Nezareti tarafından neşredilen beyaz kitap Amerikada hayret uyandırmıştır. Kitapta gûya Varşovada eski Lehistan Hariciye Nezaretinde bulunan bir takım vesaike istinaden Avrupa harbini Amerika Cümhurreisi B. Roosevelt'in ve Amerikanın Londra ve Paris sefirlerinin teşvik ettiği bildirilmektedir. Bu neşriyat, Reiscümhur seçimi yaklaştığı sırada B. Roosevelti Amerika efkârı umumiyesi nazarından düşürmek için bir manevra addedilmektedir. Amerika Hariciye Nazırı, Amerikanın Paris sefiri ve Polonyanın Vaşington sefiri bu asılsız neşriyatı tekkiz etmektedir. Amerika Hariciye Nazırı kendisine atfedilen beyanatın katfiyen aslı olmadığını, hiç kimseye bu yolda beyanatta bulunmadığını ve neşredilen vesikanın uydurma olduğunu bir teblig ile bildirmiştir.

Vaşington 3 — Amerika hükûmeti, Almanya tarafından neşredilen beyaz kitabı cevap hazırlamaktadır. Bu cevap mufassal bir rapor şeklinde neşredilecektir. Amerika gazeteleri beyaz kitap münasebetle Almanyanın çevirmek istediği manevrayı tenkid ediyorlar.

Fransız Gazetelerinin makaleleri

Paris 31 — Gazeteler Almanyanın beyaz kitabı hakkında makaleler yazıyorlar. Journal gazetesini diyor ki:

«Bu kitap Amerikanın dahilî işlerine müdahaledir ve bu kadar kaba bir şekilde bir müdahale şimdiye kadar görülmemiştir. Almanya bir kısım Amerika efkârını hükûmet aleyhine tahrik

etmek istiyor ve Rooseveltin yeniden seçilmemesini temine çalışıyor.»

Journal gazetesini de diyor ki: «Almanya, Beyaz kitabı neşretmekle şu gayeleri takip ediyor: 1 — B. Rooseveltin yeniden seçilmesine meydan vermemek, 2 — Avrupa işlerine karışmamak fikrinde olanların mevküni kuvvetlendirmek, 3 — Amerikanın, Almanyanın istediği tarzda bir sulha müzaheret etmeyeceğini anladığından Wellesin avdetini beklemeden ortahğı karıştırmak.

Bu kitabın neşri mühim akisler yapacaktır. Bundan istifade edebilirsek kitabın neşredilmesi bizim için faydalı olur.»

Bükreşteki Sovyet heyeti

Rusyanın, Romanyaya taarruz etmeyeceğini temin etmiş

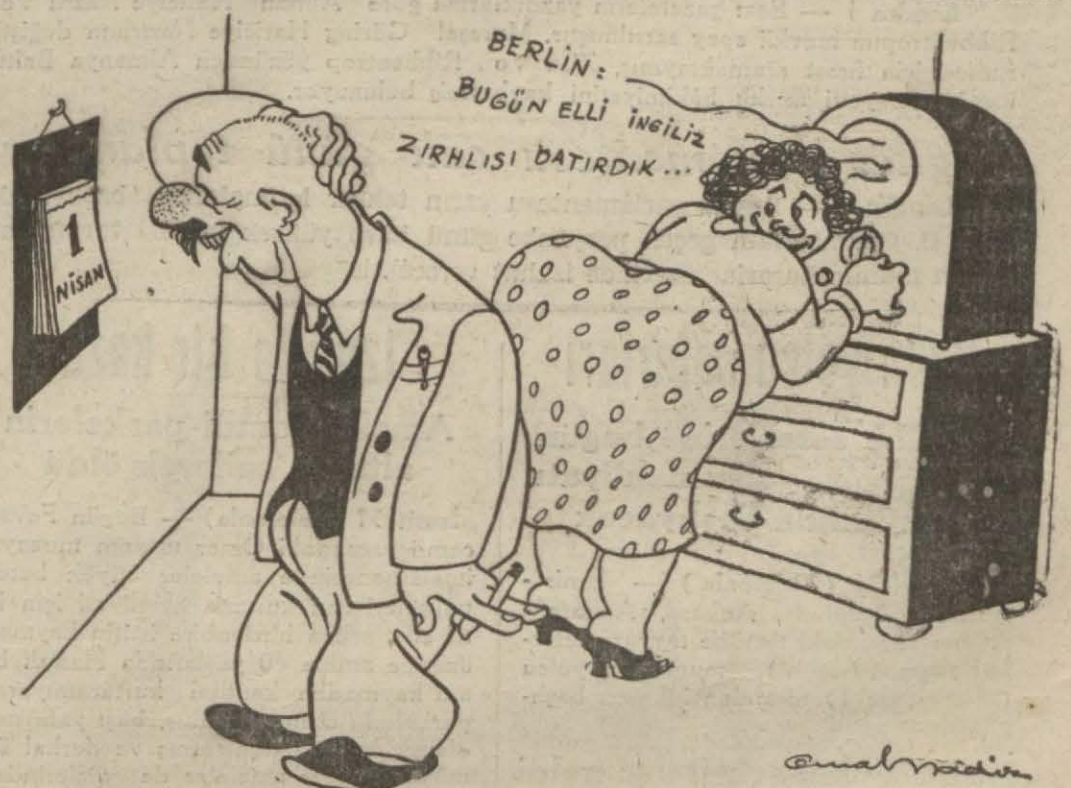
Bükreş 31 (A.A.) — Bükreşte bulunan Sovyet heyeti âzası Sovyetler Birliğinin Romanyaya taarruz etmeyeceğini temin etmektedir.

Havas muhabirinin haber aldığına göre, Sovyet heyeti âzası hattâ, «Bir gün Ukraynaya doğru dönerek aleyhimize hareket edebilecek olan Almanların işini kolaylaştırmak niyetinde değiliz.» cümlesini dahi ilâve etmişlerdir.

Türkiye - Suriye dostluk muahedesinin imzası

Türkiye - Suriye dostluk muahedesinin imza resmi: Solda Fransız sefir, sağda Hariciye Vekilimiz muahedeyi imza ediyor

— Avrupalılar bugün birbirini aldatırlar!...
— O âdet propaganda harbinden evvelde bayım!...

Dün Geceki ve Bu Sabahki Haberler

Son dakika

Almanya, yeni bir siyasî kombinezon düşünüyor

Berlin - Roma - Moskova paktı yerine Berlin - Roma - Peşte - Belgrad kombinezonunu kurmak istiyor

Paris 1 — B. Molotofun son nutku Şarkî ve Merkezî Avrupayı nüfuz muntakasına taksime matuf olan ve Hitler tarafından hazırlanan üçüzlü itilâf ebediyen gömmüştür. Maamafih Alman Hariciye Nezareti, bu ademi muvaffakiyetten ümitsizliğe düşmemiş, bu defa Berlin - Roma - Budapeşte - Belgrad arasında dörtlü bir kombinezon hazırlamağa başlamıştır. Fakat bu kombinezon da suya düşecektir. Zira Şarkî ve Merkezî Avrupa devletleri, istiklallerinin muhafazası, siyasî, iktisadî ve ideolojik dinamikleriyle kendilerini yutmak isteyen devletlerin plânlarını İngiltere ile Fransanın akim bırakmalarile kabul olduğunu anlıyorlar.

B. Molotof'un nutkunun akisleri

Stampa gazetesine göre Rusya, yeni bir harekete geçmeyecek ve hâdisata intizar edecek

Roma 1 — İtalya matbuatı, ilk defa olarak Molotofun nutku hakkında mütlâa beyan etmişlerdir. Stampa gazetesi diyor ki:

«Molotofun nutku, Sovyetlerin realist ve oppurtuniste siyasetine uygundur. Nutuktan anlaşılıyor ki, Sovyetler, şimdiki halde Baltıkta veya Karadenizde sergüzeşte atılmak niyetinde değildir. Sovyet Rusya, eylem garpte cereyan eden harpten azamî istifadeyi temin etmek üzere hâdisata intizar edecektir.»

Welles, Polonya hükûmetine bir mesaj gönderdi

Londra 1 — Polonya ajansının bildirdiğine göre, geçen perşembe günü Polonya kabinesinin akdettiği içtimada B. Sumner Welles'in Vaşingtona varduktan sonra gönderdiği bir mesaj okunmuştur. Bu mesajda yeni Polonya hükûmetinin gösterdiği azm ve metanet takdir edilmektedir.

Ayrıca Polonya Hariciye Nazırı müttefiklerle akdedilen anlaşmalardan bahsederek Polonya ile İngiltere ve Fransa hükûmetleri arasında sıkı bir iş birliği olduğunu söylemiştir.

Kont Telecki Peşteye döndü

Peşte 1 — Bir haftadanberi Romada bulunan Macar Başvekili kont Telecki dün gece 23,20 de Peşteye dönmüş ve Hariciye Nazırı tarafından karşılanmıştır.

Sovyet Kareli - Fin Cumhuriyeti kuruldu

Paris 1 — Moskovadan bildirildiğine göre Yüksek Sovyet Şûrası, Danofun teklifi üzerine Sovyet federal cumhuriyetlerine dahil olmak üzere Kareli - Fin namile on ikinci bir cumhuriyet ihdasına karar vermiştir. Bu yeni cumhuriyete, Leningrad etrafındaki arazi hariç olmak üzere Sovyet Karelisi ve Finlândiyadan alınan Viborg ve Sortavala şehirleri ile Fin Karelisi dahil olacaktır.

Türk - Suriye hudut itilâfı

Paris 1 — Paris siyasî mahafilileri, Ankarada imzalanan yeni Türk - Suriye hudud itilâfını iki memleket arasındaki dostluk münasebetlerinin sıkılığına ve aralarında gündün güne artan emniyet ve itimada bir delil olarak telâkki ediyorlar.

Bu sene olimpiyad oyunları yapılmıyacak

Paris 1 — Bu sene Finlândiyanın merkezi Helsinkide yapılması evvelce kararlaştırılan olimpiyad oyunlarından vazgeçilmiştir. Çünkü evvelce iştirak edeceklerini bildiren 27 devletten 17 si son vaziyetler dolayısıyla kararlarını geri almışlardır. Maamafih Fin olimpiyad komitesi bundan sonra yapılacak ilk olimpiyad oyunlarının Finlândiyada olmasını istemiştir.

Von Ribbentropun mevkii sarsılmış

Londra 1 — Bazı gazetelerin yazdıklarına göre Alman Hariciye Nazırı Von Ribbentropun mevkii epey sarsılmıştır. Mareşal Göring Hariciye Nazırının değiştirilmesi için fırsat aramaktaymış, Zira Von Ribbentrop yüzünden Almanya Baluk üzerindeki yedi asırlık hâkimiyetini kaybetmiş bulunuyor.

İngiliz parlamentosu salı günü toplanıyor

Londra 1 — İngiliz parlamentosu yarın tekrar içtimalarına başlayacaktır. B. Chamberlain geçen perşembe günü harp yüksek meclisi tarafından alınan mühim kararlar üzerinde izahat verecektir.

Hava yolcu seferleri

Tecrübe seferlerine bugün başlanıyor, yolcu nakliyatı 15 nisanda başlayacak

Ankara 31 (Telefonla) — İzmir - İstanbul, İstanbul - Ankara, Ankara - Adana arasındaki tecrübe tayyare seferleri yarın (bugün), muntazam yolcu nakliyatı da 15 nisandan itibaren başlayacaktır.

Nafia Vekili şehrinize geldi
Bursada Gölbaşı bendini açan Nafia Vekili general Ali Fuad Cebesoy dün şehrinize gelmiştir.

Izmitte bir kaza

Amele Hamdi parkelerin altında ezilerek öldü

Izmit 31 (Telefonla) — Bugün Fevziye camii yanındaki Ömer ustanın mozayik imalâthanesinde ameleler büyük beton parkeleri son kuruma amelîyesi için istif ederlerken birdenbire istifin kayması üzerine amele 40 yaşlarında Hamdi bu anı kaymadan kendini kurtarmıyarak parkelerin altında kalmış, başı yamyası olarak beyni parçalanmış ve derhal ölmüştür. Diğer ameleler de dizlerinden yaralanmışlardır. Müddeiumumilik hadiseye el koymuştur. Zavallı amele Hamdi dört çocuk babasıdır.

Inhisarlar bütçesi

Umum müdürlük bu sene Ankaraya taşınacak

Ankara 1 (Telefonla) — Inhisarlar umum müdürlüğünün 1940 mali yılı bütçe projesi meclise verilmiştir. Umum müdürlük varidatı geçen seneye nazaran; dört milyon dokuz yüz yetmiş bin beş yüz lira fazlasıyla elli beş milyon beş yüz otuz üç bin yedi yüz altmış lira, masrafı ise 8,332,960 liradır. Bütçe esbabı mucibe lâihâsına göre idare; 1940 senesinde fabrika, imalâthane ve tuzlalar bazı inşaat yapılarak, imalâthane ler açacak ve bunlara lâzım olan makine ve âletleri alacaktır. İzmirde kurulması kararlaştırılan şarap fabrikasının inşaatına bu sene başlanacak, ihalesi yapılmış ve inşaatına başlanmış bulunan Paşabahçe rakı fabrikası da bu sene ikmal olacaktır. Alıcısı artan sarapları mızdan bu sene 950 bin litre ihraç olunacağı tahmin edilmektedir. 1939 senesinde geçen seneye nazaran iki milyon fazlasıyla 35 milyon kilo tütün stoku yapılmıştır. Projenin bir maddesine göre Inhisarlar umum müdürlüğü bu sene İstanbuldan Ankaraya taşınacaktır. Bu suretle memurların harcırahı ve nakil masrafları karşılığı olarak yeni bütçeye yüz yirmi bin lira konmuştur.

Diğer taraftan Yenişehirde yapılacak olan Inhisarlar umum müdürlüğü binasının bir evvel bitirilmesine çalışılmaktadır.

Hava gedikli talebeleri Eskişehirde merasimle karşılandı

Eskişehir 31 (A.A.) — Eskişehir hava okuluna ilthak etmek üzere Ankaradan gelen hava gedikli talebeleri dün gece Eskişehire varmış ve istasyonda merasimle karşılanmışlardır.

Önlerinde bir bando mızıkla olduğu halde şehir caddelerinden geçen yarım bu kahraman tayyarecilerini Eskişehir halkı sevgi ve takdir tezahüratıyla selâmlamıştır. Yeniden ilthak eden genç talebelerin muvasalatı günü şehir için bir bayram ifadesi taşımaktadır.

Comédie Française artistleri

Bugün Vali tarafından şereflerine ziyafet verilecek

Şehrimizde bulunan Comédie Française artistleri dün öğle yemeğini, Fransız konsolosu B. Binet'in davetlisi olarak Fransız konsolosluğunda yemişlerdir. Bir kısım Fransız artistleri, dün de, şehir dahilinde gezinti yapmışlardır. Misafir artistler, bugün, Vall ve Belediye Reisi B. Lütflü Kırdar tarafından misafir artistler şerefine bir veda ziyafeti verilecektir.

Comédie Française artistleri salı akşamı Ankarada temsil vermek üzere bugün şehrimizden ayrılacaklardır.

Çirkin bir puason davrıl

Dün gece yarısından sonra şehirde garip bir puason davrıl vakası olmuştur.

İpek film müessesilerinden B. Fahr, gece saat ikkiye doğru çalan şiddetli bir telefon sesi ile uyanmış, bu sırada karşısına çıkan adam:

— Beyefendi ben deniz ipek film stüdyosu bekçisi Ahmed; stüdyoda yağın var, ben itfaiyenin numarasını bilmiyorum, siz haber veriverin! demiş ve telefonu kapamıştır.

B. Fahr, bir taraftan yatağında fırlayıp giyinmeğe başlamakla beraber, diğer taraftan refikasına:

— Ben giyininceye kadar sen itfaiyeye malûmat ver! demiş.

Refikası da Beyoğlu itfaiyesini bularak, İpek film stüdyosunda yangın olduğunu, zevcinin de şimdiki oraya gitmekte bulunduğunu söylemiştir. Az sonra stüdyonun bulunduğu yere gelen itfaiye grubu, orada B. Fahrle karşılaşmış, fakat hiç bir yangın asarı görmemiştir. O sırada mışıl mışıl uykusunda bulunan bekçi Ahmed uyardırılmış bu şekilde niçin hareket ettiği kendisinden sorulunca katiyen böyle birşey yapmadığını beyan etmiştir.

Zabita tahkikata el koymuş olup, bunun Ahmedin sesini taklid eden bir arkadaşı olaçağı kanaati tahassül etmiştir. Şimdi bu adamın hüviyetinin tesbitine çalışılmaktadır.

Sünger satışı

Muğla 31 (A.A.) — Bodrum ve Marmariste sünger satışı normal gitmektedir. Bodrumda 20 bin İngiliz Marmariste 30 bin Türk liralık sünger satılmıştır. Elde pek az sünger kalmışsa da bunlar kalitesi düşük olanlardır. Flatler 9 - 12 lira arasında idi. Önümüzdeki sünger yılında sünger istihsalâtının az olacağı tahmin ediliyor.

Bir Alman bombardıman tayyaresi düşürüldü

Londra 1 — Bir İngiliz tayyaresi Şimal denizinde 'Dornier sisteminde Bir Alman bombardıman tayyaresini düşürmüştür. Şetland adalarına yaklaşmak isteyen Alman tayyareleri İngilizler tarafından defedilmişlerdir.

Yeni Çin hükûmetini ekser devletler tanımadılar

Asıl çin hükûmeti de bunun meşru olmadığına dair bir nota verdi

Vaşington 31 — Van Şing Vey, Nankin şehrinde yeni bir Çin hükûmeti kurulduğunu, Çunkingde Şang Kay Şekin reisiği altındaki hükûmetin meşru olmadığını ilân etmiştir. Amerika hükûmeti yeni hükûmeti tanımamıştır. Yegâne Çin hükûmeti olarak Çunking hükûmetini tanıyacağını bildirmiştir.

Yeni hükûmet Japonya tarafından kurulmuştur. Almanya ve İtalyadan başka hiçbir devlet bu hükûmeti tanımamıştır.

Çin hükûmetinin bir notası

Vaşington 31 (A.A.) — Çin sefiri Hariciye Nezaretine Paris hükûmetine ve diğer hükûmetlere verilen beyannamelerin aynı olan Çunkingden yazılmış bir beyanname tevdi etmiştir. Bunda merkezî Çin hükûmetinin meşru olmadığı kaydedilmektedir.

Büyük Okyanustaki manevralar

Vaşington 31 (A.A.) — Bahriye Nazırı Edison Büyük Okyanusta yapılacak olan deniz manevralarının Japon matbuatının iddiası vechile Japonya kar-

şı bir tehdit mahiyetinde olmadığını katıyetle beyan etmiştir. Mumaileyh, deniz sevkulceys usulleri mucibince Büyük Okyanusta bir tek filo bulundurulması lâzım geldiğini söyleyerek demiştir ki:

«Sevkulceysi vaziyetimiz ve Panama kanalının mevcudiyeti siyasetimizin isabetli olduğunu göstermektedir. Biz donanmamızı tehdit edecek olan her iki Okyanusun bir muntakasına sevkedilebilecek şekilde Büyük Okyanusta tahşid ediyoruz. Doranmanın şimdiki tahşid noktasının değiştirilmesini icap ettirecek bir sebep görmüyoruz.»

Edison Büyük Okyanustaki havuzların inşa edilecek olan en büyük zirhlıları için almağa kâfi geleceğini ilâve etmiştir.

İtalya tanımak niyetinde

Roma 31 (A.A.) — İtalyan gazeteleri yeni Vanggingdeki Çin hükûmetinin işe başladığını göze çarpar şekilde ilân etmekte, bu hadisenin İtalyan siyasî mahafilinde memnuniyet uyandırdığını ve Roma hükûmetinin yeni Çin hükûmetini tanımak niyetinde bulunduğunu ihsas eylemektedir.

Garp cephesinde topçu düellosu

İki taraf şiddetli mitralyöz ateşi açtı

Paris 31 — Dün Sarre ile Vosgesler arasında şiddetli bir topçu düellosu olmuştur. Alsasta Rhin boyu sahilinde de iki taraf çok şiddetli mitralyöz ateşi açmıştır. Maamafih başka hareket olmamıştır.

Alman cephesi 31 (A.A.) — 31 mart tarihli resmî tebliğ: Garp cephesinde Moselle ile Rhin arasında 29 mart ile 30 mart tarihlerinde Alman ve Fransız keşif kuvvetleri arasında bir çok müsademeler olmuştur. Sarreguemesin'in şimalinde bir Alman keşif kolu, birçok esir almıştır. Bundan başka işara değer mühim bir şey yoktur.

Paris 31 (A.A.) — 31 mart akşamı tebliği: Her iki taraf tayyareleri oldukça büyük faaliyet sarfetmişlerdir.

Bulgar Kralının nutku

«Sulh ve bitarâflık siyaseti millet tarafından arzu edilmektedir»

Sofya 31 — Kral bugün öğleden sonra meclis azalarını kabul ederek, Kral nutkuna verdikleri cevapları dinlemiştir. Kral, Meclis Reisi Logofetov'un nutkuna verdiği cevapta, millet müessesilerle görüşmekten ve kendileriyle memleket vaziyetine, milletin ihtiyaçlarına dair fikir teati etmekten duyduğu memnuniyeti ifade etmiştir.

Hükûmdar şu sözlere söylemiştir: «Tarafımızdan tesbit ve haricte de haklı olarak tasvib edilen sulh ve bitarâflık siyaseti bugün bütün Bulgar milleti tarafından arzu edilmektedir. Millet müessesilerinin bu siyaset karşısındaki düşünce ve ruh birliğinin mükemmeliyetini de memnuniyetle müşahade ediyorum. Bütün mahfillerde, içtimai ve fikri hayatımızın her sahasında gördüğümüz kuvvetli itihad, insicam, huzur ve dahilî intizam arzusu hepimizi sevindirecek mahiyettedir.»

Kralın nutku bütün mebuslar tarafından hararetle alkışlanmış ve bundan sonra Kral, mebuslarla uzun uzadıya görüşmüştür.

B. Poncet

Fransanın Roma sefiri Parise hareket etti

Roma 31 (A.A.) — Fransız sefiri B. François Poncet, yeni Fransız hükûmeti ile şahsen temasta bulunmak üzere Parise hareket etmiştir.

Halk Partisi mükâfatı

Ankara 31 (A.A.) — Aldığımız haberiye göre mart ayı içinde 45 Halkevinde fotoğraf, 36 Halkevinde resim sergisi açılmıştır. Şişli, Zonguldak Halkevlerinde de ayrıca ufak birer heykel sergisi açılmıştır. Bu sergilerde mükâfat alan eserlerden mürekkep olmak üzere Ankara Halkevinde mayıs içinde açılacak Halkevleri resim ve fotoğraf sergisinde jüriye takdir edilecek eserlere Cumhuriyet Halk Partisi mükâfata verilecektir.

Amerika ve müttefikler

Bir gazete, müttefikler tehlikeye düşerlerse Amerika müdahale edecektir, diyor

Nevyork 31 (A.A.) — Herald Tribune gazetesi, hükûmetin müttefiklere, en son model tayyareler satmak üzere verdiği karardan bahsederek diyor ki: «Müttefikler, Amerika fabrikalarından bekleyebilecekleri her türlü kolaylığı elde ediyorlar.»

Bu sene temmuzun birinde fabrikalarımız, ayda 2,000 ve bir müddet sonra ayda 4,000 tayyare yapacak kabiliyete geçecektir. Bunun manası sudur ki, müttefikler bir gün gelecek, Almanlara failik olacaklardır. Bu hafta yaptığımız şey, harp bakımından Birleşik Amerika hakkında mevcut olan umumi kanaati gözteris ve bu kanaat te sudur ki: eğer müttefikler harbi kaybetmek tehlikesine düşerlerse Amerikalılık duygusu bizi harbe sevkedecek, fakat bu yardım harbe iştirak derecesine kadar gitmeyen metodlarla olacaktır.

Macaristanda feyezanlar

Yüzlerce ev yıkıldı, birçok erazi su altında

Budapeşte 31 (A.A.) — Tuğyanlar la mücadele hükûmet komisyonlarının bir raporuna nazaran şimdiye kadar 100,000 dönümden fazla arazi sular altında kalmıştır. Macaristanın az çok bütün muntakaları sular altında kalmıştır. Yüzlerce ev yıkılmıştır. Askerî muntakalarda amele ekimleri bend inşaat ve kurtarma işlerinde çalışmaktadır.

Sırıkla yüksek atlama Türkiye rekoru kırdı

Ankara 31 (A.A.) — Bugün 19 mayıs stadyomunda yapılan atletizm müsabakalarından alınan neticelerin en mühimlerini sırlıkla yüksek atlama teşkil etmektedir.

Bu müsabakada Ankara Galatasarayından B. Muhiddin 3.70 metre atlamak suretile yeni bir Türkiye rekoru tesis etmiştir. Bundan evvelki rekor da 3.65 metre ile kendisine aid idi.

Termometre 4 derece

Mevsimsiz yazdan sonra tekrar kış başladı

Üç gün süren yaz havasından sonra yeniden kış başlamıştır. Cuma günü termometre 26 dereceye kadar çıkmıştı. Dün 4 dereceye kadar inmiştir. En fazla la sıcaklık 6 derece idi. Sert bir şimal rüzgârı esmektedir. Yeniden her tarafta sobalar, kaloriferler yakılmaktadır. Karadenizde fırtına devam etmektedir.

İrtihal

Fatih dersîamlarından, Valide camii şerifi vâzi Bursalı bay Hoca Salih bir nişan gecesi Allahın rahmetine kavuşmuştur. Namazı bugün Aksaray Valide camii şerifinde badelede Merkezefendiye defnedilecektir. Merhuma cenabı haktan rahmet dileriz.

AKŞAMDAN AKŞAMA

Dünyanın nereye gittiğini acaba bilen kimdir?

Bir dostum:

— Bu harp ve darb aylarında, dikkat ediyorum, mevzularını hep siyaset harici yazılardan seçiyorsun... dedi. - Diğer meslektaşların, Amerikandan ve Avrupasından tutturarak yüksek bahislere temas ederken sen yok bilmem sakal modası, yok bilmem zülbüye... Niçin böyle yaptığını anlıyamıyorum bir türlü... Geçenlerde Clément Vautel'in bir fıkrasını okudum. Ev sahibesi davetlilerine: «Bu sofraya başında olsun, Allah aşkına, harbden konuşmayın!» diyor. Mutabık kalıyorlar. Çok geçmeden, biri başlıyor: «Mussolininin teşebbüsü...» Derhal sağdan soldan protestolar... Susuyor... Bir müddet sonra diğer bir derviş de fikrindeki zikrediyor: «Acaba Siegfried'e su basmış olmasın...» — «Tsss... Şartımızı unutma...» Onu sustura, bunu söyletmeye, ziyafet sofrası, dut yemişi bülbüllerin içtimahına dönüyor... Bu devirde harbden başka birşey konuşulmuyacağına inanan davet sahibesi de: «Teklifimden vaz geçtim. Serbessiniz!» diyor. Başlıyorlar... Bir münakaşa, bir gürültü... Demek bütün dünyada zihinler hep harble meşgul. Böyleyken sen tut, gramer kaidesi, Comédie Française...

— Evet... - diye cevap verdim. - Konuşmasına konuşuyorlar. Yazmasına da yazıyorlar... Fakat acaba hangi söyledikleri tahakkuk ediyor?... Geçen gün bizim gazeteci arkadaşımız Hilâlinin de dikkatini celbetmiş; ciddi bir Fransızca gazetenin başmakalesinden başını kaldıracak: «Posta bunları İstanbulla getirinceye kadar vaziyet öyle değişiyor ki, vakayı hakkında ileri sürdükleri tahminlerin ne boş olduğu meydana çıkıyor! - dedi. - Demek ki, değil senelerce ilerisini, bir kaç gün sonraki hadiseleri en yaman siyaset mütehassısları bile kestiremiyor.» Hakkı var. Meselâ işte şu son günlerde «Üçüzlü misak» dendi. «Hitlerle Mussolini Brenner'de anlaşta; Molotof Berline gidecek, onunla da mutabık kalıp cenubu şarkı Avrupayı nüfuz muntakalarına ayıracaklar!» dendi. Ekser makaleler hep bu mevzu etrafında... Halbuki, Molotof'la Churchill'in son nutukları bizim bu tarafları hiç değilsen şu ilkbahar için sütlümana çevrildi. Ama güven olmaz; meçhul bir istikametten yeni bir muhalif rüzgâr esti mi tamamdır. Herşey tekrar altüst olur. Hülâsa bilinmiyor. Ben de, ciddi bir tavır takımp yüksek perdeden komik komik atmaktansa, tevazula havadan sudan bahsetmeği tercih ediyorum.

— Öyleyse şu dünya ahvalini kim biliyor?... Kimin fikrini sormalı?

— Kimse bilmiyor... Bir araba lâf... Fakat hepsi de gıfız!

— Hitler gibi, en birinci dereceyi işgal edenlerden maada kimsenin bir şey bildiği yok desene e...

— Hattâ bizzat Hitlerin bile... Dişmağında istediği kadar plânlar hazırlasın... Onun da plânları gazetecilerin makalelerinden farksızdır... Bir anne tasavvur et: Bir çocuk dünyaya getiriyor... Getirmeden evvel, haydi diyelim ki küçüklüğünde bir çocuğun mukadderatı ve takib edeceği yol hakkında az çok müessir olsun; fakat oğlan bıyıklarını ele aldı mı, artık annesini de dinlemez, babasını da... Bambaşka bir hayatı vardır... Bu liderlerin doğur-

ŞEHİR HABERLERİ

Otobüs servisi için hazırlık

Garaj yapılıyor, bilet ücreti hakkında bir tarife tanzimine başlanıyor

Bir İngiliz firmasından alınmasına karar verilen 35 parça otobüse aid mukavele projenin tasdik edilmek üzere Nafia Yekâletine verildiği yazılmıştır. Mukavele imzası tarihinden itibaren altı ay içinde bu otobüsler teslim edileceğinden belediye, yeni otobüsler için bir garaj inşa ettirmeye başlayacaktır. Garaj, tramvayın Şişli deposunun arkasındaki geniş erazide yapılacaktır. Şimdilik 35 otobüs satın alınmakla beraber bu miktar şehir münakalat ihtiyacını karşılamayacağından bu garaj

yüz otobüs alabilecek büyüklükte olacaktır. İngiliz fabrikasının satacağı otobüsler, yedek kısımları da dahil olduğu halde bütün teferrüatle teslim edilecektir. Otobüslerin genişliği İstanbul caddelerinin vaziyeti, bilhassa Şişhane yokuşu gibi dar olan yerler düşünülerek tesbit edilmiştir. Fabrika belediye münakasaya esas teşkil ettiği şekle göre otobüs imal edecektir. Otobüslerin teslimi için verilen altı aylık müddet bunun içindir. Garajın plânı hazırlanarak yakında münakasaya çıkarılacaktır.

Diger taraftan otobüsler gelir gelmez vakit kaybedilmeksizin derhal istifade edilebilmek üzere bunların hangi hatlara tahsis edileceği şimdiden tesbit edilecektir. Yeni otobüsler, şimdi en ihtiyaç görülen hatlara tahsis edilecek ve bu hatlarda işliyen eski otobüsler, şehrin diğer semtlerine verilerek buradaki münakalat takviye edilecektir. Aynı zamanda otobüs bilet ücretleri hakkında da bir tarife hazırlanarak umumi meclise tasdik ettirilecektir.

Tahsil çağındaki çocuklar

Evlere dağıtılacak bültenlerin bastırılmasına başlanıyor

İstatistik umum müdürlüğünce hazırlanan bir talimatnameye göre ilk tahsil çağında bulunan çocukların tesbiti için 28 nisanda şehir içinde evlere bültenler verilmek, köylerde de memurların evleri dolaşmak suretiyle yedi yaşından on altı yaşına kadar çocukların tesbit edileceğini yazılmıştır. Şehir içinde evlere dağıtılacak bültenler yakında tabedilecektir. Bu bültenlerde alle reisleri, kendi çocuklarını ve yahut ikametgâhlarında bulunan bu yaşta çocukların nüfus hüviyet cüzdanına göre yaşlarını, mektebe devam edip etmediklerini, mekteplerinin ismini yazmak suretiyle sarahaten bildireceklerdir.

Köylerde tahsil çağındaki çocukları kaydedecek memurlar da kaymakamlar tarafından tayin edilecek ve bu hususta ilk mektep muallimlerinden istifade edilecektir. Bunların vazifelerini ne suretle yapacaklarına dair kendilerine talimat verilecektir.

Yaşı hayli ilerlediği halde nüfus kaydına göre küçük gözükten ve yahut hiç nüfusa kaydedilmeyen çocuklar da meydana çıkacağından bu araştırmaya, mahdud mikyasta bir nevi nüfus sayımı da olacaktır.

Meyva ve sebze

Belediye toptan fiatleri umumî yerlere asacak

Belediye, halkın sebze ve meyva alışverişinde aldanmamasını temin etmek maksadıyla yeni bir tedbir almağa karar vermiştir. Bu karara göre hâledeki sebze ve meyva toptan fiatleri her gün gazetelerle ve radyo ile ilân edilecek, kaymakamlık, nahiy müdürlüğü binalarının önünde, halkın sık sık geçtiği yerlerde siyah tahtalar üzerine yazılacaktır. Bu maksadla yarın belediye reis muavini B. Lütfi Aksoy'un reisiği altında kaymakamlardan mürekkep bir toplantı yapılacak, sebze ve meyva fiatlerini gösteren bu siyah tahtaların şehrin nerelerine asılacağı tesbit edilecektir. Düşünülen şekle göre vapur iskelelerine, şimendifer istasyonlarına, tramvay duraklarına bu lâvhaların taliki münasip görülmektedir.

Belediye, bundan başka şehrin muhtelif yerlerinde semt hâlleri tesis etmek fikrinde dir.

duğu harb de onun gibi... Amillerinin idaresinden artık kurtulmuştur... Onlar kibriti çakmışlar, fakat alev bacayı sarmıştır... Hadiseler, hiç bir beşerin malûmatı, iradesi ve idaresi altında olmayarak, cemiyetimizi bakalm nereye götürecektir?... Bunu tahmin etmek, mukadder yolu değiştirmek, hattâ heyhat iki adım ötesini görmek mümkün değildir. Onun için, siyasetten bahsedecek yerde keşkülü fıkradan dem vurmağı daha aklın kârı görüyorum. (Vâ - Nû)

Karilerimizin mektupları

Tenis gibi güzel bir spora niçin ehemmiyet verilmiyor?

Bilyorsunuz ki memleketimizde en fazla rağbet bulan spor, futboldür sonra güreş gelir. Fakat gerek kibarlığı, gerek güzelliği, gerek vücudü güzelleştirmesi bakımından fikrimce tenis en başta gelir. Maalesef tenis memleketimizde lâyik olduğu mevki kazanamamıştır. Bu sporu canlandırmak, yaymak için hiç bir hamle yapılmıyor. En büyük kulüplerimizden Galatasarayın bile tenis şubesi yoktur. Zannedersem İstanbulda yalnız Dağçılık ve Fenerbahçe kulüpleri bu spora meşgul oluyorlar. Koca İstanbulda iki klübün biraz meşgul olmaları ne kadar ehemmiyetsiz bir mevki olduğunu gösterir. Halbuki Avrupada ve Amerikada tenis gayet rağbet bulan bir spordur, meselâ İsveçte başta kralları olmak üzere bir çok İsveçliler bu spora meşgul olurlar ve galiba İsveç kralı tenis sayesinde genç kalmış ihtiyarlarıdır. Bu spora ehemmiyet verilmesi çok faydalı olacaktır. Semih Anday

KÜÇÜK HABERLER:

★ Tüberküloz cemiyetinin mutâat aylık toplantısı 23 nisan çarşamba günü saat altı buçukta Çağaloğlunda Etibba odasında yapılmıştır.

★ Beyoğlunda Meşrutiyet caddesinde duran 2547 plaka numaralı otomobil, vatman Macidin idaresindeki tramvay arabasının sadmesine maruz kalmıştır. Yine Meşrutiyet caddesinde bir tramvay arabası ile şoför Yorginin idaresindeki kamyonet çarpışmıştır. Çarpışan arabalarda hasar vardır.

★ Şehrinin içinde oturan İsmail Hakkının 4 yaşındaki oğlu Bahaeddin, Saray meydanında balıkçıdan alınan balıkları yedikten sonra zehirlenme alâmlı gösterdiğinden Şişli Çocuk Hastanesine kaldırılmıştır.

★ Kuşdiline oturan 45 yaşında Fahriye, evinin merdiveninden düşmüş, sağ kolu kapının buzlu camına çarpmış, bileğinden yaralanmıştır. Yaralı, Haydarpaşa hastanesine kaldırılmıştır.

Şehir tiyatrosu artistleri turneye çıkıyorlar

Şehir Tiyatrosu artistleri, dün gece komedi kısmında senenin son temsilini vermişlerdir. Şehir Tiyatrosu artistlerinden mürekkep bir grupun 4 nisanda Anadolu turnesine çıkması kararlaştırılmıştır. Artistlerden bir kısmı turneye çıkmayarak İstanbul stüdyolarında film çevirecektir.

Türk Hekimleri Dostluk ve Yardım Cemiyeti

Türk Hekimleri Dostluk ve Yardım cemiyetinin fevkalâde toplantısında yeni nizamname mucibince istifa eden idare heyeti yerine reisliğe Prof. operatör Dr. Mim Kemal Öke, umumi kâtipliğe Ahmed Şükür Emed, muhasebeciliğe Prof. Dr. Lütfi Aksu, âzalığa Prof. Ali Rıza Atasoy ve İhsan Arif Derman intihap edilmişlerdir.

İstanbul surları ne olacak?

Yıkık surlar kaldırılacak, diğerleri muhafaza edilecek

İstanbul plânını yapan B. Prost şehir içindeki eski, tarihi eserleri surların vaziyeti etrafında bilhassa ehemmiyetle durmuştur. Bozdoğan kemerinin tarihi ehemmiyetini düşünen mütehassıs, bu kemerin olduğu gibi muhafazasını lüzumlu görmüş, kemerin her iki tarafında kemere müvazi geniş caddelerin açılmasını muvafık bulmuştur. Fatih ile Süleymanlı arasında imar plânı tatbik edilirken bu yollar açılacaktır.

Bundan başka Eminönü ile Unkapanı arasındaki istiklal sahasında bulunan eski kale duvarlarından muhafazasına lüzüm görülen kısımları da meydana çıkarılacak ve yol üzerinde tesadüf edilen bu surların içinde geçirdiği yollar, surun aslını bozmayacak surette olacaktır.

Mütehassıs, İstanbulu deniz ve kara tarafından çeviren eski surlar etrafında son tedkiklerini bitirmiştir. Surların bilhassa Yedikule tarafındaki kısımlar, az tahrip edilmiştir.

Yedikule surlarının ve zindanlarının Osmanlı tarihindeki ehemmiyetli mevki itibarıyla — harap olan kısımların tamir etmek suretiyle — bunların muhafazası şehrin tarihi hüviyetini göstermek bakımından lüzumlu görülmüştür. Edirnekapi, Silyrikapi ve sair yerlerde de muhafaza edilecek surlar vardır. Fakat surların bazı kısımları çok bozulmuş ve yıkılmıştır. Bunların eski haline konulmasına imkân olmadıgından plân mucibince bütün yıkık surlar tamamen kaldırılacak ve bunların yerlerinde yollar ve meydanlar açılacaktır.

Tiftik ve yapağı

Bugünden itibaren ihracat kontrol edilecek

Hükümet, yumurta standardizasyonundan alınan müsnet neticeleri göz önünde tutarak yeniden bazı ihraç maddelerimizin daha standardize edilmesini emreden bir nizamname hazırlamıştır.

Hükümet, ilk olarak tiftik ve yapağı ihracatının standardizasyona tâbi tutulmasını âlakadarlara emrettiğinden bu hususta bir aydanberi hazırlıklara devam edilmektedir.

Ticaret Vekâleti standardizasyon müdürü bay Faruk, geçen ay ortalarında şehrimize gelerek âlakadarlara temaslarda bulunmuş ve yapılan hazırlıkları gözden geçirmiştir. Şimdiki halde ihraç merkezi İstanbuldur. Ticaret Vekâleti lüzum görürse, diğer muvakkat ihraç merkezleri de açılacaktır. Bundan başka, ihracatçı tarafından vukubulacak talep üzerine, bir kontrol merkezinde memur, yakın iskelelere ihracatı kontrol için gönderilebilecektir. Bu işin masarifi ve harcırahını tacir, ödemek mecburiyetindedir.

Gayrisafi 500 kiloya kadar gönderilecek tiftik nümuneleri, kontrolden muafır. Nizamname mucibince 1 nisan pazartesisinden itibaren tiftik ve yapağı standardizasyonu tatbikatına başlanacaktır. Bugünden itibaren, ihracat kontrol edilecektir.

İktisadi meseleler

Ziraî birlikler ihtiyacı

Geçenlerde yazdığımız bir yazıda ticaret ve sanayi işlerinin kontrol edildiği kadar, ziraat işlerinin de aynı derecede bir ehemmiyetle mürakabe edilmesi zaruretinden bahsetmiştik. Fvkalâed zamanların icab ettirdiği bu mürakabeyi, ziraat sahasına da teşmil etmekten büyük faydalar hasıl olacağına şüphe yoktur.

Hükümet, ihracat ve ithalatı birlikler vasıtasıyla kontrol ettiği kadar ziraî istihşalâtı da aynı prensipierle tanzim etmelidir. Vakıa tabii iktisad kaidelerine göre, zürra, piyasada fiatleri artan, ve her gün talep edilen ve rağbet gören ziraî maddelerin istihşalâtına daha çok ehemmiyet vermektedir. Pek tabii olarak pamuğun altın değerinde para ettiğini gören zürra, pamuk ziratine daha çok ehemmiyet verecektir. Buna hepimiz emin olabiliriz. Fakat ticaret ve sanayi sahasında olduğu gibi, ziraat sahasında da muhtelif zümreler arasında birlikler kurmahyız. Ziraî birliklerin kuruluşunu şu sebepler yüzünden zaruri görüyoruz:

İhracat tacirleri 3018 numaralı kanun mucibince, ihracat birliklerine girmek mecburiyetindedir. Bu mecburiyet üzerine, ihracat tacirleri şimdiki kadar ihracata müteallik kanun ve nizamnameleri daha kolaylıkla tatbik edebileceklerdir. Fakat burada hatıra gelen bir mesele var. Butün bu kontrol nizamnamelerinin tatbiki için işi cezri olarak istihşal sahasında hal etmek lâzımdır.

Tiftik müstahşilleri, piyasaların aradığı evsaf ve şeraite göre tiftik göndermezse, bundan en ziyade tiftik ihracatçıları güçlüklerle tesadüf edeceklerdir. İhracat tacirlerinin üzerindeki bu yükü hafifletmek için, ziraat ve hayvan mahsullerini tedarik ve istihşal eden zürra da bu işe lâyik olduğu ehemmiyeti vermesi gerektir.

Bellibaşlı ticaret şehirlerinde 3018 numaralı kanuna göre, ihracat birlikleri kurulurken, ziraî istihşal muntakalarında da, müstahşil aynı gaye etrafında bir araya toplamak, işleri daha çok kolaylaştırmış olabilir.

Meselâ pamuk zürraı arasında, muhtelif muntakalarda ziraî birlikler meydana gelmiş olsaydı, birlikler piyasaların ihtiyacı ve talepleri hakkında daha seri ve salim bir fikir edinebilirdi. Aynı zamanda bu mahiyette teşekkül eden birlikler, zürraa kredi, tohum, âlât bulmak hususunda da daha faal bir rol oynuyabilirler. Bu hususta daha misaller bulabiliriz. Fakat bu mevzuata temas edişimiz, ziraî birliklerin ne dereceye kadar ehemmiyetli olduğunu ifadeye kifayet eder.

Hüseyin Avni

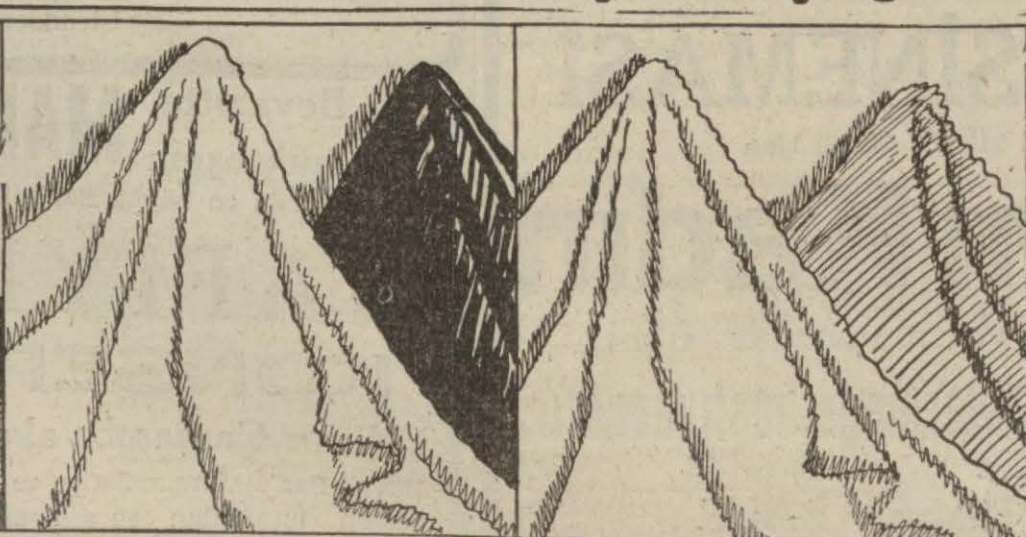
Otomatik telefon kulübeleri

Telefon idaresinin şehrin muhtelif muntakalarında tesis edeceği otomatik telefon kulübelerinin yerlerini gösteren proje belediye imar müdürlüğü tarafından tasdik edilmiştir. Telefon idaresi, bu projeye göre yakında kulübeleri inşa ettirmeye başlayacaktır. Kulübelere konacak telefon makinelerinin bir yerine muhabere ücreti olan para atıldıktan sonra numarayı çevirmek suretiyle konuşmağı temin etmek mümkün olacaktır. Şehirler harici muhaberat için de gene tarifesine göre atılacak para ile muhabere temin edilecektir. Tam para atıldığı telefon idaresindeki santral memuruna, önündeki işaretle malûm olacaktır. Kulübelerin inşası için yakında telefon idaresi bir münakasa açacaktır.

Bay Amcaya göre!..

— Satıcıların bu ağız kalabahğından da illallah artık bay Amca...

... İlle bana şu yeşille kırmızı kuşmaşları satmak istiyor...

... Halbuki her rengi kendi ailesinden bir renk açar...

... Hayır bu sene aksi renkler moda daymış... Böyle şey olur mu hiç?...

B. A. — Olur bayan, 940 modası bu!... Bunda da elbet bir aksilik olacaktır!...

Eski günlerde NİSAN AYI

Senenin dördüncü ayı: Ruslar ve Rumlar gibi rumî takvimi kullandığımız yılların da ikincisi idi. Nisan kelimesi ibranice nisanın anlamı idi. Şubatın, temmuzun, eylülün, teğrinin de aynı dilden, yani şebat, tamuz, elül ve teğriden gelişine ne buyrulur?.. (Hachett)'in mahut almanığı, yahudi takvimini hâlâ 5700 inci yıldan tutturup günü gününe kaydediyor.

Resmî aylar, efrenciden önce 12, sonraları 13 gün geri kaldı. 1332 de İstanbul mebusan meclisinde uzun uzadıya münakaşalardan sonra 8 şubat tarihli kanunla devlet muamelâtı için garbi takvim kabul olunmuş, şubatın 16 sı martın biri sayılarak aradaki 13 günlük fark içedilmişti. Nihayet Türkiye cumhuriyeti dünyanın bütün medenî milletleri gibi yılbaşını ikinci kânundan sayarak çapraşıklığı büsbütün ortadan kaldırdı.

Usulden ya, mevsimler dörde ayrılır: 21 martta başlayan ve 92 gün, 20 saat süren ilkbahar; 22 haziranda giren ve 93 gün, 15 saat devam eden yaz; 22 eylülde 21 birincikânuna kadar 89 gün 7 saatlik sonbahar. 22 birincikânundan itibaren yine 89 gün, 2 saatlik kış.

Eskiler seneyi bahar, yaz, kış diye üçe ayırmışlar. Şimal memleketleri ise yalnız yaz ve kış olarak ikiye. Bizde de çok kimseler aynı fikirde değil miydi? Hidrellezden Kasıma kadar yaz, ötesi kış. Hatta daha ileri gidip (Ağustosun o beşi yaz, on beşi kıştır) kanaatindekiler de çok.

İstanbulun kışı yaza doğrudur. (Mart kapıdan baktırır, kazma küreke yaktırır) geçelim, nisanın da ne cilveleri var. Ele o gaddar (Sittei sevir) kara kışın Erbainine, Hamsisine zort çıkarır. (Sevir öküz demek. Buradaki yeri, ayın 21 inde güneşin Sevir burcuna girişinden, (sitte) si soğğun altı gün sürüşünden).

Nevrus sultanı ile 9 mart atlatılıp güya evvel bahar gelmiş, çaylaklar, leykeler buyurmuşlar. Gecenin birinde şiddetli bir poyraz verişirmişe başlar. (Sitte sevir geliyor) diye üç buçuk atan atana.

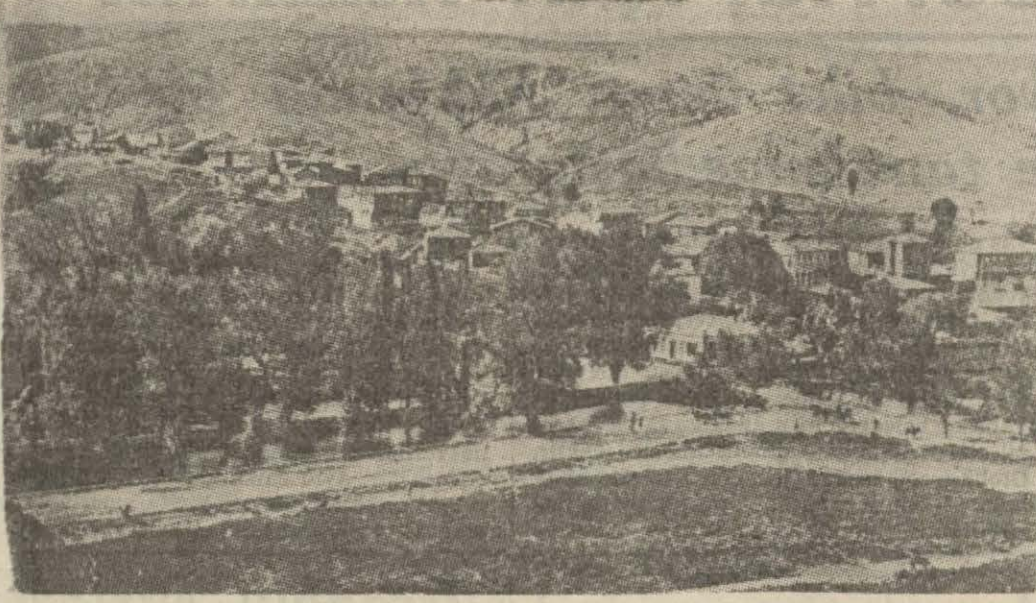
Akıllardan çıkarılmasa, balmumu yapıpırlısa yal. Hayır, herkes gafil. Sobalar, keçeler kaldırılmış, kürkler, yünlüler, pamuklular naftalinlenip sandıklara konmuş, hepsine tekrar müracaatla buram buram kokular içinde, mangal başında tir tir titiyenler, çivi kesenler.

Bu bahiste şaire meşhur Fitnatla Hâşmetin tekerlemeleri meşhurdur: Hâşmet, şubatta koca karı soğukların hükmü sürdüğü bir gün sokakta iken bir de bakmış ki ileride Fitnat hanım geliyor. Onu görünce mutlaka satışmak, nükteli bir söz sarfetmek itiyadında.

Yanına yaklaşıp: (Şu Berdelâcuzun elinden illâlâh!) der demez, şaire hemen dönüp cevabı yapıpırtmaz mı: (Berdelâcuz geçti geçiyor, ya arkadan gelen koca öküzü niyliyelim?)

Bilmem hangi yıl tam Hidrellez sabahı müthiş bir karayel rüzgârı etrafı bıçak gibi kesip dururken, hatta kuş başı değil, lâpa lâpa kar yağdığı da hiç unutulmazdı. Kâğıthane'ye, Silâhtarâğaya kayak. Çırpıcıya, Velefendiye araba tutanlar; Haydarpaşa, Fenerbahçe vapur ve tren paralarını ceplerine koyanlar Dıral dedenin düdüğü gibi kalmışlar; hanım ninelerinin tandırlarına girmişler...

Nisan, yazlığa çıkış ayıydı. Boğaziçin-

Kâğıthane köprüsü

de yalıları, Çamlıca, demiryolu boyunca köşkleri bulunan kübera, diğten tumaktan artırıp üç dört odalı bir evcik peyken haylice fikara taşınma derdine düşerlerdi.

En muvafıkı Hidrellezden bir iki gün evvel kapağı atmak. Hikmeti hüda yine havanın gözleri yaşaracağı tutar, altı yedi mecidiyeye fit olan eşya arabacıları (gümrükten muşamba kiralayacağız) martavale 30, 40 kuruş daha koparırlar, denkler yükletilip yol tutulmağa kalmadan sıkır sıkır güneş arzı didar eyleydi.

Nisanda dağ taş zümrüd, çayırklar kıvamında. Beygirler, koyunlar otuluyor. Taylar kişiyor, kuzular meliyor, oğlaklar zıplıyor... Kâğıthane ve Ali bey köylerinin bayırlarında erguvanlar, katır trnakları; evlerinde, ağullarında yeşil sırlı toprak çanakları lebalap dolduran parmak kadar kaymaklı, kara çöroğtulu yoğurtlar. Peynir gibi bıçakla kes, yemede yanında yat.

İki dere de dolu... Daha ötenin, E-yüp sırtlarının fulya tarlalarından mis ve anber rayihaları yayılıyor.

Bahçe meraklılarına da iş çoktu: Sebze tarlalarına gübre şerbeti yetiştirilecek. Bağın çubuk dikilme ve aşı işi bitirilip, toprak belenip herekler konacak. Meyva ağaçlarına musallat turtular, alınmakla beraber yosunları kazınacak. Taze fidanlar birer sırıga bağlanacak. Çilek tarlasında ufak fişizlerin koparılması, bos yerlere yeni fideler dikilmesi şart. Baklalardan bol mahsul almak için tepelerini kırmak ve altlarını çapalamak gerek. İnek, koyun besleyenlerin, hayvanları çığ kaktıktan sonra kırlara yayması, haftada bir kere olsun yarım avuç tuz yalatması elzem...

O vakitki takvimler Rumî nisan günlerine şunları ilâve ederlerdi:

Birinde (Beyza surh) yani hristiyanların kırmızı yumurtası. İkisinde frenklerin paskalyası. Dördünde (Mevsimi lâle). Altısında Kuğu fırtınası. Yedisinde (Evveli sitte sevir). On üçünde (Kemali lâle). On altısında ortodoksların paskalyası. (Kuvvetlice bir haşpürtiden bile kuşulanırken bu yortuda Haliç Feneri, Yedikule, Galata, Tatavla gibi Rum mahallelerinden dan dun dan tabanca sesleri taşardı). On yedisinde serçelerin içtimalı. Yirmi üçünde Hidrellez ve Ayayorgi panayın.

Bizim tarihimizin umumî tarihin bu aya raslayan bazı meşhur vakalarına gelelim:

(1) nisan 1631 — Fransada Théophraste Renaudet (Gazette) adile ilk gazeteyi neşrediyor. (11) 1791 — İspanya veraseti muharebelerini bitiren Utrecht muahedesinin imzası. (12) 1204 — Haçlıların İstanbulu zaptı, yağma ve yangını. (13) 1909 — Meşrutiyet devrinin 31 mart 1325 irticası. (18) 1897 — Osmanlı imparatorluğunun Yunanistana harp ilânı. (19) 1882 — İngiliz hekimî Darwinin ölümü. (22) 1838 —

Atlas Okyanusunu ilk geçen vapurun, Nevyorka varışı. (23) 1920 — Türkiye Büyük Millet Meclisinin Ankarada toplantısı. (24) 1877 — Rusya Çarı ikinci Aleksandrın devleti âhiyeye harp açışı. (24) 1909 — Hareket ordusunun İstanbula gelişi. (25) 1792 — Strazburgda Rouget de l'isle'in ilk defa olarak Fransız milli marşı «Marseillaise» i okuyuşu. (27) 1909 — İkinci Abdülhamidin tahttan indirilip Selâniğe sürülüşü. (30) 1748 — Avusturya veraseti muharebelerini sona erdiren Aix-la-Chapelle muahedesinin imzası. (30) 1877 — Pastörün şarbon mikrobuunu izaleye muvaffakiyeti...

O vakitler bizlerde nisan balığı şakası bilenler ve yapanlar nerede? Enebilerde, tatlı su frenklerinde varsa var, sonra o da aralarında. Bu münasebetle bir vaka hikâye edelim:

Beyoğlu gazetelerinden dörtte üçü Fransızca, biri İngilizce çıkan (Moniteur Oriental) e günün birinde yeni bir müdür gelmiş. İstanbul vaziyetinin yabancısı. Merak celbedip satışı arttırır diye 1 nisanın bilistifade, o sıralar yeni yapılmakta olan Galata rıhtımından da ilham alarak, ilk sahifesine bir havadis koyuvermiş.

(Vapur boyunda ve cüssesinde, bilmem kaç yüz tonilâtuluk bir balina, 31 mart gecesi, havaya mağara yüksekliğinde sular fişkırta fişkırta, rıhtıma çarpmış. Bekçiler, ırgadlar korkudan bucak bucak kaçmışlar)...

Maksad nisan balığı, ve lâkin Yıldız curnallar yağar yağmaz (ne haltettiniz herif?) diye hadi direktör efendi saraya.

(Balina Şimal denizlerinde çıkar. Şimalde ise Rusya devleti vardır. Bu havadis Rusyalunun İstanbula geleceğini işrap ediyor, fikirleri teşviş ediyor) diye kuyruğunu tava sapına çevirmezler mi? İşin nisan şakası olduğu, ertesi sabah da gazetede bildirileceği ve anlaşılınca sinyora kırmızı atlas kesede 50 adet altın ve bir kıta üçüncü rütbe mecidi nişanı ihvan buyrulmuş. Herifçi oğlu bir daha başına derd açar mı hiç? **Sermis Muhtar Aulus**

Hassaten Ankara için angaje edilen ve şehrimizden geçerken **YALNIZ BİR KONSER** vermesini temin edilen meşhur Macar Viyolonisti

ALEX. VEGH

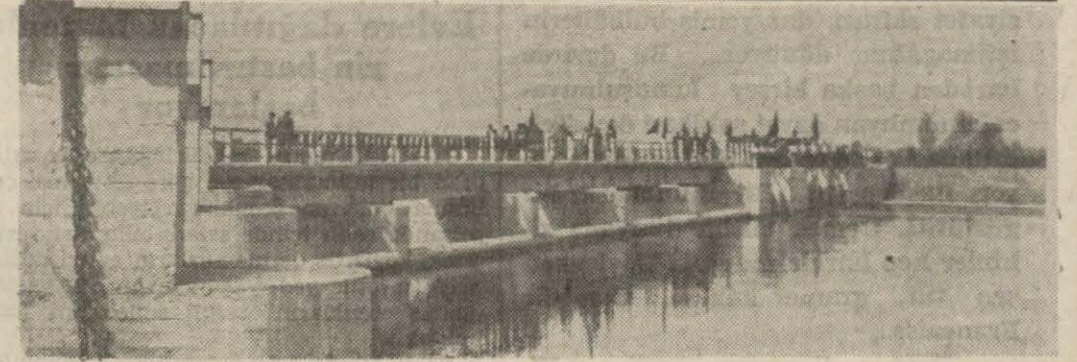
3 Nisan Çarşamba akşamı saat 21 de

SARAY sinemasında

İstanbul Konservatuvarı orkestrasile verecektir. 3 kısımdan ibaret zengin bir programla süslenen bu konser için biletler şimdiden sinema gişelerinde satılmaktadır. Fiatler: 75 - 100 - 150 - 200 kuruştur.

Cellâd gölünün yerinde sağlık ovası vücud buldu

Küçük Menderes nehri mecrasının ıslahı işi sona erdi

Yukarıda Nafia Vekili Ali Fuad Cebesoy Küçük Menderes tesisatını açıyor; aşağıda Küçük Menderes regülâtörü

İzmir (Akşam) — Cumhuriyet hükümeti, Küçük Menderes nehri mecrasının ıslahı ile Cellâd gölünün kurutma işlerini sona erdirmişti. Yakında Gediz nehri mecrasının ıslahı ve Salihli, Menemen ovalarının sulanması tesisi da sona erecektir. Mühim su işlerinden biri de Bakırçay mecrasının ıslahı tesisatıdır. Yüz yıllarca üzerinde çalışılmamış, kendi haline terk edilmiş olan bu nehirler, bereket ovalarını yer yer geniş bataklıklar haline getirmiş, fayda yerine zarar vermeğe başlamışlardı. Köylüler sıtmadan renklerini kaybetmiş, bataklıklar, ekecek toprakları daraltmıştı.

1931 senesinde Ebedî Şef Atatürkün İzmir havalisinde yaptıkları tedkik esnasında bu ızdırab verici vaziyete nihayet vermek için yaptığı işaret, hazırlanan mühim projelerin tabikine başlanması için kâfi gelmiş, Millî Şefimiz İnönünün iradesile bugün hakikat olarak tecelli etmiştir. Bunlardan başka Nazilli, Denizli, Aydın havalisinde de ıslahat ve sulama işleri, elektrik santrali inşaatı meselesi vardır. Fakat bazı yerlerde mecraların ıslahı, bataklıkların kurutulması işleri milyonlara mütevakkıf olduğu için sulama işlerini ikinci plâna bırakmak lâzımgelmiştir.

Cellâd gölü — ismi üstünde — hakikaten cellâd olmuştu. Civarındaki köylerde ölen halkın mikdarı, doğan-

lardan daha çoktu. Aydın demiryolundan trenle bu gölden geçenler, milyonlarca sivrisineğin vagonlara dolduğunu henüz unutmamışlardır. Şimdi bu gölün yerinde (Sağlık ovası, bereket ovası) vücudbulmuştur. Kurutulan göllerden meydana çıkan yüz binlerce dekar münbit erazi sürülüp ekilmiştir. Küçük Menderes kanallarının tahkimi ve şimdiki rejimin idamesi için su işleri umum müdürlüğü, yakında bir proje hazırlıyacaktır. Tahkim işine 400 - 500 bin lira sarfedileceği tahmin olunuyor.

Tirenin Akkoyunlu mevkiindeki regülâtör'den 120 şer kilometre imtidadında iki kanal Cellâd istasyonuna kadar uzanmakta, oradan denize kadar uzanan 90 kilometrelik ana kanala bağlanmaktadır. Ayrıca feyezant ve kurutma kanalları da vardır. Çok yakında Gediz nehrinin ıslah ve sulama tesisi da ikmal edilecektir. Batı Anadolu'daki ıslah ve sulama işleri on milyon liraya mal olacak, ondan sonra da sulama tesisatına başlanacaktır. Cumhuriyet tekniği, Türk topraklarındaki sulara hâkim olmuştur ve olmaktadır. Bu büyük hareket, köylümüzü refaha, iyi, bol kazanca ulaştıracaktır. Nafia Vekilimiz general Fuad Cebesoyun açılma merasimindeki nutkunda işaret ettiği gibi Cumhuriyet hükümeti işte bu refah ve memleketin efendisi köylünün kazanacağı ve sıhhati için çalışıyor.

Bu Çarşamba akşamı **MELEK Sinemasında**

Halkımızın pek çok sevdiği 2 büyük Yıldız

LORETTA YOUNG ve DON AMECHE

tarafından harikulâde bir tarzda yaratılan

ŞEREF YOLU

Fransızca sözlü şaheserinde

Aşk ve ilmin; nasıl... Ne vakit... ve Niçin... Şeref yolunu ibda etmek istediklerini bileceksiniz.

Beyazıtta **MARMARA Sineması** muhteşem salonlarında

Türkiyenin en büyük San'atkârı **SAFİYE KONSERİ**

3 Nisan Çarşamba akşamı

Büyük San'atkârimiz Safiye ve arkadaşları tarafından en son şarkıları Ayrıca: 10 kişilik Macar orkestrası Biletler şimdiden sinema gişesinden tedarik olunabilir

«SAMİMÎ İHTİLÂF» ve «DON KAZAKLARI» ndan sonra

SÜMER SİNEMASI

Mevsimin 3 üncü FRANSIZ SÜPER FİLMİ olan

Taptığım Kadın

Büyük aşk, ihtiras ve maceralar filmi

Bu akşamdan itibaren göstermeğe başlayacaktır.

Baş rollerde: En büyük 3 Fransız Yıldızı

VİCTOR FRANCEN - HARRY BAUR

ve **ANNIE DUCAUX**

Bu Film, Sümer Sinemasının şeref programını teşkil edecektir. Bu AKŞAM için biletler evvelden satılmaktadır. Tel. 42851

Tramvaylar 15 senede 900 milyondan fazla yolcu taşıdılar

İstanbulda tramvaylar senede vasatı olarak 279 kişiyi yaralıyor, 5 kişiyi öldürüyorlar. On beş senede 4199 yaralı, 82 ölü

Sokaklarda havaya değil etrafımıza bakalım

İstanbulda ne kadar tramvay var? Kaçı birinci mevki, kaç ikinci mevki? Senede ne kadar yol taşıyorlar? Şehirde tramvay yolunun uzunluğu kaç kilometre tutuyor? Biliyor musunuz? On beş senedenberi kaç tramvay çarpıştı, kaç kaza oldu, ne kadar adam ezildi, bunlardan kaç öldü, kaç sağ kaldı merak ettiniz mi? Yeni çıkan İstatistik Yıllığı bu suallere gayet sarıh cevaplar veriyor. 1924 den 1938 e kadar 15 senelik bir zamana aid tabloda şu malûmat var:

1924 senesinde İstanbuldaki tramvay yolunun uzunluğu 30,700 metre idi. 90 birinci mevki, 179 ikinci mevki olmak üzere 269 tramvay arabası vardı. 1938 de yeni yapılanlarla tramvay hatlarının uzunluğu 35,448 metreye balığ olmuş, birinci mevki arabaların sayısı 99 a, ikinci mevki arabaların sayısı 211 e yükselmiştir.

Bu izahata göre on beş sene zarfında İstanbulda 4748 metre tramvay yolu yapılmıştır. Birinci mevki olarak 9, ikinci mevki olarak 32 araba ilâve edilmiştir. Maamafih, meselâ 1932 senesinde ikinci mevki araba sayısı 220 imiş, sonra gittikçe azalarak 211 e inmiştir. Birinci mevkilerin en fazla oldukları seneler de 1929, 1930, 1931 seneleridir. Bu senelerde 115 birinci mevki araba varmış. Bu mikdar 1938 de 99 a inmiştir. 1937 den beri de 15 tane muhtelit araba seyrisefere çıkarılmıştır. Tramvay arabalarının son yekûnu 320 dir.

Fakat mevcut tramvay arabalarının hepsi seyrisefere çıkarılmamaktadır. Günde 94 birinci, 166 ikinci mevki araba çalışıyor. On beş sene evvel 73 birinci, 141 ikinci mevki araba hizmete çıkıyordu. Bugünkü fazlalık 46 arabadır.

Bir senede 73 milyon yolcu
İstanbulda tramvay yolcuları 1934 denberi her sene artmaktadır. 1924 senesi içinde tramvayla seyahat eden yolcu mikdarı 58 milyon 615 bindir. Bunlardan 45 milyon 200 bin kişi ikinci mevkide, 13 milyon 415 bin yolcu birinci mevkide seyahat etmiştir. Sonra her sene yolcu sayısı artmıştır. 1931 de tramvay yolcularının sayısı 60 milyona geçmiş, 1932 de 56 küsur milyona, 1933 da 54 milyona, düşmüş, 1934 de tekrar 56 milyona yükselmiş ve müteakib seneler de mütemadiyen artarak 1938 de 73 milyon 89 bine balığ olmuştur. Bu kadar yolcudan birinci mevkide gidenlerin mikdarı ise 54 milyon 840 bindir. Birinci mevki yolcuları da mütemadi bir artma göstermektedir. 1924 den 1938 e kadar on beş sene zarfında tramvay yolcularının umumî yekûnu 900 milyonu geçmektedir. Belki de bugün bir milyarı aşmış bulunuyor.

Yoldan çıkan tramvaylar
Eskiden tramvayların yoldan çıkma vakaları o kadar fazla değilmiş, meselâ 1924 senesinde 46 araba hattan çıkmıştır. Bir sene sonra 1925 de hattan çıkma hadiseleri üç misline yükselmiş, bu sene zarfında yolu bırakan arabaların sayısı 140 ı bulmuştur. 1927 senesi yoldan çıkma kazalarının en çok olduğu senedir. Bir sene içinde 267 araba yoldan çıkmış ve bu rekor bir daha kırılmamıştır. Müteakib senelerde yoldan çıkma vakaları yavaş yavaş azalıyor. Nihayet 1938 de 134 e iniyor.

Tramvay müsademeleri
Fakat tramvaylar yoldan çıkmamaya gayret eder ve muvaffak da olurken müsademeler süratle artmaktadır. 1924 de bir sene zarfında 552 araba müsademe kazası yapmışken 1938 de bir sene zarfında 552 toslamıştır. 1938, tramvayların en fazla çarpıştığı sene olarak kalıyor. Rakamların her sene artma vaziyeti göstermesi dikkate şayandır. Ancak 522 araba müsademe yapmış, 1937 de 936, 1938 de 973 ara-

ba çarpmıştır. On beş sene içinde müsademenin en az olduğu sene 1925 senesidir.

Devrilmelere gelince yalnız 1936 senesinde bir araba devrilmiştir. Öteki senelerde böyle bir kaza olmamıştır.

Tramvaydan yaralanan ve ölenler

İstatistiğin en hazin rakamları tramvaydan yaralanan ve ölenlere aid olan tablodadır. Bu istatistiğe göre tramvaylar İstanbulda her sene en aşağı 200 kişiyi yaralamaktadır ve on beş senedenberi yaralananların sayısı bu rakamdan aşağıya düşmemiş, bilâkıs zaman zaman yükselmiş 300 ü, 350 yi bulduğu hattâ geçtiği seneler olmuştur. Tramvayların en az insan yaraladığı sene 1927 senesidir. Bu sene tramvaylar 203 kişinin mecruhiyetine sebep olmuşlardır.

1924 de 280, 1925 te 245, 1926 da 229 kişi yaralanmış, bu 1928 de 303, 1929 da 326 kişi çıkmıştır. Tramvaylar adam yaralama rekorunu 1933 da 357 adam yaralamak suretile kırmışlardır. Son senelere doğru kazalar pek hafif olarak azalıyor. 1937 senesi zarfında 209, 1938 de 240 kişi tramvay-

dan yaralanmıştır. On beş sene zarfında tramvayların yaraladıkları, sakat bıraktıkları insanların yekûnu 4199 kişiyeye balığ olmaktadır. Demek vasatı olarak senede 279 kişi ölenlere gelince 1924 den 1938 e kadar hiç bir sene yoktur ki o sene tramvay hiç olmazsa bir vatandaşın canına kıymasın. Yalnız 1932 senesinde bir kişi ölmüş, diğer seneler en aşağı üç kişi tramvay yüzünden hayata veda etmiştir. Rekor 10 kişi ile 1926 senesindedir.

Tramvaylar 1924 ve 1936 senelerinde dokuz, 1930 da sekiz, 1931 de yedi, 1925, 1935 senelerinde altı, 1937 de beş, 1928, 1933, 1938 senelerinde dört, 1927, 1929, 1934 senelerinde üç kişiyi öldürmüşlerdir. Bu on beş senelik zaman zarfında İstanbulda tramvay kazaları yüzünden ölenlerin sayısı 82 kişidir. Vasatı olarak senede beş kişi bu yolda ölüyor.

İstanbul gibi geniş ve fazla kalabalık olmayan bir şehirde, otomobil kazalarını da düşünürsek, tramvaylara düşen bu mikdar az değildir. Sokaklarda dikkatli yürüelim ve havadan ziyade etrafımıza bakalım. S. R.

Efez ve Bergamadaki eski eserler restore ediliyor

Bergamada yeniden bazı eserler bulundu

Bergama (Akşam) — Türkiye'de ilk defa bir Türk arkeoloğu tarafından meydana çıkarılan eser İzmir Agora'sıdır. Gene ilk defa bu yerde Türkler tarafından eski eserlerin restorasyonu yapılmış, hafriyat da dünyada eşi bulunmayan çok kıymetli eserler meydana çıkarılmıştır. Bu hafriyat ve restorasyonu yapan İzmir müzeler müdürü B. Salâhaddin Kantar'dır.

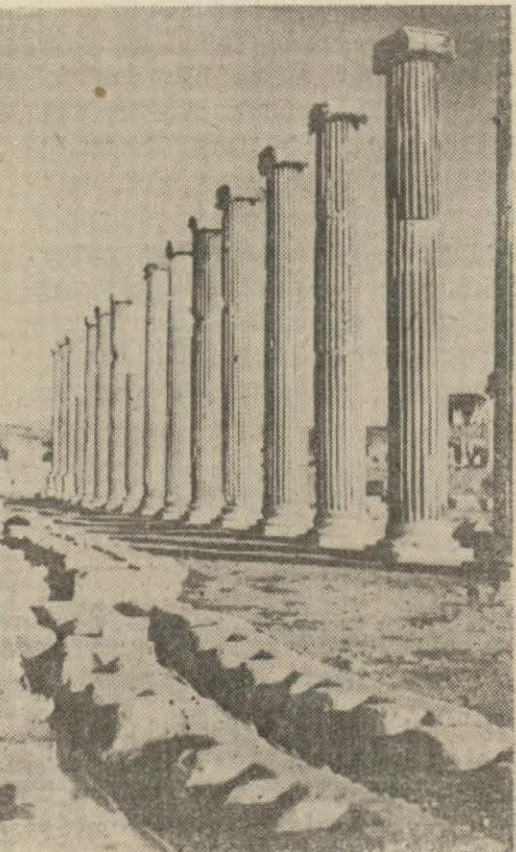
İzmirdeki restorasyon şayanı takdir bir muvaffakiyet temin edince bir taraftan Efez'deki eserlerin, diğer taraftan da Bergama Askilpyonunda restorasyona başlanmış, bilhassa Askilpyondaki restorasyon çok mükemmel olmuştur. Burada şimdiye kadar 30 kolon yerlerine dikilmiş, bu kolonlar için mevcut 40 kaideden bir kısmı tamir edilmiş, bir kısmı da yeniden yapılmıştır.

Kolonların 17 si başlık ve kaideleyle tamamdır. Bunların 14 ü İyon, üçü de Korint başlıktır. 61 metre mermer merdiven taşı yerlerine konmuş, 130 metre uzunluğunda granit merdiven taşı yeniden yapılmıştır. 20 Arşitral ve 70 saçak taşı kolonlara müvazil olarak hizaya getirilmiştir. Heykel kaidesi olan on kitabe yerlerine konmuş, 30 kolon arası plâka döşemesi yerlerine yerleştirilmiştir.

Bütün bu işler, ilme istinad edilecek uzun süren çalışmalarından sonra yapılmıştır. Ayrıca restore edilmekte olan ve edilecek kıymetli pek çok eserler vardır. Bunlara dair Maarif Vekâletine bir rapor gönderilmiş, tahsisat istenmiştir.

Restorasyon işi turizm noktasından fevkalâde ehemmiyetlidir. Bergamadaki restorasyon içinde Bergama müze müdürü B. Osman Bayath çalışmış, İzmir müzeler müdürü de gidip yapılan işleri tedkik etmiştir.

Bergamanın bu meşhur Askilpyonun kadim tarihini dillere destan dört deş hastanesinden biri olan bu muazzam ve güzel eser istikbalin de en parlak bir ziyaret mahalli olacaktır. Bergamada şimdiye kadar kanserli gimse görülmemiştir. Bunu Askilpyondaki mukaddes suya, fakat aynı zamanda Bakırçay sularının su-

Bergama Askilpyonunda oturtulan mermer kolonlar

ladığı eraziye hamledenler pek çoktur. Öyle söylüyorlar ki Bakırçay ovalarında beslenen hayvanların yığırtlarını yiyenlerde kanser görülmezmiş. Doktorlarımız için iyi bir tedkik mevzuu.

Bergamada Bazilika denilen Serapyon mabedinin şimal kısmında temel hafriyatı esnasında mozayik bir döşemeye rastlanmıştır. Kaim zaviye şeklinde yapılan sandağa kesme taşlarla yapılmış döşeme ve kapı eşiği ve önünde dört renkli tarihî bir mozayik, bütün güzelliğiyle meydana çıkarılmıştır. Kapı eşiği önünde yatan büyük mermer direğe ve diğer parçalara bakılınca bu sahada mühim tarihî bir binanın mevcudiyeti anlaşılabilir. Eserin tamamen meydana çıkarılması için buradaki evlerin altına doğru hafriyatı devam ettirmek lazımdır. Mozayik, milâddan sonra ikinci asrın sonuna aittir.

Bergamanın neresine kazma vurulsa oradan eski ve tarihî bir eser meydana çıkıyor. Bütün bu eserlerin meydana çıkarılması ve restore edilmesi hem zaman, hem de para işidir.

Kapıcılar saltanatı

Tansiyon; nasıl son senelerin birdenbire fırlamış yürek oynatan bir icadı, vitamin; nasıl her reçeteye girmenin yolunu bulmuş bir devayıkül, dadaistlerle futüristler; nasıl yirminci asrının sonunun zühürü koluna çıkmış birer sanat havarisi ise kapıcılar esnafı da bizde öylece anamızın doğmuş, az zamanda gelişmiş ve nihayet umumî hayatta yer almağa, kök salmağa başlamış birer apartman sevdası mahsulleridir.

Eskiler pek bilmezler. Birçoklarının belki hâlâ içlerinde barınacak, başlarını sokacak, babadan, dededen kalma kırık döğük iki gözülü bir damcı, bahçesi bahçesiz, küçüğü, mütevazi bir kulübesi, bir çatısı vardır ve muhakkak ki Allahın en bahiyyar kulları da onlardır.

Atalarımız kiracılığı atesten gömlek diye tarif ederlermiş. Onlar ki zamanlarında apartman diye bir acıplık bilmez ve kapıcılık diye insanı canından bezdiren bir kazıyye tanımazlar. Tanımadan göçtüklarine de ne kadar şükretmeler azdır.

Kiracılar bence, ağırlıkları sırtlarında konaklayacak yayla, sığınacak mağara, kışlayacak melce arayan göçebe aşiretlere benzerler. Bastıkları toprakta bir misafir kayıtsızlığı ile yaşarlar. Oturdukları, yatıp kalktıkları, gezip gördükleri, beğenip sevdikleri her şey kendilerinden başka herkesindir. Benimdir diye öğüncecekleri, kaybına üzülecekleri, derdlerle içlenip sevinci ile şenlenecekleri bir yuvaları, tüter bir ocakları yoktur. Yegâne hayat bağları apartman sahipleri ile seneden seneye tazeledikleri kira mukavelenesidir.

Harp sonu dünyasının muztarip insanlık camiasının başına ördüğü binbir çorapan biri de şüphesiz bu apartman iptilâsıdır denebilir.

Nüfus kesafeti fazla olan şehirlerde diyelim ki bu dikine yükseliş bir zaruret. Fakat İstanbul gibi bugünkü nüfusun iki üç mislini ferah ferah alabilecek harikalı bir tabiat ve sanat şehrinde üst üste çıkmış mazeret herhalde yersizlikle izah edilemez. Hatta, dünya iktisadının geçirdiği şu buhranlı günlerde en emin gelirin çimento harçta bulunaçağı kabul edilmiş olsa bile...

Bu ayrı bir derd, bir iç yararı, bir anlaşılmaz muammadır. Başka bir yazımızda onu da hazin hazin söyleyebiliriz.

Apartment kapıcılarından bahsedelim. Evet...

İyi bir kapıcıya düşmek; iyi bir ata, iyi bir silâha, iyi bir kadına düşmek kadar zorlu bir şans işidir. Yalnız şu farkla:

Aldığınız bir atı beğenmez, hoşlanmaz veya sevmezseniz, satar, değiştirir, bir başkasını alır veya daha olmazsa büsbütün bu sevdadan vazgeçersiniz. Tabiatınıza uygun bir silâha düşmek sizin için mukadder değilse nihayet avcılığı terk edersiniz. Sevemeyeceğiniz, anlaşamayacağınız huysuz, hırçın bir kadına evlenmişseniz bir kolaylık bulur, ya siz ondan sıyrılır ya o sizden kurtulur ve yeniden evlenmeğe mecbur değilseniz ömrünüzün sonuna kadar da bekâr kalabilirsiniz.

Fakat iyi yurdu ve dikili ağacı olmayan bizim gibi gezginciler için kapıcı denen mahkûk keenne mîknatış bir mayn, boyna geçmiş bir günah, daha kıyası ailenin bir nevi lâyen azil reisi fahrîsi veya murahas azasıdır. Atmağa, satmağa, savmaya, boşamaya, vazgeçmeğe imkân yoktur. Girişimize, çıkışımıza, oturumuza, kalkışımıza misafirlerimiz, alış verişimize ve hulâsa bize ve evimize ait her şeye her harekete müdahale ederler, fikir verirler, tavsiyelerde bulunurlar.

Sık sık apartman değiştirdiğim için mi nedir, kapıcı isminden bana bir ürkeklik geldi. Sayılması, hürmet edilmesi, huyuna suyuuna gidilmesi lâzım bir velinimet gibi her rasgeldikçe önümü iliklemek, şapka çıkarmak ve tazimle eğilmek ihtiyacını duyarım.

Alış veriş onun müsaadesi olmadıkça yapılamaz. Kasap, bakkal, zerzevatçı gibi esnafın apartmanına girebilmesi hususî izine mütevakıftır. İsterse bırakmayabilir. O zaman siz, binanın beşinci katından yan belinize kadar pencereden sarkarak caddeden geçen satılara avaz avaz pazarlık etmeğe ve sepetten asansörlerle aldığınız öteyi beriyi bir cambaz itinasile yukarı çekmeğe mecbur kalırsınız.

Sabahları sekize dokuz arası, içleri prasa, lâhana, karnabahar, havuç ve pancar gibi lâtif büketlerle dolu bir sürü acıp asansörün yerle gök arasında mekik dokuduğunu seyretmek, Talimane apartmanlarının seyrine doyum olmayan misilsiz manzaralarından biridir.

Misafirleriniz girip çıkarken güler yüz göstermiyor, hatırını sormuyor ve bilhassa yol bahşisi vermiyorsa felâketler. Aksilerin, terslerin ve çok zaman evde yoklar diye kapıdan geri çevirir.

Namınza gelen mektupların günlerce kapıcı odasında unutulup kalmasına, gece geç vakit kışta kıyamette tirtreye tirtreye kapıda bekletilmeğe ve don gömlek resmî bir kıyafetle karşılanmağa hayret etmemek lâzımdır. Bu arada uzanan avuca bir şey bırakmamışsanız merdivenleri karahlıkta el yordamile çıkmağa mahkûmsunuzdur.

İş için bir yere göndermek istersiniz. Eşref saatine ras getirmekte yerinden kıldatamazsınız. Seltikten bir hoş-

lanmaz. En hafif bir muahazenin umulmadık sürprizlerle karşılandığı çok vakidir. Kalerifer kazanını geç ateşlemek, saatlerce kömürsüz bırakmak veya siz tam banyoda iken sıcak suyu kesivermek gibi küçük şakalar bunların nisbeten en zararsızdır.

Duvarlara çivi çakmak, yüksek sesle konuşmak, radyoyu fazla açmak, dans etmek gibi çoğun hareketler ya yukarıya, ya aşağıya ya yandakileri veyahutta kapıcının uyuyan çocuğunu rahatsız edeceği için hususî bir takım kayıtlara tabidir. Temizliğe, çamaşıra, ortalağa hariften adam getirmek için ilk yapılacak iş kapıcının reyine müracaattır. Gününü, saatini, gündeliğini o tayin eder. Nizam harici hareket işlerinizin yüz üstü kalması demektir.

Yaz günleri, ekseriya geceleri, kapı önleri bir nevi çardaklı kahvehaneye döner. Çoluk çocuk, akraba ve taallukat dizi dizi boy boy toplanırlar. Bu sohbet bazan bitişik apartmanların kapıcıları ve teferriatı da iştirak eder. Büyükler günün siyasetinde bahseder, kiracıları çekiştirir, dedikodu yapar... Çocuklar bağırır, koşur, çığlık çığlığa bir birini kovalar, sövüşür dövüşürler. Bu curcuranaya yaz kış günün hiçbir saatinde oralandan eksik olmayan irili ufaklı çingene kızlarının yayık şarkıları, göbek atmaları karışır ve nihayet Talimhanenin iki meşhur meczup siması biri zilli maşası, öteki bed sesile sahneye girer meclis tamam olur.

Radyoların birbirine karışan canlı avazı, caddelerin kavga çıkmış stad-yomu andranı hercü merci ve satıcıların arı arası kesilim feryatları bu açık hava tiyatrosunun cehennemî bir orkestrasıdır... Kapıcı odaları aynı zamanda küçük mükyasta birer müstahdemî idarehanesidir. Apartmanlardan hizmetçi ayartılır, yer sağlık verilir. Ayrıllıkları kararlaştırılır. Gidilecek evin hususiyetlerine dair hikâyeler anlatılır. Beyin huyu, hanımın uykusu, baldızın kurtuluşu, kaynananın suntuurlusu hakkında nazik tabliller yapılır böylece bir alış veriş girer.

Kapıcıları birer içtimâi zabıta memuru, deftersiz, dosyasız birer sicil kütüğü de farzedebiliriz. Onları ayrı ayrı dinlemek bütün bir semtin yaşayış şartları hakkında hakikate yakın bir fikir edinmeğe kâfi gelir. İsmimiz, vazifeniz, işiniz, kazancınız, ailevi vaziyetiniz, karı koca kavgalarınız; bekârsanız, dostlarınız, maceralarınız; yalnız bir kadınsanız abhaplarınız, aşıklarınız, âlemleriniz, oyun meraklısı iseniz pokerleriniz, birç partileriniz, bakalarınız, yeni evli iseniz halleriniz, halsizlikleriniz, hulâsa öksürüğünüz, aksırığınız, nezlenize, horlamazınıza, nefes almanız, en hususî, en mahrem itiyatlarınıza kadar neniz varsa hepsi sokakta, açıkta, meydandadır.

Yalnız kalmağa, başınızı dinlemeğe, evimdir diyip dilediğiniz gibi yaşamağa, hasret ve duyulur korkusile karnızla ağır tadile kavga edememeğe, sessizliğinizde cesaret alarak başınıza çıkmağa kalkışan çocuğunuzun şımarıklığına lâhâyle çekerek katlanmağa, hizmetçi ile hoş geçinmeğe, kapıcıya şirin görünmeğe ilelebed mahkûmsunuzdur. Apartmana düşmanım...

Cebimde bütün gün ağırlığım taşıdığım ayrı bir paslı anahtarla kapımı emniyetle açtığım güzel günleri düşünüyorum, yabancı gözlerin girmediklerine, mütecessis kulakların işitmediğine emin olarak geniş sofalarında huzurla, gönül rahatlığı ile dolaştığım, içinde çocukluğumun ve gençliğimin en güzel günlerini geçirdiğim beyaz patiska perdeli, pencerelelerine hanmelleri sarımsık büyük bahçeli, aydınlık ve çok ışık baba ocağını yana yana, yüreğim sızlaya sızlaya anıyor, arıyor, ağlamaklı oluyorum. Gayri eve dönsek diyorum...

Refik Nuri Kordak

Tekirdağ'da cinayet

Tatar Ahmedin katilleri yakayı ele verdiler

Tekirdağ 31 (Akşam) — Bundan yirmi gün evvel Tekirdağın Köseyyas ve Gazköy yolları arasında ve deniz kenarında meçhul bir cesed bulunmuştu. O günlerde müddeumillîk ve zabıta tarafından yapılan sıkı araştırmalar neticesinde esrarençiz cinayet aydınlanmış; meçhul cesedin Bulgaristanın Hasköy göçmenlerinden Tatar Ahmet olduğu ve parasına taaşan öldürüldüğü anlaşılmıştır.

Tatar İsmet ve Tekirdağlından Falk pehlivan bu cinayetin faili olarak tevkif edilmişlerdir.

Maznuların yakında muhakemelerine başlanacaktır.

Hatayda tarihî eserleri koruma cemiyeti

Antakya (Akşam) — Antakya'da vali müavini bay Akif İcanın riyaseti altında bir (eski eserleri koruma) cemiyeti teessüs ve teşekkül etmiştir. İkinci reisliğe maarif müdürü, kâtipliğe müze müdürü, azabıklarına, nafıa, ziraat müdürleri ile Süreyya Halef Arif Bereket intihap olunmuş ve cemiyet faaliyetine geçmiştir.

Cemiyetin gayesi Hatayın eski eserlerini muhafaza ve yenilerini meydana çıkarmak ve aynı suretle muhafaza etmektir.

SİNEMA

Eddie Cantor yeniden film çeviriyor

"Kırk küçük anne filmi", Holivutta bir düğün yapılmasını temin etti

Eddie Cantor yeni filminden bir sahnede

Amerikada halk tarafından çok sevilen tanınmış komik Eddie Cantor yeniden film çevirmeğe başlamıştır. Yeni filminin adı «Kırk küçük anne» dir. Bu filmde meşhur komiğin etrafında birçok genç kızlar görülmektedir.

Eddie Cantorun tekrar film çevirmeğe başlaması Amerikada büyük bir hadise teşkil etmiş, yeni filmi halk büyük bir alaka ile beklemeğe başlamıştır. Eddie Cantor iki senedenberi film hayatından uzak bulunuyor, radyoda çalışıyordu. Artist film çevirirken çok yüksek ücret alırdı. Radyo, haftada 10 bin doları tutan bir ücretten fazla para teklif etmiş ve mukavelesi bitince Eddie'yi stüdyolardan çekerek almağa muvaf-

fak olmuştur.

Artist her akşam radyoda küçük bir komedi oynuyordu. Bunun için haftada 12 bin dolar ücret alıyordu. Film çevirirken ancak çalıştığı zaman ücret alır. Bir artist, ne kadar meşhur olursa olsun azami olarak senenin ancak yarısında çalışabilir. Binaenaleyh aldığı ücret hakikatte yarısı kadar demektir. Halbuki radyoda bütün sene iş vardır. Eddie Cantor, film çevirirken haftada on bin, fakat hakikatte beş bin dolar kazanıyordu. Radyodaki kazancı ise 12 bin dolardı. Aradaki büyük fark artisti film faaliyetinden uzaklaşmağa sevk etmiştir.

Eddie Cantor iki sene mütemadiyen çalıştıktan sonra uzunca bir müd-

det için radyodan ayrılmıştır. Bu esnada film çevirecek, sonra tekrar radyodaki işine dönecektir. Artistin yeni film faaliyeti Hollivutta bir de evlenmeyi temin etmiştir. Eddie Cantorun etrafına topladığı genç kızlar arasında Diana Lewis adında henüz 20 yaşlarında bir dansöz de vardı. Bir gün film çevirilirken stüdyoya gelen William Powel bu küçük artisti görünce birdenbire âşık olmuş ve derhal kendisiyle evlenmiştir.

Yukarıdaki resimde ortada Eddie Cantor görülmektedir. Diğer artistler soldan sağa doğru Louise Seidel, Diana Lewis, Martha O'Drus Coll, Bonita Granviller, Margaret Earley, Charlotte Munierdir.

Jean Murat Cenubî Amerikaya gitti

Fransız filmlerinin gösterilmesini temin için teşebbüslerde bulunacak

Tanınmış Fransız artistlerinden Jean Murat Cenubî Amerikaya hareket etmiştir. Bu seyahat film çevirmekle alâkadar değildir.

Jean Murat bu defa artist olarak değil, iş adamı sıfatıyla yola çıkmıştır. Cenubî Amerikada Fransız filmlerinin satışını temine ve yeni müşteriler bulmağa çalışacaktır.

Artist iptida Brezilyaya gitmektedir. Sonra seyahatini Arjantine kadar uzatacaktır. Bu iki memlekette bir milyondan fazla nüfuslu şehirler vardır. Nüfusu yüz bini aşan şehirler ise pek çoktur. Buralarda başlıca iki eğlence vardır. Futbol ve sinema...

Şimdiye kadar Cenubî Amerika'ya Fransız filmi pek az gitmiştir. Halbuki Latin irkine mensup olan Cenubî Amerikalılar için Fransız filmlerinin Amerikan filmlerinden daha cazip olması lazımdır.

Jean Murat, Fransız filmleri için bir propaganda yapacaktır. Tanınmış bir aktör olması mesalsini kolaylaştıracaktır. Maamafih artist sanat hayatından büsbütün çekilmemektedir. Birkaç ay sonra Fransya dönersek film çevirmeğe başlayacaktır.

Jean Murat

Jean Murat 1888 de doğmuştur. Şu halde bugün 52 yaşındadır. Geçen harbe tayyareci olarak iştirak etmişti. Çevirdiği filmler yirmiden fazladır. Bunlar arasında en çok rağbet kazananları Marie Bel ile birlikte çevirdiği Tatlı Geceler, Marie Glory ile birlikte çevirdiği Küçük Daktilo'dur.

Walt Disney

Bir milyon İngiliz liralık bir şirket kuruyor

Newyorktan bildiriliyor: Walt Disney'in filmlerini meydana getiren firmanın bir aile müessesesinden büyük bir şirket haline konulması ve halk sermayesinin iştirak ettirilmesi için hazırlık yapıldığı, neşrolunan bir ilânda bildirilmektedir.

1,000,000 İngiliz liralık tahvilât çıkarılacaktır. Bildirildiğine göre şirket Walt Disney'in hayatı 375,000 İngiliz lirasına edeceğ ve maaşı 1939 da aldığı gibi 23,000 İngiliz lirası olacaktır. Walt Disney şimdi 38 yaşındadır.

Müteşebbisleri Avrupa harbi düşündürmektedir. Çünkü bu müessesenin başlıca gelirini İngiliz imparatorluğu memleketleri temin etmektedir.

Maahaza «Kar beyaz ve Yedi küce» ve «Pinocchio» gibi filmlerin görüldüğü rağbet ve muvaffakiyet, Hollivut stüdyolarının tevsiî düşüncelerine hak vermektedir.

«Kar beyaz» filminin temin ettiği varidat geçen sene sonunda 1,275,000 İngiliz lirası gibi muazzam bir miktara balig olmuştur.

Shirley Temple

Shirley Temple'in ailesi, kızları büyüdüğü için artık film çevirmiyerek bir kolleje girmesine karar vermişti. Halbuki film şirketleri küçük artistin yakasını bir türlü bırakmıyorlar. Şimdi de Shirley'in hayatına aid bir film çevirmeğe karar vermişlerdir. Böyle bir filmde Shirley'in rolünü Shirley'den başkasının yapması doğru olamayacağından bahsile küçük artistin ailesini kandırmaşlardır. Şimdi Shirley bu filme başlayacaktır. Pek küçüklüğünü kendisine benzeyen daha küçük bir çocuk yapacak, film çevirmeğe başladığı zamandan sonraki hayatını kendisi çevirecektir.

Filmde Shirley'in annesi rolünü Charlotte Greenwood, babası rolünü de Jack Oaki yapacaklardır.

Kitaplar Mecmuaları

Kukla nedir?

Kuklanın mucidi Türklerdir. Bulunan kuklaların en eskisi Türk kuklalarıdır

Son haftalarda sık sık kukladan bahsediliyor. Profesör İsmail Hakkı Baltacıoğlu 16 mart 940 tarihinde Ankara radyosunda «Kukla nedir?» mevzuolu güzel bir konferans vermiştir. Bu konferansın metnini Yeni Adam mecmuasının bu hafta çıkan nüshasından nakle ediyoruz:

Bu konferansında size kukladan bahsedeceğim. Türk olarak kukla, yepyeni bir teknik olarak kukla ve yepyeni bir estetik olarak kukla; işte mevzuumun ana bölümleri!

Çoğumuz kukla oyununu Avrupadan gelmiş yeni ve yabancı bir oyun sanıyoruz ve ona yan gözle bakıyoruz. Kuklaya karşı gösterdiğimiz sempati karagöze, orta oyununa karşı gösterdiğimiz derin sempati değildir. Zavallı kuklalar, çok talihsiz mahlûklardır!

Kuklanın mucidi Türklerdir. Şimdiye kadar bulunan kuklaların en eskileri Türk kuklalarıdır. Bu kuklalar Orta Asyada, Turfan civarında, Ala Kurgan mevkünde, tarihi tayin edilemeyecek kadar eski bir Türk hükümdarının mezarından çıkarılmıştır ve üç tanedir. Bu kuklaların mabud, heykel, yahut oyuncak olmayıp temsil eşyası, yani kukla olduğu ve Türk hükümdarının eşyası olarak onunla birlikte gömüldüğü tesbit edilmiştir. Orta Asyada mezar araştırmaları adlı İngilizce kitapta bu en eski kuklalara dair malûmat vardır.

Bugün İran Türklerinde Kel Pehlivan ve Azerî Türklerinde Çel adı ile yaşmakta olan Türk kuklasının doğru asırlarca önceye çıkmaktadır. Bu kukla temsillerindeki Kel Pehlivan, Ahund ve kız tipleri Türk hükümdarının mezarından çıkarılanların tıpkısıdır.

Kazan Türklerine ait ve Milâdın 7-8 inci asrında yapılmış olan ve şimdi Avrupa müzelerinde saklı bulunan el kuklaları da kuklanın eskiliğini ve Türklüğünü gösterir. Buradaki şahıslar da yine o eski şahıslardır. Pariste çıkan Le Théâtre mecmuasının İran tiyatrosundan bahseden nüshasına bakınız. Ayrıca Anadolu'nun bilhassa sünnî olımyan köylerinde el kuklası vardır. Bu kuklada kuklacının bir sarğı içine sarılarak meydana getirilmesi, seyircilere hiç görünmemesi ve kuklaların bir kayıp âleminden doğar gibi doğması ve oyun bittikten sonra yine bir kayıp âlemine çekilir gibi çekilmesi menşenin çok eski olduğunu anlatmaktadır.

Kuklanın orijinal tekniğini ve hususî estetiğini anlamayan bir takım insanlar bu oyuna iptidai, geri bir tiyatro gözle bakmaktadırlar. Bence kukla ne karagöz, ne orta oyunu, ne de asil tiyatrodur. Kukla ile bunlar arasında ne teknik, ne de estetik hiçbir nevi münasebeti yoktur. Kukla apayrı bir şeydir. Öyleyse kukla nedir? Önce, buna cevap verelim.

Her günkü hayatımızı bir an için unuttalım, her günkü yaşayışımızdan bir an için uzaklaşalım, harcıâlem şahsiyetimizi bir an için unuttalım: İçimizde katlanılm, hulyalarımızın kökü olan bu iç âlemi hele bir görelim. Taşkınlıklarımızı, coşkunluklarımızı besleyen bu bilgün ve sonsuz kaynağı bir araştıralım; bu çakalım; ne göreceğiz? Orası, bu iç âlemi mevzun ve mütevazın ahenkli, insicamlı olan sosyal hayatın istemediği, bir takım mah, kaba, muvazenesiz, hatta çirkin mahlûklarla, şuursuz şahsiyet imkânlarıyla doludur! Bu âlem filozof Henri Bergsonun moi fondamental dediği iç âlemi durée âlemi, estetik âlemidir.

İnsan bu iç âleminin ham, orijinal mahlûklarını giydirip kuşatıp dile getirdi mi, kukla sanatı doğar. Zaten sanat, iç âlemimizin dile gelmesi değil midir? İç âlemimizde komik, dramatik ve trajik, türlü şahsiyetler olduğu gibi ham, kaba, oynak, sözün kısası, grotesk mahlûklar da vardır. Kukla sanatı işte bu grotesk mahlûkları yaşatmak sanatıdır. Kuklalar insan ruhundaki grotesk şahısların heykelleridir; kuklacı bu grotesk şahsiyetleri dile getiren insandır.

Çocuğun, iptidai adamın ruhu, içi, bu grotesklerle doludur. Onun için kukla birinci derecede çocuk ve iptidai adam oyunu olabilir. Onun için bütün çocuklar kukla yapıp oynarlar ve Cavalılar gibi artist kavimlerin de kuklaları vardır. Halbuki, Avrupalı adam da iç âleminden büsbütün soyulmuş, makineleşmiş adam demek değildir. Avrupalı adamın da bir iç âlemi vardır; onun iç âleminde de bu groteskler uyumaktadır. Onun için medeni adam insan tiyatrosu yanında bir de kukla, yani grotesk tiyatrosu kurmuştur. Çekya, Yugoslavya, Fransa, İtalyanda olduğu gibi.

Kukla neden karagöz, orta oyunu ve tiyatro değildir? Şu sebeplerle:

- 1 — Kukla aktör gibi diri değil, ölüdür.
- 2 — Kukla karagöz gibi perde ve hayal oyunu değil, meydan, cisim ve heykel oyunudur.
- 3 — Kukla sahneyi seyrederek bir kar-

şadan, fakat aşağıdan yukarı, seyretmektedir.

4 — Kuklalar mafsallı varlıklardır. Görülüyor sunuz ki bübüklülerde hiç lada vardır ve bir türdür. Kuklad teknik imkânlar ise ötekilerde yoktur. Demek ki kukla tekniği ayrı, orijini bir tekniktir. Her yeni teknik kend göre yeni bir güzelliği anlayışı, yeni bir estetik getirir. Kuklanın da kendi göre güzelliği anlayışı, orijinal bir estetiği olmak gerektir. Bu güzelliği imkânlarının, bu estetik yaratıcılığının ne kadar olduğunu görelim:

1 — Kukla güzelliği cansız, otomatik mahlûkların güzelliğidir.

2 — Kukla güzelliği primitif heykellerin güzelliğidir.

3 — Kukla güzelliği otomatik, dü geometrik, mihaniki, sarsak hareketli ritimlerin güzelliğidir.

4 — Kukla güzelliği gayri meşur kalan, henüz içtimatleşmemiş olan grotesk, masum, sakar mahlûkların güzelliğidir.

5 — Kukla güzelliği sözden çok hareket, ifadeden fazla aksiyon güzelliğidir.

6 — Kukla güzelliği cin, peri, kuyucu gibi cismi cismimize, huyunu huyumuza uymayan, fakat bir bakıma çirkinimizden ve bizden başka bir şey olmayan mistik bir âlemdeki yaratıkların güzelliğidir.

Kültür ve medeniyetimizin her alanında hareketler olurken kuklayı, bence eski, en orijinal Türk temasını unutmak imkânsızdır. Gözleri dış âlemine esyasına nakal olana kör, gözleri iç âleminin hakikatlerine yutulmuş olana dânkör derler. Çocukları Esirgeme Kurumu tarafından Ankarada bir çocu tiyatrosunun yapılması teşebbüsü nankör, ne de nankör olmadığımızı göstermek fırsatını vermiştir. Bu çok hayırcemiyet bundan önce bana müracaat ederek modern bir karagöz piyesi ile modern bir kukla piyesi yazmamı istedi. Bu işin bizden ziyade profesyonellere düştüğünü bilirim; fakat ne tereddüt, ne de tevazu göstermedim, yazdım. Modern karagöz piyesinin adı Karagöz. Ankarada, modern kukla piyesinin adı da Kulyabandır. Dinleyicilerimden istediğim: Karagöz ve orta oyunu meşhurlarına karşı gösterdiğiniz garezsiz sevgiyi kukladan da esirgemeyiniz. Çünkü karagöz, orta oyunu gibi, kukla da Türktür ve her Türk olan şey gibidir bizimdir.

BULMACAMIZ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

Soldan sağa:
1 — Ayran.
2 — Tersî yedirme demektir - Ümid ederim.
3 — Bir nevi pasta - Başına «B» gelirse başa giyilir - Nota.
4 — Bir yağta bulunmak.
5 — Tersî içine sırke konulan toprak kaptır.

6 — İç taraf - Genişlik.
7 — Şair - Tersî para olarak demektir.
8 — Yüksek rütbeli haremağası.
9 — Bir kiraat ölçüsü - Hazım cihazı.
10 — Tersî kültür - Kalay kaplı ince demir lâvha.

Yukarıdan aşağı:
1 — Mütakaid.
2 — Merkez satılan çarşı.
3 — Fikaralık.
4 — Başına «B» gelirse büyük olur - Ter vapurların hava değiştiren bacalarıdır.
5 — Başına «B» gelirse umumî olur - Tersî model demektir.

6 — Tersî kemale gelmemiş üzümdür - Geri verme.
7 — Tersî neşter ile yarmadır.
8 — Tersî istin demektir - Zaviye ölçme aleti.
9 — Nefesler - Yama.
10 — Beyaz - Başına «M» gelirse bir kâdim ismi olur.

Geçen bulmacamızın halli
Soldan sağa:
1 — Gallıya, Az, 2 — Ütü, Leva, 3 — Vezaret, Er, 4 — Ebusüfyan, 5 — Reza Mealen, 6 — Ane, Nisa, 7 — İdam, 8 — Özelnevi, 9 — Lirik, Drat, 10 — İdel Zâr.

Yukarıdan aşağı:
1 — Güvercinli, 2 — Atebe, İd, 3 — Lâzımagöre, 4 — İlas, Nazik, 5 — Çürümek, 6 — Efe, 7 — Altıyanında, 8 — Al Eri, 9 — Avenesivar, 10 — Zar, Naşit.

AKŞAM SPOR

Millî küme maçları başladı

F. Bahçe, G. Sarayla; Beşiktaş, Vefa ile berabere kaldı

Fenerbahçe - Galatasaray oyunu çok heyecanlı geçti

Dün üç şehirde birden millî küme maçlarına başlandı. İstanbulda yapılacak olan ve günün en heyecanlı karşılaşmalarını teşkil eden İstanbul dört baştaki klübü Fenerbahçe - Galatasaray, Beşiktaş, Vefa maçları belki senenin en mühim müsabakalarını teşkil ediyordu. Beşiktaşın son kararlardan sonra ziyailiyen kadrosunun millî kümede nasıl bir derece alacağı Vefanın bu kadro karşısındaki muvaffakiyeti ve iki ezeli rakip Fenerbahçe ile Galatasarayın birbirleriyle lig maçlarındaki müsabakalarının revansı bu karşılaşmaları büsbütün ehemmiyetli ve enteresan bir hale koymuştu.

İşte bu ihtimalleri düşünen 9 - 10 bin seyirci dün öğleden itibaren Taksim stadının yolunda kafil kafil bu maçların neticeleri hakkında ileri geri tahminler yaparak stada itişe kakaşa girebilmek için âdeta mücadele ediyorlardı.

TAKIMLAR VE SAHA

Sıra günün mühim karşılaşması olan Fener - Galatasaray'a gelince seyircilerin sabrı son haddini bulmuştu. Saat 15,50 de hakem Ahmed Ademin idaresinde oynanacak bu maça iki ezeli rakip şu kadrolarla çıkmıştı:

Fenerbahçe: Cihad - Orhan, Ali Rıza - Reşad, Esad, Ömer - Fikret, Basri, Melih, Naci, K. Fikret.

Galatasaray: Osman - Faruk, Adnan - Musa, Enver, Salim - Sarafim, Buduri, Cemil, Salâhaddin, Süleyman.

Oyuna şiddetle esen rüzgârı aleyhlerine alan Fenerliler başladılar ve ilk anda sağağık Fikret yakaladığı bir fırsatı yüksekte attığı bir şütle heba etti. Fenerin bu anı hücumuna Galatasaraylılar da mukabeleye başladılar ve onların yaptığı bir akın Fener kalesine epey tehlikeli anlar yaşattı. Oyun çok zevkli ve süratli oluyor. Fenerliler rakiplerine her hatta mukabeleye ve mukavemete muvaffak oluyorlardı.

GALATASARAYIN GEÇİRDİĞİ TEHLİKE

Devrenin 12 nci dakikasında Galatasaray hücumundan kurtulan topu Melih kendi sahasında yakaladı. Galatasarayın meşhur Majino müdafaasını geçti. Fakat Salim Sarıkmızı kalesini bir muhakkak golden kurtardı.

Tekrar Fenerliler hücumla geçtiler. Yine ortadan ilerleyen bir inişte Melih'in bir şütle Osmanın kucağında kaldı. Melih'in ortadan delmek istediğini anlayan Galatasaray müdafileri mükemmel bir tabiiye ile buna imkân bırakıyorlardı.

Fenerin hücumundan sonra Galatasaray da akınlara başladı. Bir seferinde Cemil Fener kalesine epey tehlikeler geçirdi ve bu sırada Cihad koldan sakatlandı.

FENERİN GOLÜ

Devrenin 22 nci dakikasında Fenerlilerin hücumları devam ederken solağık Fikretin ortaldığı topu santrfor yerinden yakalayan sağağık Fikret ceza sahasının çok uzagından attığı fevkalâde bir şütle Galatasaray kalesinin sağ köşesinden Osmanın bile farkına varamadığı bir şütle Fenerbahçenin golünü yaptı.

Bu gol Fenerlileri daha fazla hızlandırdı. Sağdan ve soldan yaptıkları hücumlarda Galatasarayın en geri hatta meşhur Majinosunu adam akıllı zorluyorlardı. Nitekim 23 üncü dakikada yine sağağık Fikret muhakkak bir gol fırsatını aceleden kullanamadı.

Bu tazyik çenberi Galatasarayı kamçladı. Onlar da hücumla geçtiler. Fakat sağağık Süleymanın bozuk oluşu bu hücumlarında hiç bir semere vermiyordu.

Fenerliler tekrar hâkimiyeti alarak bilhassa ortahaf Esadın gayretile Galatasarayı adam akıllı sıkıştırıyorlar-

Dünkü Fenerbahçe - Galatasaray maçından bir görünüş

35 inci dakikadan itibaren oyun süratini kısmen kaybetmiş bir vaziyette idi. 38 inci dakikadan itibaren Fenerliler yeniden hücumlarını sıklaştırdılar. Ekseriyetle sağdan ilerleyen Fenerbahçe hücumları çok tehlikeli olmakta devam ederken Melih'in Fikrete geçirdiği bir pastan istifade edemiyen Fenerbahçeliler birinci devreyi tamamen hâkim oyunlarına rağmen 1-0 gallib bitirdiler.

İKİNCİ DEVRE

İkinci devreye rüzgâr altında Gaaltasaraylılar başladılar ve ilk Galatasaray hücumu Fener müdafaası önlerinde epey bocaladı.

Bu hücumdan kendilerini sıyran Fenerliler tekrar harekete geçtiler. Bu devrenin ilk anları birinci devreye nazaran çok durgun ve yavaş oynanıyordu. Fenerlilerin birinci devredeki enerjileri birdenbire sönmüş, Galatasaraylılar ise bir türlü açılmamışlardı.

Heyecansız bir halde cereyan eden bu devrenin ilk anlarında Fenerliler tekrar hücumda görünüyordu. Solağık Fikretin bir fırsatı kaçırmamasından sonra hücum sırası Galatasaray'a geçti ve onuncu dakikada Salâhaddin meşhur frikiğini Cihad maharetle önledi. Bu sefer Galatasaraylılar canlandılar ve hücumlarını Fener müdafaası önlerine yerleştirdiler.

FENERİN GEÇİRDİĞİ TEHLİKE

19 uncu dakikada Sarafim fevkalâde bir fırsatı Fener kalesine sevkederken top Cihadın ellerinde kaldı ve bu suretle Fenerliler muhakkak bir golden kendilerini kurtardılar. Bu devrede birinci devreye nazaran daha fazla Galatasaraylılar hâkim oluyorlardı.

30 uncu dakikadan itibaren çok durgunlaşan maç zevkini kaybediyordu. Fenerin bütün hatlarında bir yorgunluk alâmi baş göstermişti ki Galatasaraylılar bundan istifadeyle bildiler.

GALATASARAYIN GOLÜ

31 inci dakikada Fenerliler hücumdayken topu kurtaran Faruk uzun bir vuruşla Süleymana bir pas verdi. O da topu çok uzaktan sürerek Cihadın kalesini terketmek suretile yaptığı hatadan istifade etti ve bir vuruşla topu Fenerbahçe kalesine atarak takımının beraberliğini temin etti.

Bu gol Galatasarayı canlandırdı; hücumlarını sıklaştırdılar. 37 nci dakikada Fenerliler tekrar hücumla geçtiler. Nacinin anı bir şütünü yakalayamayan Osmanın elinden kaçırıldığı topa Basri yetiştirdi. Fakat topu kaleye atamadı. Bu sırada Osman bir sakatlanma geçirdi ve sahayı terketti. Bu esnada oyun iki dakika inkıtaşa uğradı. Osmanın yerine Cemil kaleye geçti. Hücumlar sıklaştı. Fakat Fenerliler Cemil'i kalede avlıyamadılar ve Osman tekrar yerini aldı. Maçın bundan sonraki dakikaları iki tarafın karşılıklı hücumlarıyla geçti ve bu

Beşiktaş - Vefa 2-2

Günün en mühim karşılaşması olan Fenerbahçe - Galatasaray maçından evvel millî kümenin ilk karşılaşmasını Beşiktaş - Vefa takımları yaptılar. Hakem Tarığın idaresinde oynanan bu maça iki taraf şu kadrolarla çıkmışlardı:

Beşiktaş: Mehmed Ali - Hüsnü, Taci - Hüseyin, Rifat, Cihat - Rıdvan, İbrahim, Bedii, Şeref, Esref.

Vefa: Safa - Vahit, Arif - Şükrü, Lutfi, Süleyman - Necip, Hüseyin, Hakkı, Sulhi, Mehmed.

Oyuna Vefalılar başladılar. İki takım ilk anlarda gayret ve enerji ile çalışıyorlardı. Vefanın ilk dakikalarda soldan yaptığı bir hücum Beşiktaş epey korkuttu.

BESİKTAŞIN 1 inci GOLÜ

Üçüncü dakikada kornerden ortaya gelen topu Vefa müdafileri çelemediler. Şeref bu fırsatı kaçırmayarak yerden bir vuruşla takımının ilk golünü yaptı. Beşiktaş bu golden sonra hâkimiyeti ele alarak Vefaya müteaddit hücumlar yaptı. Onuncu dakikadan itibaren Vefalılar da hücumla başladılar. Bir aralık her iki takımdan birer oyuncu sakatlanarak sahadan çıktı ve onar oyuncu ile maça devam edildi. Bu hal uzun sürmedi.

VEFANIN 1 inci GOLÜ

28 nci dakikada geriden bir pas alan Vefalı Hakkı topu sürerek Beşiktaş kalesine indirdi ve güzel bir şütle takımının beraberlik sayısını yaptı. Bu golden sonra Vefalılar Beşiktaş adam akıllı sıkıştırıldılar.

Devrenin son dakikaları iki tarafın güzel hücumlarıyla geçerek devre 1 - 1 bitti.

İkinci devreye Beşiktaşın hücumla başladı. Bu devrenin 10 uncu dakikadan itibaren maç sürat kazandı ve Beşiktaş ağır basmağa başladı.

BESİKTAŞIN 2 nci GOLÜ

12 nci dakikada Rıdvanın güzel bir ortasını Bedii yerden vuruşla gole çevirdi. 14 üncü dakikada Beşiktaş kalesine çarpan Sulhi ile Beşiktaş oyuncuları arasında bir çekişme oldu. Hakemin müdahalesi bu işi önledi. Bundan sonra Vefalılar hâkimiyetle oynamağa başladılar. Beşiktaş müdafaası yalnız bu hücumları defetmeğe uğraşıyordu.

KAÇIRILAN PENALTI

35 inci dakikada Beşiktaş müdafaasının bir hatasını hakem penaltı ile cezalandırdı. Fakat Hakkı bunu Mehmed Alinin kucağına attı.

VEFANIN 2 nci GOLÜ

40 nci dakikada Vefa tazyiki devam ederken Hakkıdan Necibe geçen bir pası Necip bir şütle Beşiktaş kalesine atarak takımının beraberlik golünü yaptı ve maçın son dakikaları iki tarafın mücadelesile geçerek bu maçta 2 - 2 beraberlikle sona erdi.

Beden terbiyesi genel direktörlüğünün nazarı dikkatine

Dün millî küme maçlarına başlandı. Taksim stadında maçları takip etmeğe giden gazeteci arkadaşlarımız bu maçları tertip edenler tarafından kapılarda karşılanarak ellerindeki duhum kartlarına aid bir vergi tutarını ödemeğe mecbur tutuldular. Dünyanın her tarafında bu rüşum, müsabakaları tertip edenler tarafından ödenir. Gazeteciler stadlara bir vazife ifa etmek üzere girdiklerinden yeni konan bu mecburiyeti biz doğru bulmadık.

Bu hususun Beden Terbiyesi Genel

MEŞRUTİYETTE SARAY ve BABIALI

Yazan: SÜLEYMAN KANI İRTEM — Tercüme, İktibas hakkı mahfuzdur.

Tefrika No. 169

Kâmil paşa konağında nezaret altına alındı

— Yeminleriniz kâfidir İsmail bey! Müsterih olunuz! Ben katil ve barih deliller ile tam kanaat hasıl etmedikçe hiç kimse hakkında hüküm verenden değilim. Öyle olmasaydı sizler merkez kumandanlığı hapishanesinden çıkartmazdım. Fakat size tavsiye ederim: Bu sırada kompo tertiplerle iştigal eden adamları yanınıza yaklaştırmayınız. O zaman takip vasıtalarının belki size zararı dokunabilir. Şimdilik gidebilirsiniz.

Bir zabıta âmirinin bu açık sözleri ve tehdidi mücerri mi ancak ikaza yarardı! Gidiş o gidiş oldu! Mahmud Şevket paşanın itlafından sonra o kadar aranılan Gümüşlü İsmail bey, Cemal beyin takip vasıtalarından kendisini kurtarmağa pekâlâ muvaffak oldu!

Kâmil paşa, Mahmud Şevket paşa vakasından on gün kadar evvel Meşajeri Maritim vapurule Mısırdan İstanbul'a gelmişti.

Bu mühim bir mesele oldu:

Polis müdiri umumisi Azmi bey, Kâmil paşa daha vapurdan çıkmamış zannile sabahleyin gayet erkenden İstanbul muhafızı Cemal beye haber verdi ve ne yapılmak lâzım geleceğini sordu.

Cemal bey polis kısmı siyasî müdürünün Kâmil paşa nezdine gönderilerek İstanbul'a ayak basmadan geldiği vapurla Mısır'a avdet eylemesinin kendisine tebliğ edilmesini bildirdi.

Yarım saat sonra Azmi bey Kâmil paşanın daha geceden karaya çıktığı ve konağına gittiği haberini verdi.

Cemal bey komplocularla Kâmil paşanın İstanbul'a getirilmesi kararlaşmış olduğunu biliyor, fakat paşanın buna cesaret edeceğine ihtimal vermiyordu.

Kâmil paşanın böyle pervasızca İstanbul'a gelmesi ihtilâl teşebbüslerinin pek yakın olduğuna en büyük işaretti. Zabıtaca şiddetli ve seri tedbir ittihazı zarurî görülüyordu.

Muhafız bey polis müdiri umumisini muhafızlığa çağırıldı.

— Şimdi ben muhafızlık tarafından bir zabıt ile lüzumu kadar askeri inzibat memurunu Kâmil paşanın konağına göndereceğim; siz de bir komiser ile kâfi derecede polis tahsis ediniz. Komiser ile zabıt maiyetleriyle beraber Kâmil paşanın konağına gitsinler. Hariçten içeriye yeri, ecebî kimsenin girmesine müsaade etmeyecek surette kapıları nezaret altına alınsınlar; paşadan mülakat ricasında bulunsunlar; hükümet namına kendisine şu tebliğde bulunsunlar:

(Memleketin dahilî ahvali Kâmil paşanın şu aralık İstanbul'da bulunmasından pek ziyade mazarrat görecektir mahiyettedir. Bu sebeple hükümet paşadan rica ediyor. Kendilerini Mısırdan buraya getirmiş olan vapurla yine Mısır'a avdet buyursunlar. Hatta vapur burada üç gün kalacak ise paşa azami on iki saate kadar vapura binmelidir. Aksi halde hükümet teessüfe şayan bazı ihtiyat tedbirleri ittihazına mecbur olur.)

Paşanın vereceği cevabı bize bildirecek kendileri konakta kalsınlar. Bu karar derhal icra edildi. Kâmil paşa: — Pek yorgunum. Bu kadar çabuk bir zamanda yeni bir vapur seyahatine tahammül edemem. Hükümetin salâhiyet haricinde ittihaz ettiği bu karara tebaiyete lüzum görmüyorum.

Cevabını verdi. Muhafız Cemal bey de Kâmil paşa İstanbul'dan çıkınca kadar kimsenin ne dışarıdan içeriye girmesine, ne içeriden dışarıya çıkmasına müsaade edilmeyecek vecihle konağın nezaret altına alınmasını emretti.

Bu tedbir ittihaz edildiği sırada İngiltere sefaretî baştercümanı Fıç Morris elçi namına Kâmil paşaya hoş âmedi beyanına geldi; fakat gördüğü mümanaât üzerine içeriye girmeyemedi.

Fıç Morris elçi namına sadrazam Mahmud Şevket paşayı ziyaret ederek İngiltere sefaretinin kadim mu-

mümanaât sebebinin bir türlü anlaşılamadığını, bunun İngiliz efkâr-umumiyesi üzerine pek fena tesir edeceğini söyledi ve bu yolda bir takım beylik tehditleri de sayıp döktü. Mahmud Şevket paşa o gün öğleye doğru telefonla Cemal beyi yanına çağırıldı.

Cemal bey Mentеше mebusu Halil bey ile aynı zamanda sadarat odasına girdi. Bahriye Nazırı Çürüksulu Mahmud paşa da orada idi. Mahmud Şevket paşa fevkalâde hiddetli tavrile Cemal beye hitap etti:

— Ne o? Kâmil paşayı konağında tevkif mi etmişsiniz? Kendisini İstanbul'dan çıkmağa icbar mı ediyormuşsunuz?

— Evet efendim! Öyle bir ihtiyat tedbir ittihazına mecbur oldum.

— Şimdi size emrediyorum. Paşanın konağı etrafındaki tarassut tedbirlerini refediniz; paşayı serbes bırakınız. İster burada otursunlar, ister harice gitsinler!

Cemal bey — (Hayretle) Fakat efendim, ittihaz edilmiş olan tedbir refetmek pek muvazır olur ve...

Mahmud Şevket paşa — (Sözünü kesip avazı çıktığı kadar bağırarak) sen asker değil misin?

Sen asker değil misin? Ben sana emrediyorum. Şimdi söylediklerini yapmalı! Aksi halde sana en şedit muamele icra ederim. Benim başıma bir İngiliz galesi mi çıkarmak istiyorsun? Baştercümanın söylediklerini duysaydın o zaman yaptığın hatanın dereresini anlardın (1).

Tabii, ki Cemal bey böyle bir anda bir hükümetin kendi mülkü dahiline kendi tebaasından birisi hakkında ittihaz ettiği bir tedbir ile diğer bir devlet elçisinin ne salâhiyetle meşgul olduğunu sadrazama sormamazdı! Hem sorsa da ne hüküm olabilirdi? Ecebî bir elçinin böyle bir işle meşgul olması Osmanlı saltanatında birinci defa vaki olmuş ve hükümetçe de ilk defa nazarı dikkate alınmış bir şey değildi ya!

Kendisinden izahat alınmadan uğradığı bu muamele Cemal beyi pek müteessir etti. Gözleri yaşla dolu olduğu halde:

— Emredersiniz!

Diyerek çıktı. Teessürünün derecesini anlamış olan Çürüksulu Mahmud paşa da arkası sıra geldi; Cemal beyi elçiler odasına götürdü. Cemal bey gözlerinden akan yaşları silerken Mahmud paşaya:

— Duşar olduğum muameleyi gördünüz! Buna tahammül olunur mu? Dedi. Mahmud paşa da:

— Hakkınız var; fakat rica ederim mütehammi! olunuz! Diye muhabatını teskin etmeğe çalıştı.

Cemal bey muhafızlığa avdet etti; Polis müdiri umumisi Azmi beyi de oraya çağırıldı.

— Kâmil paşanın konağı etrafına koyduğumuz tarassud memurları Sadrazam paşanın emri üzerine geri çekilecek ve konağın haricinde muvazalatı hakkındaki yasak kaldırılacak. Yalnız bir askeri inzibat memuru, bir de polis sivil olarak konak civarında kalsın ve konağı girip çıkanları tarassud etsinler.

Tebliğinde bulundu. Sonra Mahmud Şevket paşaya iki tezkere yazdı. Birinde Kâmil paşa hakkındaki emrinin icra edildiğini bildirdi; diğerinde de üç, dört aydanberi fasilsüz çalışmaktan mütevellid umumî zaafının İstanbul muhafızlığında daha ziyade devamına mani olduğundan bahsile bu vazifeden affını rica etti.

Cemal bey, hâdiselerin icab ettirdiği tedbirleri ittihazda serbes bırakılmıyacak olursa, paytaht âşayışını ve hükümetin selâmetini temine muvaffak olamayacağına kani olduğu için hakikaten çekilmeğe karar vermişti.

(Arkası var)

(1) Kâmil paşa yüzünden çıkan bu had-

12,30: Program ve memleket saat ayarı, 12,35: Ajans ve meteoroloji haberleri, 12,50: Müzik: Muhtelif şarkılar (Pl.), 13,30 - 14: Müzik: Karışık program (Pl.).

18: Program ve memleket saat ayarı, 18,05: Müzik: Radyo Caz Orkestrası, 18,40: Konuşma (Umumi Terbiye ve Beden Terbiyesi), 18,55: Serbes saat, 19,10: Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri, 19,30: Müzik: Yeni şarkılar ve türküler. Çalanlar: Kemal N. Seyhun, Hasan Gür, Fahri Kopuz, Okuyan: Mustafa Çağlar, 20: Müzik: Halk türkülleri. Sarı Recep ve Aziz Tözem. 20,15: Konuşma (Fen ve Tabiat Bilimleri), 20,30: Müzik: Çalanlar: Vecihe, Ruşen Kam, Reşad Erer, İzzeddin Ökte. 1 - Okuyan: Sadi Hoşses. 1 - Bayatı arabân pesrevi, 2 - Lem'i - Bayatı arabân şarkı: (Bakasız hüsnün güvencesine anına), 3 - S. Kaynak - Bayatı arabân şarkı: (Ömrümün neşesiz geçti baharı), 4 - S. Kaynak - Pınar bayatı şarkı: (Her sine de bir gam), 5 - Şevki bey - Hüseyin şarkı: (Hicran oku), 6 - Rıfat bey - Hüseyin şarkı: (Vasılın cana), 2 - Okuyan: Semahat Özdenes. 1 - Fahri Kopuz - Kürdül H. şarkı: (Rünye saçlar), 2 - Bimen Şen - Kürdül H. şarkı: (Ateşi aşkın dile etti eser), 3 - Bimen Şen - Kürdül H. şarkı: (Gün kavuştu ümit güllü soluyor), 4 - Mustafa Çavuş - Nîkriz şarkı: (Elmas senin yüzün gören), 5 - Osman Nihad - Nihavend şarkı: (Yine bu yıl Ada sensiz), 6 - Falz Kapancı - Nihavend şarkı: (Gel güzelim Çamlıca'ya), 21,15: Konser takdimi: Halil Bedî Yönetken. Müzik: Radyo Orkestrası (Şef: Dr. E. Praetorius). 1 - L. van Beethoven - 8-inci Senfoni, Fa majör. (Op. 91), 2 - Fr. Smetana: Ultava (Senfonik parça), 22,15: Memleket saat ayarı, ajans haberleri; Ziraat, esham - tahvilât, kambyo - nukud borsası (Plat), 22,30: Müzik: Opera arya'ları (Pl.), 23: Müzik: Cazband (Pl.), 23,25 - 23,30: Yarınki program ve kapanış.

Bir yandan nargilelerini tokurdattırlarken, bir taraftan da eski günlere ait hatıraları birbirlerine anlatıyorlardı. Şimdi artık altmış yaşına yaklaşmış olan Ahmed Yekta söze başlamıştı: — Bundan tam otuz beş sene evvel-di. Bazı mecburiyetler yüzünden Anadolu'nun bir köyesindeki babadan kalma çiftliğe çekilmişim. Çiftliğimiz çok büyük ve çok zayıf. Lâkin gel gelelim civarında ne adam akıllı bir köy, ne de göyle kalabalıkça bir kasaba vardı. En yakın kasaba araba ile gidilmek şartıyla saatlerce uzakta idi.

Otuz beş sene evvel bu kasaba son derece harap ve tenha idi. Ne bir doktoru, ne de bir eczanesi vardı. Eczahanelerden vazgeçtik, kasabada küçük bir ecza dolabı bile bulmak kabil değildi. İşte bizi en ziyade üzen mesele de buydu. Çünkü çiftlikten araba ile şehre gitmek bir, bir buçuk gün sürüyordu. Acele doktor filân lazım olursa ne yapardık?...

Maamafih ben işlerim dolayısıyla şehre indikçe pek harcılaem bazı ilaçlar alıyordum. Meselâ tentürdiyot, sulfata, kinin, alkol vesaire gibi... Daima midemden hasta olduğum için evde her zaman «Karbonat» ı da eksik etmezdim.

Babam çiftliğin bir köyesinde güzel bir ev yaptırmıştı. Lâkin karımın bu evden büyük bir şikâyeti vardı: Fareler... Hakikaten bu eski çiftlik binasında şaşılacak derecede çok fare vardı. Hem de nasıl fareler!.. İnsanlara pek ziyade yaranan çiftliğin havası ve suyu bu hayvanları da fevkalâde geliştirmiş ve gürbüzleştirmişti. İşte bu gürbüz fareler geceleri tel dolapları kemiriyorlar, tavan arasında sürü sürü birbirlerini kovalarak bizi uyutuyorlardı. Karımın onlara karşı aldığı bütün tedbirler para etmemişti. Öyle de zeki hayvanlardı ki onları yakalamak için kurduğumuz kaplanlardaki yemlerini çitir çitir yiyorlar ve yine de yakalanıyorlardı. Evdeki deliklere kömür, paçavra vesaire gibi şeyler tıkamak da bir netice vermemişti. Şehre indikğim günlerden bir gündü. Yine birkaç ilaç almak için eczahaneyeye uğramıştım. Eczacı İstanbuldanberi arkadaşımı. Ona çiftlikteki farelerden bahsettim. Arkadaşım: — Sana bir ilaç vereyim de bak... dedi, ondan sonra evde fare filân kalır mı?... Vereceğim ilaçla hepsini zehirleyeceksin...

Güldüm: — Aman birader, dedim, vazgeç... Bizim farelere öyle ilaç filân tesir etmez... Hepsini maşallah senden benden sıhhatli gürbüz mahlûklar... Vereceğim ilaç onlara kuvvet macunu gibi gelir.

Eczacı arkadaşım bütün dünya farelerine meydan okuyormuş gibi: — Zor bir parça... dedi, sen şu beyaz tozu al... Bunları et suyu ile köfte gibi yap... Öteye beriye koy... Ondandır gel konuşalım... Lâkin dikkat et. Bu verdikğim beyaz toz dünyanın en şiddetli zehirlerinden biridir. Fareleri olduğu gibi insanları da zehirleyiverir. Sonra karışmam, dikkat et.

Arkadaşım böyle söyleyince, bana karbonata benzeyen bir beyaz toz vermişti. Çiftliğe dönünce karıma bunu uzattım. Arkadaşımın sözlerini ona tekrar ettim. İyi bir netice alacağımızı pek ümid etmemekle beraber o akşam eczacımın dediğini yaptık. Ertesi sabah kalktığımız zaman hayretler içinde kaldık. Meğer eczacımın öğündüğü kadar varmış... İlaçın tesiri müthişti. Pek az zaman sonra farelerin köküne kibrit suyunu ekmiş-

tik. Daha zehirli ilaçtan pek az da kalmıştı.

Aradan bir iki ay geçmişti. Bir gece bir mide ağrısı ile uyandım. Yatağımın kalktım. Biraz karbonat içmek niyetile ilaçların durduğu dolaba koştum. Felâket dolapta karbonat pek az kalmıştı. Bir miktar su ile olan biten karbonatı yuttum.

Lâkin birdenbire gözlerim faltağı gibi açıldı. Neece? Karbonat yerine sıçanları öldürmek için kullandığımız zehirli tozu içmişim. Heyecan içinde karıma seslendim. İş anlayınca o da müthiş bir telaşa düştü. Fakat şimdi ne yapabilir-dik? Eczacı arkadaşım bu zehirin dokuz saat içinde insanları üzerinde tesirini göstereceğini söylemişti. Halbuki dokuz saat içinde doktoru olan bir yere gidemezdim. Ölümü beklemekten, mukadderata boyun eğmekten başka çarem yoktu.

Bir müddetten sonra midemim sancısı tahammül edilmeyecek bir hal almıştı. Kendi kendime: «Eyyvah dedim, zehir tesirini çok evvel gösterdi. Ölüyorum...»

Yatağımın içinde kıvranıyordum, leblebi taneleri gibi ter döküyordum. Midemdeki sancı saatten saate arttığı için ölüm adımlarım yaklaştığına hissediyordum. Fakat ölmek üzere bulunun insanların bile bazı vazifeleri olduğunu hatırladım. Bahusus ki karıma söylemeye mecbur olduğum bazı şeyler vardı. Karım biraz müsrifçe bir kadındı. Ondandır gizli epeyce param vardı. «İnsanın iyi zamanı olur, kötü zamanı olur» düşünce-sile bu paraları küçük bir çekmece içinde çiftlikteki binanın hiç akla gelmi-yen bir köşesine saklamıştım. Ben ölür-sem karım bu çekmeceyi dünyada bulamazdı. Ölmeden evvel kendisinden sakladığım paraların yerini karıma söyle-meli idim.

Artık bir müddet sonra ölecek bitkin bir insanım sesi ile karıma:

— Yavrum... dedim, en alt kattaki sağdaki bodrumun köşesinde, yukarıya çıkan merdivenlerin altına tesadüf eden yerde küçük kırmızı bir çekmece saklıdır. Onun içinde epeyce para vardır. Bunlardan senin haberin yok... O paraları al... Ben öldükten sonra idare edersin. Karım hayret ve keder içinde sözlerimi dinliyordu. Zavallıya o dakikalarda ne kadar acıyordum. Ben ölünce yapayalnız kalacaktı. Sonra o güne kadar ona ne kadar fenalıklar etmişim. Öleceğimi sandığım anda ondan af dilemek ihtiyacını duydum:

— Karncığım, dedim, hakkımı helâl et... Sana çok fenalıklar ettim. Hatta ben senin bildiğinden de daha fenayım... Senin bilmediğin ne fenalıklar ettim, ne fenalıklar, ne günahlar... Bunları sana birer birer itiraf edemeyeceğim kadar içreng şeylerdir...

Karım sesini çıkarmadan yüzüme bakıyordu. Lâkin midemdeki sancı yavaş yavaş hafiflemeğe başlamıştı. Nihayet büsbütün geçti. Sabaha karşı hiçbir şeyim kalmadı. Acaba ben hakikaten karbonat mı yuttuğum. O halde fareler, için kullandığımız ilaç ne olmuştur. Onu kendi elimle dolaba koyduğumu nihayet iyi hatırlıyordum.

Bir hizmetçim vardı. Çiftlikte, fakat ayrı bir binada otururdu. O geldi. Bir kere de fare ilacını bu kadına sormağa karar verdim.

— Dolaptaki fare ilacını gördün mü? dedim. Hizmetçi kadın: — Evet... Ben onu kaldırdım... Birisi bilmez de başına bir kaza gelir diye o ilacı sakladım... demez mi?

Meğer ben hakikaten karbonat yuttuğum... Tesadüfen midemdeki sancı

AKŞAM

Abone ücretleri

	Türkiye	Ecnebl
SENE LİK	1400 Kuruş	2700 kuruş
6 AYLIK	750 »	1450 »
3 AYLIK	400 »	800 »
1 AYLIK	150 »	— »

Posta itihadına dahil olmayan cec.ebt memleketler: Seneliği 3600, altı aylığı 1900, üç aylığı 1000 kuruştur.

Telefonlarımız: Başmuharrir: 20565 — Yaz işleri: 20765 — İdare: 20681 — Müdür: 20497

Safer 22 — Kasım 146

S. İmsak Güneş Ögle İkinci Akşam Yatsı E. 9,29 11,10 5,45 9,19 12,00 1,33 Va. 4,01 5,43 12,18 15,53 18,34 20,07

İdarehane: Babıâli civarı Acımsuluk sokak No. 13

da fazlalaşınca öleceğime kani olmuşum. Lâkin işte bu anda karıma başta gizli param olmak üzere birçok şeyler itiraf etmem senelerce hayatımı zehir etti. Karım gizli paraları yerinden çıkardı. Bunları har vurup harman savurmak için İstanbula koşturdu. Üstelik yıllarca: — Demek sen benden gizli para biriktiriyorsun ha... Demek benden gizli kabadatların var ha... diye başımın etini yedi, durdu.

Küçük bir yanlışlık yüzünden başıma gelenleri gördünüz mü?

Hikmed Feridun Es

Vezir Nâsir kızgın şişi Moğol casusun alınma yapıştırdı ve yarannın üzerini bir paçavra parçası ile bağladı.

Nâsir, Moğollara: — Hakikati söyleyemseniz, hepimizin boynunu vuracağım!

Diye bağırmağa başlamıştı. Moğollar inatçı ve ketum insanlardı. Hakiki katil bunlar arasında olsa bile, kolay kolay «evet, onu ben öldürdüm!» diye mezdi.

Sustular. İçlerinden birisi: — Biz Türküz. siz de Türksünüz! Kardeş kardeş fenalık yapar mı?

Deyince, bir diğeri de:

— Evet, dedi, biz buraya ticaret maksadile gelip gidiyoruz. Kimseye fenalığımız dokunmadı ve dokunmaz. Cami avlusundaki adamı her halde Farşlılardan biri öldürmüştür. Çünkü, bu adam bir gece önce, Karasu meyhanesinde kendi soyundan birçok düşmanı olduğunu söylemişti.

Dedi. Türkân Hatun gizli bir yerden bu sözleri dinliyordu. Veziire haber gönderdi: — Bu adamın dediği doğru ise, ölen tacirin katilleri bunlar değildir. Farşlıları sorguya çekmek gerekir.

Vezir Nâsir böyle hilelere bin kere şahid olmuştu.

Türkân Hatuna: — Biraz sabrederseniz, onların hepsini bülbul gibi söyleyeceğim, dedi.

Ve Moğolları birer birer kamplatağa başladı. Nâsir çok insafsız bir vezirdi. Kamçıları mazunların çıplak sırtlarına vurduruyordu. Her birinin omuzundan kan fişkurmağa, bazısının ağzından da yeşil köpükler akmağa başlamıştı. İnatçılıklarile meşhur olan moğollar baygın bir hale gelinceye kadar dayak yemişler, fakat, ağızlarından bir kelime kaçırmaşlardı.

Nâsir, katilin bunlar arasında olduğundan o kadar emindi ki... Türkân Hatuna mütemediyen:

— Sabırlı olunuz. şimdi her şey meydana çıkacak!

Diyor ve kısa bir fasıldan sonra tekrar kamçılara dayak emri veriyordu. Nihayet bunlardan birisi dayanamadı. Başını yerden kaldırdı:

— Hakikati söyleyeceğim, fakat beni cellâde vermezseniz... Türkân Hatun tekrar Nâsıra haber gönderdi:

— Söz veriyorum. Onu Karakuruma göndericeğim.

Vezir, Moğol tacirine aynı sözleri söyledi.

Yerde yatan Moğollar, dayaktan yılan arkadaşları ne söyleyecek diye bakıyorlardı.

Başını kaldıran Moğol, eille sol tarafta yerde yatan arkadaşını göstererek:

— İşte o öldürdü, dedi, hiç boş yere döğüyorsunuz!

Nâsir, bu adamın gösterdiği Moğolun yanına doğru yürüdü ve boğuk bir sesle haykırdı:

— Melûn köpek! Sen mi kıydın o zavallının canına?...

Moğol taciri tereddüdsüz cevap verdi: — Evet... aramızda bir kan davası vardır. İhtikam aldım ondan.

Nâsir dişlerini göstererek sırta: — Aldanmamışım... Hepiniz birer casusunuz! Fakat, valide sultana şükredin! Sizi affediyor...

Katili sarayda alkoydular. ötekileri evlerine gönderdiler.

Türkân sultan, vezirinin bu derece ber-cerikli ve uzağı görüşteki isabetini görünce omuzunu okşamıştı.

— Şimdi her şey anlaşıldı, Nâsir! Moğollar bizi içimizden vurmak istiyorlar. Bu herife sor bakalım... ölünün koynundan çıkan mektubu kim yazmış?

Vezir Nâsir, katile sordu.

— Mektubu da sen yazdın, değil mi?

— Hayır. Benim mektuptan haberim yok. Nâsir çok ısrar etti. fakat, mektup hakkında bir şey öğrenemedi. Zaten o, bu

mektubun uydurma olduğuna inanmıştı. Mektup üzerinde fazla durmak istemiyordu. Türkân Hatun söz vermişti... Katil Moğolu Karakuruma iade edecekti... İlk önce yanına çağırdu:

— Seni bir şartla affediyorum, dedi, Karakuruma varır varmaz, seni buraya gönderenlere, Harzem Türklerinin uyumadıklarını ve ordularının çok kuvvetli olduğunu, ikile ayrılma bile - Moğol tehlikesi karşısında - derhal birleşebileceğini söyleyeceksin!

Katil, Türkân Hatunun ayaklarına kapanarak:

— Söz veriyorum, sultanım! Ve bir daha bütün dünyanın hazinelerini bana başlasalar, Harzem iline ayak basmamağa yemin ederim.

Katil saraydan çıkacağı sırada, vezir cellâde emretti:

— Bana bir kızgın şiş getir! Türkân Hatun vezirin elinden çekti:

— Ne yapacaksın kızgın şiş? Ben onu affettim... bırak gitsin.

Nâsir dinlemedi. kızgın şiş gelince, kurnaz vezir, Türkân Hatuna döndü:

— Sultanım, emin ol ki, bu adam bir müddet sonra gene gelecektir buraya. Çünkü içimiz çok iyi tanyor. Geldiği zaman kolayca tanıması için alınma işaret koyacağım.

Ve Türkân Hatundan cevap beklemeyen kızgın şiş katil Moğolun alınma yapıştırdı. Yarannın üzerini bir paçavra parçası ile bağladı.

— Haydi, şimdi git. Yolun açık olsun! Moğolun fena halde canı yanmıştı. İnlerek saraydan çıktı ve o akşam Semerkanddan ayrıldı.

İkinci kısım

Sultan Mehmedin muvaffakiyetleri

Sultan Mehmedin değerli kumandanlarından Uğulmuş'un katlinen sonra, yeniden büyük ümidlere düşen halife Nâsir, kendisine sadakat gösteren müslüman prensliğine müraacaat ederek, kendilerinden yardım istemişti.

Halife Nâsir onların yardımı ile kendisinin ezeli düşmanı olan - Mekke emirini de katlettiğinden sonra, meydana boş buldu.

«İraki Acem» de halife Nâsirin adı tekrar hutbelerde okunmağa başlamıştı. Nâsreddin, bu tesadüflerden istifade ederek, Fars ve Azerbaycan prenslerine:

«Ne duruyorsunuz? Hemen gidin... sultan Mehmedin ısgal etmek istediği yerleri siz fethedin!»

Diye haberler gönderiyordu.

Sultan Mehmed zaten Irak üzerinde iki koldan yürüyordu. Fars prensi, halifenin teklifine kapılarak, sultan Mehmedin yolunu kesmek maksadile sefere çıkmıştı.

Sultan Mehmed ordusile Fars topraklarına girdi, prens Saad'ın ordusunu mağlûp ve perişan ederek, kendisini de esir aldı.

Prens Saad, sultan Mehmede, iki meşhur kale ile, vergi olarak her yıl varidatının nisbini vereceğini vadederik anlaşıttıktan sonra canını kurtarabilmişti.

Halife Nâsir, Bağdad üzerinde yürüyen ordunun Bağdad gelmeden İraki Acemi fethettiğini duyunca telaşa düştü:

— Ben, prens Saad'ı çok kuvvetli sanıyordum. Meğer o, aşılmaz kalelerini bile müdafasız teslim edecek kadar korkak bir adammış!

Diyor, öte yandan da Azerbaycan prensi (Özbe) i kıskırtıyordu.

(Arkası var)

Tuzak içinde Tuzak

— Sanmak da ne dememiş efendim?... Gözümle görmüş gibi eminim... Çantasında yüz binlerce lira gezdiren adamın âkibeti budur... Böyle adamlar, cinayete niyeti olmyanları bile baştan çıkarır alimallah... Hani «Kabahat ölemez mi, öldürmede mi?» derler... O hesap...

— Haydi biz sadede gelelim... Anlatın bakalım.

— Anlatacağım bu işte... Para... — Paradan yana çekinmeyin... Bu günlük bir şey ister misiniz?

— Bir yüz liralık verirseniz fena olmaz, beyim... Yanımda bulunsun... Böyle uzun uzadıya muhavereye dalmışlardı ki, ushaka kapağı vurup içeri girdi:

— Bir Mısırlı sizinle görüşmek istiyor efendim.

— Kimmiş?

— Kartını verdi. Ayukat, karta bir göz gezdirdi.

— Buyursun. Ve polis hafiyesine hitapla: — Sen de çık bakalım... Al istediğin yüz lirayı... Polis teşekkür etti; selâm verip

kayboldu. Fakat gerisin geri yürüyüp çıkarken, uzun bir pardesü giymiş kisa boylu birine çarptı.

Bu «biri», bizim Baha idi. Sühanın hocası:

— Dikkat etsen e, oğlum! - dedi — Pardon beyim... Kusura bakmayın...

Avukat, Mısırlı misafirini karşıladı. — Zatı âlınız Ramiz Rifki bey misiniz?

— Bendenizim. — Estağfurullah... Zatı âlınıza, bazı malûmat getirdim beyim... Gerçi üzerime terettüp etmiyen malûmat...

— Neye dair? — Gazetelerde bir ilânımız var. — Ha... Şu mesele...

— Evet... Tamamile tesadüf olarak okudum. — Buyurun... Bir sigara içmez misiniz?

— Mersi... Baha, sigarayı yaktı. — Bendeniz Mısırlı zengin bir gencin hocasıyım... Babasız ve annesiz olduğu için, onu büyüttüm; şimdi de birlikte oturuyoruz...

— Ya... Maşallah efendim... — Ben kendini ilme vermiş bir insanım... Zevkim kitap okumaktır... Talebemin babası vefat ederken evlâdını bana vasiyet etti; gerçi delikanlı şimdi büyüdü amma, ben de ona alıştım, hâlâ yandıran ayrılmadım...

Kendimi böylece tanıttıktan sonra asıl mevzua gelelim... Siz, balıkçının karısını arıyorsunuz değil mi?... Kara Yusufun karısı Pervin...

— Öyle, efendim. — Tesadüfen kendisini tanıdım... Bundan birkaç sene evvel... O sıralarda maden işleten bir İngilizin misafiri olarak Karadeniz sahillerine gitmiştim... Bizim İngilizin balıkçılık için yaptırdığı küçük villâ, onların oturduğu evin yakınındaydı.

— Ya... Enteresan efendim... — O sıralarda Pervinin kocası henüz hayattaydı. Herifin büyük bir kabahati vardı: Ayyaşlık.

Bu derece doğru amlûmat veren bir adamın hüsnü niyetinden şüphe etmek avukatın aklına gelmiyordu.

— Adam öldü... - diye sahte profesör devam etti. - Bunun üzerine zavallı dul, çocuklarıyla birlikte Zonguldağa gitti. Birinci kız, epeyce büyümüşü. Güzeldi.

— Evet evet... Bunları biz de işittik.

— Demek ki bu hikâyeleri anlatmakla size bir şey öğretmiş olmuyorum. Beyhude yere buralara kadar geldim.

— Estağfurullah... Bu cihetleri bilmele beraber sizin söylediklerinizle tevsik etmiş oluyorum.

— Peki, başka şeyler de anlatayım: Bu kıza alâkadar olmuşum. Zira zekâları vasattan yukarıydı... Bende de hocalık var, malûm... Hulâsa uğraştım... Nihayet oralardan ayrılmak mecburiyetinde kaldık. Kendisini gözden kaybettim... Gazetede ilânımızı görünce aklıma geldiler. Hafızamda bir takım garip şeyler canlandı... Hatâ onu İstanbulda kalabalık bir yolda da görmüşüm... Otomobilimiz hızla gidiyordu. «Dur söfor!» falan derken, kalabalıkta kayboldu.

— Bu tesadüfünüz yakında mı oldu?... İyice teşhis ettiğimize emin misiniz?

— On iki gün evvel... Eminim... — Kızın ismi Şermin miydi? — Şermin...

— Sanırım kolaylıkla kendisini bulacağız... Arıyoruz... İzi üstündeyiz. Baha, gülümsedi.

— Acaba, bulacaksınız da mesud mu olacak?

— Tabii... Hem kendisi, hem de annesi.

— Ya... Annesi hayatta demek? — Kırk yaşına bile varmamış bir kadın.

— Acaba daha evvel niçin aramağa kalkmamış.

— Bazı elim sebepler varmış da onun için.

— Her halde bu hanım zengin olacak... İşlerini sizin gibi bir avukata havale edebildiğine bakılırsa...

Ramiz Rifki güldü. — İhtimal zengindir... Ailenin esrarı... Malûm ya: Bizim mesleki vaziyetimiz bu gibi malûmatı vermemeğe mândir.

— Doğru, doğru... Meslek icabı... Zaten benim de ne vazifem böyle şeyleri sormak...

Baha, daha neler öğrenmek istiyordu amma, kapalı kapağı çatmıştı! Hem, bir ziyarette bu kadarını öğrenmek de kâfiydi.

Demek Şerminin annesi yaşıyor... Genç... Şüphesiz zengin... Aksi takdirde, bu avukata işini havale edemezdi... Gazetelerle bu ilânlar çıkmazdı... Yepyeni büyük bir servetin izi üstündeydi... Bakalım arkası ne çıkacak...

Tam bu esnada bir tesadüf kendisine yardım etti.

(Arkası var)

Churchill'in nutku her tarafta alâka uyandırdı

(Baş tarafı 1 nci sahifede)

tüccar vapurlarını korsana batırırken buna seyirci kalmamaz.

Sunday Times diyor ki: «Perşembe günü toplanan yüksek harp meclisinde alınan kararların ehemmiyeti şimdi anlaşılıyor. Meclis, galibiyeti temin için alınacak tedbirleri görüşmüştür. Bunlardan biri ablokanın şiddetlendirilmesidir. Almanyanın, Norveçin Narvik limanı vasıtasıyla yaptığı nakliyat mühim surette baltalanmıştır. Bunun tamamen durdurulması lazımdır.»

Londra gazeteleri İsveçten Almanya demir cevheri sevkine büyük darbe vurulduğunu yazıyorlar. Bu sene yapılacak sevkıyat geçen senenin dörtte biri kadardır. Şimalden başka diğer yerlerde de abloka şiddetlendirilecektir.

«Sovyetler kendi menfaatlerini korumaya çalışıyorlar»

Londra 31 (A.A.) — Londra siyasî mahfillerindeki kanaata göre, Molotof nutkunda Sovyet siyasetinin her hangi bir değişikliğinden bahsetmediğinden bu nutuk İngilterede hiç bir aksülâmel tevliid etmeyecektir.

Bu nutkun, Almanyayı da pek müsterih kılmadığı mütalâası yürütülüyor. Berlin - Moskova arasında el birliği fikri, katı surette terk edilmiş görünmektedir. Bu fikir ne Romada, ne de Berlinde hoş gitmemiştir.

Molotof, müttefikleri, Finlandiyaya yardım ettiklerinden dolayı muahaze ederken, Mannerheim hattının, Sovyetler için daimi bir tehdid olduğunu söylemiştir. Bundan dolayı bu hattın plânını yapan ve inşaatını idare eden, silâhlarını veren Almanları muhahaze etmesi lâzım geliyordu.

Londrada, nutkun en mühim kısmı, Almanya ile Romanya arasındaki ticaretten bahseden fıkraları olduğu söylenmektedir. Molotof bu ticaretin, Sovyetlerle Almanlar arasındaki ticaretten daha ehemmiyetli olduğunu söylediğine göre, hazırlanmakta olan projenin mahiyetini anlamak kolaydır.

Molotof, Sovyetlerle Almanlar arasındaki dostluktan hiç bahsetmemiştir. Fakat bundan, Sovyetlerin siyaseti değişeceği münasabı çıkarmamalıdır. Nutuktan çıkarılacak hüküm, Sovyetlerin her şeyden evvel, kendi menfaatlerini korumak istedikleridir.

Nutuk Almanyada hayret uyandırdı

Amsterdam 31 (A.A.) — Havas ajansı bildiriyor: Molotof'un nutku, Alman siyasî mahfillerinin gösterdikleri zahiri memnuniyete rağmen, ihtirazla, hattâ hayretle karşılanmıştır. Gazeteler, yalnız kısa bir hülâsa neşretmekte ve tefsirden tevakkî etmektedirlere. Nutkun İtalyadan bahis olan fıkraları, hiç bir tarafta intişar etmemiştir.

Berlinden Telegraf gazetesine yazıldığına göre, nutuktan istihraç edilen en kuvvetli hüküm, Rusyanın asıl hedefi, Avrupa entrikalarının haricinde kalmak, binaenaleyh, hâlen Almanya ile müttefiklerin arasını açan harpte, bitaraflığını muhafaza etmek olduğu merkezindedir. Bu gazete, Molotof'un nutku, Almanyanın yeni diplomatik taarruzunun nihayetine mi işaret olduğu sualini sormakta ve bu hususta bir söz söylemenin mevsimsiz olduğunu ilâve etmektedir.

Molotofun nutku ve Fransız gazeteleri

Paris 31 — Bütün Paris gazeteleri B. Molotofun nutku hakkında makaleler neşrediyorlar. Excelsior gazetesi yazdığı makalede diyor ki: «Nutkun yegâne enteresan tarafı, müttefiklerin Yakın Şarktaki faaliyetlerinden bahsile Sovyet Rusyanın müttefiklere yolu kesmeğe hazır olduğunu haber veren kısmıdır. Yalnız bu tehdid bir Alman - Sovyet Rusya anlaşması olduğunu isbat etmeğe kâfidir. Bitarafağa ve bu kabil diğer sözlere gelince, müttefikler, bitarafağlar ve bütün dünyaya bu kabil beyanatın ne derece kıymeti olduğunu bilir. Sovyet Rusya Almanyanın müzaheretile Polonyayı parçaladı, Finlandiyadan bazı kırsımlar kopardı. Bugün Besarabya üzerine atılmak için müsait zamanı

Berlin, Roma, Moskova üçlüsü mümkün müdür?

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

ile Slavlık gibi Avrupanın şarkında ve ortasında daima çarpışmaya mahkûm iki zıt menfaat ve istiyâlı selinin, tarihin basit bir cilvesile barışmaları mümkün olsaydı dünya çoktan düzeldi!

Almanya ile İtalya arasında ciddi ve hakiki bir menfaat birliği var mı?

Kuvvet ve tehakküm politikasının revaçta olduğu zamanlar büyük alayışle ilân edilen Roma - Berlin mihverinin sadece bir tehdid vasıtası olduğu pek çabuk meydana çıktı. İtalya, Hitlerin güvültüleri karşısında sessiz ve zayıf duran Fransa ile İngiltereye söz geçireceğini ve kendi isteklerini Almanyanın kudretine dayanarak elde edebileceğini umuyordu. Halbuki Hitlerin ilk işi, İtalyanın Orta Avrupadaki nüfuzunu baltalamak oldu. Bir vakitler Avusturyanın istiklâlini müdafaa için İtalya, Brenner hududuna ordular yığmıştı. Almanya, Avusturyayı ansızın ilhak edince, İtalya, hem Tuna'da tesise çalıştığı siyasî, iktisadî hâkimiyeti elden kâçırıldı, hem de pek sevmediği çok kuvvetli bir dostun kapiya dayandığını göremek ürküttü.

Polonyanın parçalanması da İtalyanın hiç hoşuna gitmedi. Zira, İtalya, Polonya ile sıkı dostluğuna dayanarak Rusya - Almanya arasında siyasî müvazene rolü oynuyor, Polonya üzerindeki tesirini bazen Fransaya, bazen Almanyaya satıyordu. Bugün, İtalyanın Orta Avrupada sözünü geçirebildiği bir tek devlet kalmıştır: Macaristan. O da, kuvvetli bir Almanyanın şikârı olmaya mahkûmdur. O derecede ki İtalya, bütün gayretini, Macaristanla Balkanlarda edinmek istediği nüfuzu Almanyadan kurtarmaya sarfediyor. Bunda muvaffak olmuş görünüyorsa, sebebi, Almanyanın zaten şimdilik Balkanlara sarkacak halde olmamasıdır. İtalya, Avusturyayı, Çekoslovakya ve Polonyayı ilhak etmemiş bir Almanya ile aynı menfaatleri güdebilirdi. Fakat bugün artık yolları ayrılmıştır. Bundan dolayıdır ki Almanya için hayat memat meselesi olan bir harpte İtalya yerinden kimıldanmıyor ve kendisine en iyi fırsat zamanını kolluyor. Şunu da unutmamalıdır ki Roma - Berlin mihverinin en kuvvetli bağı komünizm düşmanlığı idi. Almanya, kendi menfaati için bu bağı kopardı, Sovyetlerle birleşti. İtalya bunu affedemez. Şimdi Almanya, sağ elini birine, sol elini ötekine verdiği iki düşmanı, gene kendi menfaati namına, birleştirmek istiyor. İtalya ile Sovyet Rusya anlaşabilirler mi?

İtalya, müttefiki Almanyanın dostlu olmasına rağmen, komünistlik aleyhindeki sözünde ısrar ediyor. Fakat, sözünden dönmesi imkânsız değildir. Elveriş ki bu birleşme kendisine müspet menfaatler temin etsin. İtalya, Sovyetlerle anlaşarsa ne kazanır?

Bu iki memleket arasında müşterek siyasî ve askeri faaliyet sahası olarak yalnız Balkanlar vardır. İtalya, Balkanlar nüfuzunu bol keseden o kadar kendine ayırmış görünüyor, Sovyetlerin sadece Rumanya üzerinde bile bir tazyik yapmasında o derece kuşkuluyor ki bu muhtemel müşterek faaliyet sahası iki devleti birleştirmeye değil, tamamen ayırmaya kâfi geliyor. Almanyanın bütün tazyiklarına rağmen, İtalya Balkanları Sovyetlerle paylaşmaya razı değildir. Bunun içindir ki tek mahmisi Macaristan üzerinde bütün nüfuzunu kullanarak Rumanya ile ihtilâfını sonraya bıraktırmıştır.

Siyasî hadiseler gözden geçirilince Roma - Berlin - Moskova üçlüsünün pek kolay olmadığı anlaşılıyor. Çünkü birbirine zıt menfaatleri geçici vukuatla birleştirmeye imkân yoktur. Esasen, Roma, bu teşebbüs haberlerinin bir masal olduğunu ilân etti. Molotof, Sovyet Rusyanın harbe karışmayacağını söyledi.

Böyle bir anlaşma tamamen imkânsız değildir. Bunun için bir şart var: Almanyanın galebe çalması... O zaman bütün fırsat bekleyenler, şimdi ne kadar çekingen olsalar, kolay pay kapmak için kuvvetli dostun etrafında hemen birleşiverirler. «Huda göstermesin âsarı izmihlâl bir yerde!»

Necmeddin Sadak

Kadıköy Vakıflar Direktörlüğü İlanları

Vazife miktarı
L. K.

4 50 Üsküdar Fatmahatun camii imamlığı
4 50 Erenköy Galip paşa camii müezzinliği
Yukarıda yazılı hizmetler için 17/4/940
hâni yapılabilmektedir. İsteklilerin Kadıköy
çarşamba günü saat 14-de müsabaka imti-
Vakıflar müdürlüğüne müracaatları.

Nafia Vekâletinden :

24/4/940 tarihinde çarşamba günü saat 11 de Ankarada Nafia Vekâleti binası içinde malzeme müdürlüğü odasında toplanan malzeme eksiltme komisyonunda 3680 İngiliz lirası muhadden bedelli İstanbulda Cif teslim şartile 20 adet bitüm teshin kazasının kapalı zarf usulile eksiltmesi yapılacaktır.

Eksiltme şartnamesi ve teferuatı bedelsiz olarak malzeme müdürlüğünden alınabilir.

Muvakkat teminat eksiltme gününde kur üzerinden Türk parasına tahvil edilmiş olarak 2490 sayılı kanununun 16 ncı maddesine göre hesap edilerek verilecektir.

İsteklilerin teklif mektuplarını muvakkat teminat ve şartnamesinde yazılı vesikalarla birlikte aynı gün saat 10 a kadar mezkûr komisyona makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır. (1683) (1005)

İstanbul muntaka ticaret müdürlüğünden

Hatay, Samsun, ve İzmir muntaka Ticaret müdürlükleri için on kalemden ibaret ve muhtelif ebadda hassas dörmce tartıların alınması eksiltmeye konulmuştur.

Eksiltme 15/4/940 tarihine tesadüf eden pazartesi günü saat 10 da İstanbul Muntaka Ticaret müdürlüğünde müteşekkil satınalma komisyonunda yapılacaktır. 14826 sayılı heyeti vekile kararına iktiran eden ölçüler nizamnamesi ahkâmına şekil ve ayar bakımından muvafık olmak suretille imal ve teslim edilecek tartılar yaptırılacaktır.

Talip olanların muvakkat teminat paralarını yatırmak ve bu hususta izahat almak üzere İstanbul muntaka ticaret müdürlüğüne müracaatları ilân olunur. (2408)

OSMANLI BANKASI

TÜRK ANONİM ŞİRKETİ

TESİS TARİHİ 1863

Statüleri ve Türkiye Cumhuriyeti ile münakit mukavelenamesi
2292 Numaralı 10/6/1933 tarihli kanunla tasdik edilmiştir
(24/6/1933 tarihli 2435 Numaralı Resmî Gazete)

Sermayesi : 10.000.000 İngiliz Lirası
İhtiyat akçesi : 1.250.000 İngiliz Lirası

Türkiyenin başlıca Şehirlerinde

PARIS, MARSILYA ve NİS'de
LONDRA ve MANÇESTER'de
MISIR, KIBRIS, YUNANİSTAN, İRAN, İRAK, FİLİSTİN
ve MAVERAYI ERDÜN'de

Merkez ve Subeleri

VUGOSLAVVA, RUMANVA, YUNANİSTAN, SURİVE, LÜBNAN

Filyalleri ve bütün Dünyada Acenta ve Muhabirleri vardır

Her nevi Banka Muameleleri yapar

Hesabı cari ve mevduat hesapları küşadı
Ticari krediler ve vesaikli krediler küşadı
Türkiye ve Ecnebi memleketler üzerine kefil senedat iskontosu
Borsa emirleri
Esham ve tahvilât, altın ve emtaa üzerine avans.
Senedat tahsilâtı ve saire.

En yüksek emniyet şartlarını haiz kiralık
Kasalar Servisi vardır.

Piyananın en müsait şartlarile (kumbaralı veya
kumbarasız) tasarruf hesapları açılır.

Üsküdar Halkevinin kır koşusu

Üsküdar Halkevinin tertip ettiği kır koşusu dün yapılmıştır. Koşuya 23 atlet iştirak etmiştir. Derece alanlar şunlardır:
Birinci Mehmed Kafadar (17 dakikada)
İkinci Hasan Örgün (17,0305), üçüncü Kadri Ulukan (17,006), dördüncü Etodorosko (17,09010), beşinci Öniş (17,016,03).

İkinci küme maçları

Dün Şeref stadında devam edilen ikinci küme maçlarında A. Hisar, Peray 3 - 2; Şişli, Kurtuluşu 5 - 2 mağlup etmişlerdir.

Atletizm müsabakaları

Dün Fener stadında atletizm ajanslığının birinci müsabakası yapılmış ve şu neticeler alınmıştır.

100 METRE
1 — Muzaffer.
400 METRE
1 — Gören, 2 — Zari, 3 — Kemal.
800 METRE
1 — Ziya, 2 — Abdullah.
5000 METRE
1 — Artan, 2 — Merih, 3 — Osman

Yeni yollar

Belediye, 940 bütçesine yeni yol inşaatı için ancak 300 bin liralık bir tahsisat koymuştur. 939 bütçesindeki yol tahsisatından bir kısmı henüz sarfedilmediğinden geçen seneki bütçedeki tahsisat ile beraber önümüzdeki sene içinde yol inşaatı faaliyeti azalmıyacaktır.

Geçen seneki tahsisattan yola ayrılan miktar, 900 bin lira olduğuna göre bu sene yapılacak yol bir milyon iki yüz bin liradır. 300 bin liralık yeni tahsisat ile yapılacak yolların programı yakında tesbit edilecektir. Bu arada Sirkeci tramvay yolu ile Sirkeci iskelesi arasındaki yol da asfaltla çevrilecektir.

Bugünün Çocuğu Yarının Büyüğüdür. Kimsesiz bises yavruları korumak için yılda bir lira verip Çocuk Esirgeme Kurumuna biz de üye olalım!

Şimal devletleri nazırlarının toplantısı

Stokholm 31 (A. A.) — Şimal devletleri nazırlarının konferansı İsveç, Norveç, Danimarka ve Finlandiya mümessillerinin iştirakile Finlandyanın vaziyetini tedkik etmek üzere dün öğleden sonra toplanmıştır.

23 Nisan Çocuk bayramı

Ticarethane Sahiplerine: ÇOCUK işi memleket işidir. Çocuk Bayramına siz de vitrinlerinizi çocuğu ilgilendirecek surette süsleyerek iştirak ediniz.

İzona
SAÇ SABUNU
Saçlarınızı muhafaza için harikölade tesirini ilk kullanışta göreceksiniz.
30 Kuruşur

Göz Mütahassısı

Dr. Şükrü Ertan

(Cağaloğlu Nuruosmaniye cad. No. 5 doktor Osman Şerafeddin apartmanı)
Telefon: 22566

Akba müesseseleri

Ankarada her dilden kitap, gazete, mecmua ve kırtasiyeyi ucuz olarak AKBA müesseselerinde bulabilirsiniz. Her dilde kitap, mecmua siparişi kabul edilir. İstanbul gazeteleri için ilân kabul abone kaydedilir. Parker dolma kalemlerinin Ankarada satış yeridir.
Telefon: 3377.

AKŞAMIN KÜÇÜK İLANLARI

KÜÇÜK İLANLAR

Fevkalâde ahvalın devamı müddetince gayri muayyen günlerde haftada iki veya üç defa neşredilecektir.

1 - İŞ ARIYANLAR

BİR GENÇ İŞ ARIYOR - 8 sene resmî dairelerde çalıştım. Borservislerim vardır. Lisenin son sınıfına kadar okudum. Türkçe ve Rumca okur yazarım, biraz da Fransızca bilirim «30» yaşındayım münasip bir iş arıyorum. Taşraya da gidebilirim. Akşam gazetesinde İ. İ. O. rumuzuna mektupla müracaat.

BİR TÜRK BAYAN İŞ ARIYOR - Eski ve yeni yazı okur daktiloyu çok seri yazar. Tahsili iyi bir bayan iş arıyor. Akşam'da R. F. rumuzuna mektupla müracaat. - 1

MUHASİP - Ötedenberi en mümtaz ticarethanelerde ve müessesatı maliyede çalışmış iktidar ve istidatlı mütemayiz usulü müzaafaya vakıf bir bay herhangî bir ticarethanedeki ve müessesatı maliyede çalışmak arzusundadır. Böyle bir muhasibe lüzumu olanların Akşam gazetesine Memnun adresine müracaatları.

BİR BAYAN İŞ ARIYOR - Türkçe, ve Fransızca bilir, daktilo yazarım. Ticarethane, müessesesi gibi yerlerde iş arıyorum. Akşam gazetesine R. B. rumuzuna mektupla müracaat.

MÜREBBİYE İŞ ARIYOR - 1 - 2 çocuk ile meşgul olabileceğim, yıl Türkiye bilen ve Anadoluyu tanıyan genç Alman Mille iş arıyor. Müracaat Akşam gazetesine H. F. rumuzuna. - 2

2 - İŞÇİ ARIYANLAR

YOL SİLİNDİR MAKİNİSTİ ARANIYOR - Borservis ve vesakilerle Galata Billür sokak Güneş han 1 ci katta mühendis Asım Yolaça müracaat etmeleri. - 1

DOLGUN KOMİSYON MUKABİLİ - Ev doluşarak taksitle satış yapabilecek iktidarda satıcılara ihtiyaç vardır. Keşif göstermek şarttır. Galata Bankalar caddesinde 59 No. da Osman Şakar ve Şeriki müessesesine müracaat edilmesi. - 3

ANADOLUDA BİR MÜESSESENİN - Memur kantinini idare edecek erkek aşçı ile ev işlerini bilir dürüst bayan araniyor. Şerhlerle adreslerini mektupla Akşamda (27 H. O. N.) rumuzuna acele bildirmeleri

BİR MÜREBBİYE ARANIYOR - Beş yaşında bir kız çocuğuna mürebbiyelik yapmak üzere orta yaşlı Fransızca bilen bir bayan isteniliyor. Talip olanlar her gün saat sekizden 14 e kadar Haydarpaşa Rıhtım caddesi İskele sokak 168 numaraya müracaat etmelidir. - 1

3 - SATILIK EŞYA

İŞLER HALDE - İktisatlı 5 kişilik otomatik marşlı Fransız DONNET açık otomobil 250 liraya satılıktır. Bankalar Cad. 59 a müracaat Telefon: 42769 - 5

SATILIK MOTÖR - 1 Motör 2 beygir kuvvetinde Simens marka ve Daire tepsi matkap ile beraber. Beşiktaş Polis merkezi karşısında Bakkal Yanıye sorulacak. - 1

ESKİ KİTAP ALINIR - Yazma, Kuran ve kitaplar, basma, eski, yeni türkçe her nevi kütüphane, lugat, tarih, roman alırım. 15 gün içinde her gün (Pazarda) saat 10 ilâ 21 e kadar getirilmesi veya mektupla adrese bildirilmesi.

Nuruosmaniye Camii İktisat kütüphanesi Mısırlı Osman - 2

4 - KİRALIK - SATILIK

KİRALIK DEPO - Ortaköyde, Vapur iskelesi ittisalinde beton rıhtımı havi kısmen musakkaf kısmen gayri musakkaf olmak üzere takriben 600 M2 yer kiralıktır. Depo, fabrika, gazino olarak kullanılır. Müracaat: Galata, Nur han No. 13 her gün saat 12-1 ve 5-6 Telefon: 43265 - 5

KİRALIK KONFORLU MÖBLE APARTIMAN - Ayazpaşa Park Otel karşısu İkiz kardeşler apartmanı 2 numaralı daire mevsimlik kiralıktır. Hergün 11 den 3 e kadar görülebilir. Telefon: 44399 - 9

HEM YAZLIK SAYFIYE, HEM BEŞYÜZ LİRA KÂR - Pendikte beş odalı bahçeli yeni kârgir ev acele satılıktır. Mevsim dolayısıyla hem sayfiye ve bu müddet içinde değerle yeniden satışından beşyüz lira kâr mümkündür. İstasyon karşısında berber Halide müracaat.

KİRALIK KONFORLU MÖBLE APARTIMAN - Taksim Talimhane Aydede caddesinde 5 odalı sıcak su, telefon vesair konforu havi möble bir apartman mayıstan itibaren yaz mevsimi için kiralıktır. Hergün saat ikkiye kadar 44241 numaraya telefon edilmesi. - 10

SATILIK APARTIMAN - Arnavutköyünde denize nazır ve tramvay caddesi üstünde havadar üç kat apartman satılıktır. Postahane arkasında Sucu bahçe sokak No. 6 sahibine müracaat.

SUADİYE SATILIK KÖŞK - İstasyon arkasında Cami sokağında 41 No. lu ve yağlı boyalı müstakil, iki ailenin oturmasına elverişli elektrik ve tulumbalı kuyusu ve bir dönüm miktarda ve içinde çam ve meyvâ ağaçları mevcut bahçeli bir köşk satılıktır. İstekillerin Sirkeci'de Büyük İsmail paşa hanında 6 No. ya müracaatları. Telefon: 23436. - 3

KİRALIK UCUZ APARTIMAN - İki oda hol hava gazlı mutfak ve banyo elektrik ahlığı 18 lira. Nişantaşı Rumeli caddesi 13 Sevin apartmanı yanındaki Neşe apartmanı (2) ye müracaat.

SATILIK EMLÂK - Beyoğlunda Lion mağazası karşısında eski çiçekçi sokağında caddeye pek yakın 5, 7 ve 15 numaralı apartmanlar altlarında dükkanlarla birlikte satılıktır. Talip olanların Akşam gazetesinde «Tahsin» adresine müracaat etmeleri. Telefon: 20765 - 10

SATILIK KELEPİR APARTIMAN - Beyoğlu İstiklâl caddesine bir dakika mesafede ve senevi 960 lira icar getiren, tahtında bir dükkan ve üzerinde dört daireli olan bir apartman 8000 liraya acele satılıktır. Müracaat: Beyoğlu İstiklâl cadd. Ağa camii karşısında No. 153 birinci kat Oresti Dimboğlu. - 1

ACELE SATILIK HANE - Bomonti Bulgar çarşısı arpa suyu sokak 4 numaralı hane 6 oda hamam, çamaşırık hava gazı terkos, elektrik mevcut gayet kullanışlı güneş görür ve önlü açıktır. Görmek isteyenler içindekine müracaatları.

İŞLEK VE ŞEREFLİ BİR MEVKİDE - Bar Amerikan şeklinde rakipsiz bir bira, meze, pasta ve tütüncü dükkanına 300-400 lira sermayeli ve bilfiil çalışabilecek genç bir ortak araniyor. Akşam P. O. P. ye müracaat.

KAÇIRILMIYACAK BİR FIRSAT SATILIK KUM TARLASI - Eyüp iskelesine 20 dakika bir mesafede safi kum olarak 100 dönüm tarla aynı zamanda sebze buna münasıl işlere pek elverişli münbit bir arazi ve içinde iki kanal su geçmektedir. Kum ticaretine de yarar. Galatada Havyar hanında 77 numarada A. Yetik'e müracaat.

SATILIK EV - Lâlelide Mesh paşa caddesinde 75 numaralı denize nazır 6 oda 2 mutfak 2 hamam terkos elektrik bahçeli yeni ev satılıktır. Her vakit görülmür.

ACELE SATILIK KÖŞK - On oda iki mutfak, hamam elektrik telefon orta kat parke içi boyalı taksimatı apartman tarzında bahçeli büyük bahçe içinde ufak bir köşk ayrıca satılıktır. İçindekilere müracaat. Adres: Ortaköy Aydınlık sokak numara (1).

SATILIK HANE - Beşiktaş Şair Nedim caddesi 137 numaralı hane: 9 oda hamamı, elektrik, hava gazı, ve Terkos tesisatını havidir. İçindekilere müracaat.

KİRALIK ODALAR - Bir Alman muallimesi nezdinde temiz ve mobilyeli iki oda birlikte veya ayrı ayrı kiralıktır. İstenilirse Almanca ders dahi alınabilir. Salı, pazar günlerinden maada hergün 15.30 - 19 za kadar Beyoğlu, İstiklâl caddesi, 133 numaralı Hasan bey apartmanı, ikinci merdiven, birinci kat, (numara 6)

NİSAN İPTİDASINDAN İTİBAREN KİRALIK EŞYALI YAHTU EŞYASIZ APARTIMAN - Şişli'de Osmanbeyde kâin olan bu apartmanın 7 odası vardır ve bütün konforu haizdir. Talip olanlar telefonla 81378 numaraya hergün saat 10 dan üçe kadar müracaat etmeleri. - 6

ACELE SATILIK APARTIMAN - Nişantaş Teşvikiye camisi civarında Çınar caddesinde köşe başı iki cephesi otuz bir metre senevi dört bin iki yüz lira icar getiren on bir daireli her konforu mükemmel beton arme altı kat 11 numaralı Fehmi apartmanı acele satılıktır. Sabahları saat dokuz buçuğa kadar öğle vakti saat on ikiden iki buçuğa kadar altıncı katında sahibine müracaat. - 5

KİRALIK YALI - Rumelhisarında Akıntıburnunda yirmibeş odalı konforlu mükemmel yalı acele kiralıktır. İcabında iki daireye kabili taksimdir. Hisar caddesi No. 14 yahya müracaat. - 1

KİRALIK APARTIMAN - Taksimde Topçu caddesinde uygun apartmanın 2 numaralı konforlu dairesi eşyasız beraber yaz mevsimi için kiralıktır, isteyenler içindekilere müracaat edebilirler. - 42

UCUZ KİRALIK YAZIHANE ODALARI - Galata Yolcu salonu karşısında 227 No. lu Frank hanında kiralık ucuz yazihane odaları vardır. Görmek ve tutmak isteyenlerin han kapıcısına müracaatları ilân olunur. - 4

KİRALIK APARTIMAN - Aksaray, Kemalpaşa caddesi Tiryaki Hasan paşa sokak No. 33. Manzarası, güneşi bol, ferah ve havadar Deniz, tren, tramvay görür. Tramvay durağına ve pazara pek yakın. Elektrik, terkos, havagazi, hol, balkon ve alaturka hamamı mevcut ikişer ve üçer odalı daireler kiralıktır. İçindeki sahibine müracaat. - 2

5 - MÜTEFERİK

EVLADLIK İSTEYENLER - 4 yaşında kimsesiz bir kız çocuğu iyi bir aile yanına verilerek isteniyor. Müracaat: Küçükpazar Kantarcılarda, 84 numarada kahveci Ahmed Yıldırım.

DANS DERSLERİ - Hususî ve müferit dersler asri dansları son yeniliklerle (Suling - Paleglayd) öğrenmek için en iyi en çabuk ve akademik metodlarla öğreten Pro. Hanımyana müracaat. ders saatları 14-21 Adres: Beyoğlu Parmakapı Mis sok. 13 - 2

İNGİLİZCE ve ALMANCA DERSLERİ - (Bahusus ticaret şubeleri ve bakalorya) - İngiliz Oxford ve Berlin üniversitesinden mezun bir profesör tarafından en seri ve asri metotla verilir. - Fransızca'yı mükemmel konuşur. - Esaslı ve en seri usul. - Ücret mutedil - (Prof. H.) rumuzuna mektupla müracaat. - 42

CİNS TAVUK YUMURTALARI - Halis kan Legorn, Rodaylant, Brahma Hermine yumurtalarını her cumartesi öğleden sonra ve pazar öğleye kadar Kızıtoprakta elektrik deposu karşısında 2 numarada Nurettin Otan'dan tedarik edebilirsiniz. - 4

MEKTUPLARINIZI ALDIRINIZ

Gazetemiz idarehanesini adres olarak göstermiş olan kardeşlerimizden

Muhabir - İ. M. - N. T. S. -

N. C. Z. - N. G. - E. K. Z. -

namlarına gelen mektupları idarehanemizden aldirmaları mercudur.

Devlet Denizyolları İşletme umum müdürlüğü ilânları

1 Nisandan 8 Nisana kadar muhtelif hatlara kalkacak vapurların isimleri, kalkış gün ve saatleri ve kalkacakları rıhtımlar

Karadeniz hattına	Salı 12 de (Güneysu), perşembe 12 de (Tari) ve pazar 16 da (Kades), Galata rıhtımından.
Bartın hattına	Salı 18 de (Ügen), cumartesi 18 de (Antalya), Sirkeci rıhtımından.
İzmit hattına	Salı, perşembe ve pazar 9.30 da (Uğur), Tophane rıhtımından.
Mudanya hattına	Pazartesi, salı ve pazar 9.50 de çarşamba, perşembe ve cuma 15 de (Trak), Cumartesi ayrıca 13.30 da (Marakaz), Galata rıhtımından.
Bandırma hattına	Pazartesi, çarşamba ve cuma 8.15 de (Marakaz), Galata rıhtımından. Ayrıca çarşamba 20 de (Antalya), cumartesi 20 de (Ügen), Tophane rıhtımından.
Karabiga hattına	Salı ve cuma 19 da (Bartın), Tophane rıhtımından.
İmroz hattına	Pazar 9 da (Tayyar), Tophane rıhtımından.
Ayyalık hattına	Çarşamba 15 de (Kemâl), cumartesi 15 de (Saadet), Sirkeci rıhtımından.
İzmir sür'at hattına	Pazar 11 de (Aksu), Galata rıhtımından.
Mersin hattına	Salı 10 da (Erzurum), cuma 10 da (Dumlupınar), Sirkeci rıhtımından.

Not: Vapur seferleri hakkında her türlü malumat aşağıda telefon numaraları yazılı Acentelerimizden öğrenilebilir.

Galata Baş Acenteliği - Galata rıhtımı, Limanlar Umum müdürlüğü binası altında. 42362

Galata Şube Acenteliği - Galata rıhtımı. Mıntıka Liman Reislığı binası altında. 40133

Sirkeci Şube Acenteliği - Sirkeci, Yolcu Salonu. 22740

(2538)

İnhisarlar U. Müdürlüğünden:

Cinsi	Miktarı	Muhammen B. Lira Kır.	% 7,5 T. Lira Kır.	Tarihi	Eksiltmenin Şekli	Saat
Baskül	6 adet	1580	117	12/IV/940	A. eksiltme	14
Soda	9000 Kg.	—	—	—	Pazarlık	14,30
Buz dolabı	1 adet	350	26 25	—	Açık eksiltme	15
Kazain kola	5000 Kg.	—	—	—	Pazarlık	15,30
Şişe ambalaj kâ.	30000	—	—	—	—	16
Hava kompresörü	1 adet	sif 3000	225	16/IV/940	A. eksiltme	14
I - Şartnameleri mücibince yukarıda cins ve miktarları yazılı «6» kalem malzeme hizalarında gösterilen usullerle satın alınacaktır.						
II - Muhammen bedelleri, muvakkat teminatları, eksiltme gün ve saatleri hizalarında yazılıdır.						
III - Eksiltme hizalarında yazılı günlerde Kabataşta lezazım ve mübayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.						
IV - Şartnameler her gün sözü geçen şubeden parasız alınabilir.						
V - Kompresör münakasasına girecekler flatsız tekliflerini 3 gün evveline kadar müskirat fabrikalar şubesine vermeleri ve münakasaya iştirak vesikası almaları lazımdır.						
VI - İstekillerin eksiltme için tayin edilen gün ve saatlerde % 7,5 güvenme paraları ile birlikte mezkûr komisyona müracaatları.						

«2410»

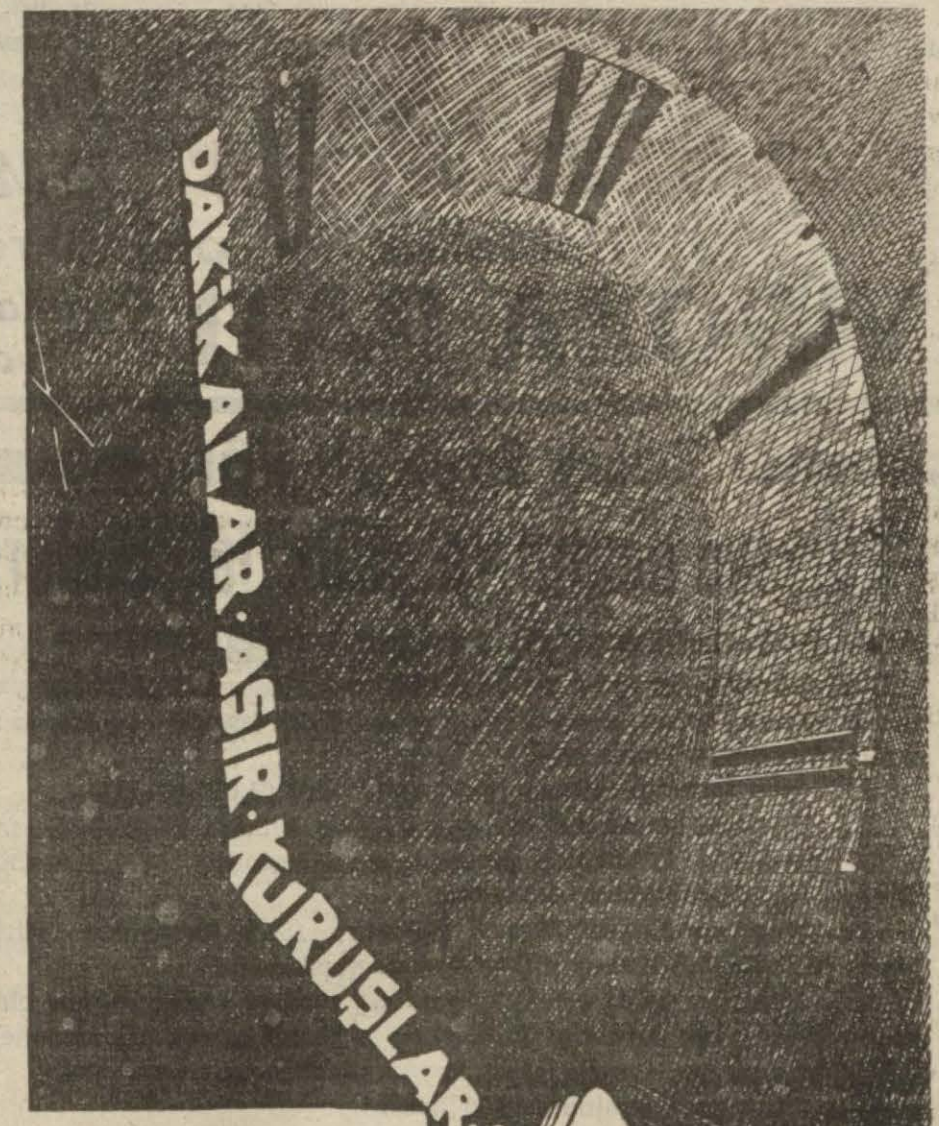
Emniyet Sandığı İlanları

0/0 8,5 faizli ve sekiz sene taksitli emlak satışı

Semti	Cinsi	Muhammen kıymeti
Hasköyde eski Kiremirçi yeni Mehmetpaşa mahallesinde Hasköy caddesi Yağhane sokak eski 5 yeni 1, 3, 5 No. lu.	Üç katta dokuz odalı ahşap iki evin tamamı.	800
Beyoğlunda Kocatepe mahallesinde Taksim caddesi yeni Kaya sokağında eski 2, 4, 6 yeni 2/1 No. lu.	Dört odalı ve elektrik tesisatını havi maa dükkan kârgir bir evin tamamı.	600
1 - Arttırma 26/4/940 tarihine düşen cuma günü saat 14 ten 16 ya kadar yapılacak ve gayrimenkuller en çok bedel verenlerin üstünde kalacaktır.		
2 - Arttırmaya girmek için muhammen kıymetin % 10 nu nisbetinde pey akçesi yattırılmaktadır.		
3 - Arttırma bedelinin dörtte biri peşin ve geri kalanı sekiz sene de sekiz müsavî taksitte ödenir. Taksitler % 8,5 faize tabidir.		
4 - Taksitler ödeninceye kadar gayrimenkul Sandığa birinci derecede ipotekli kâhır.		
5 - Fazla tafsilât almak ve binaların fotoğraflarını görmek isteyenlerin Sandık Binalar servisine müracaat eylemeleri lazımdır.		

150,000 Lira

T. İŞ. BANKASI

1940 Küçük Carî Hesaplar

İKRAMIYE PLÂNI

1 adet 2000 liralık	= 2000.— lira
3 » 1000 »	= 3000.— »
6 » 500 »	= 3000.— »
12 » 250 »	= 3000.— »
40 » 100 »	= 4000.— »
75 » 50 »	= 3750.— »
210 » 25 »	= 5250.— »

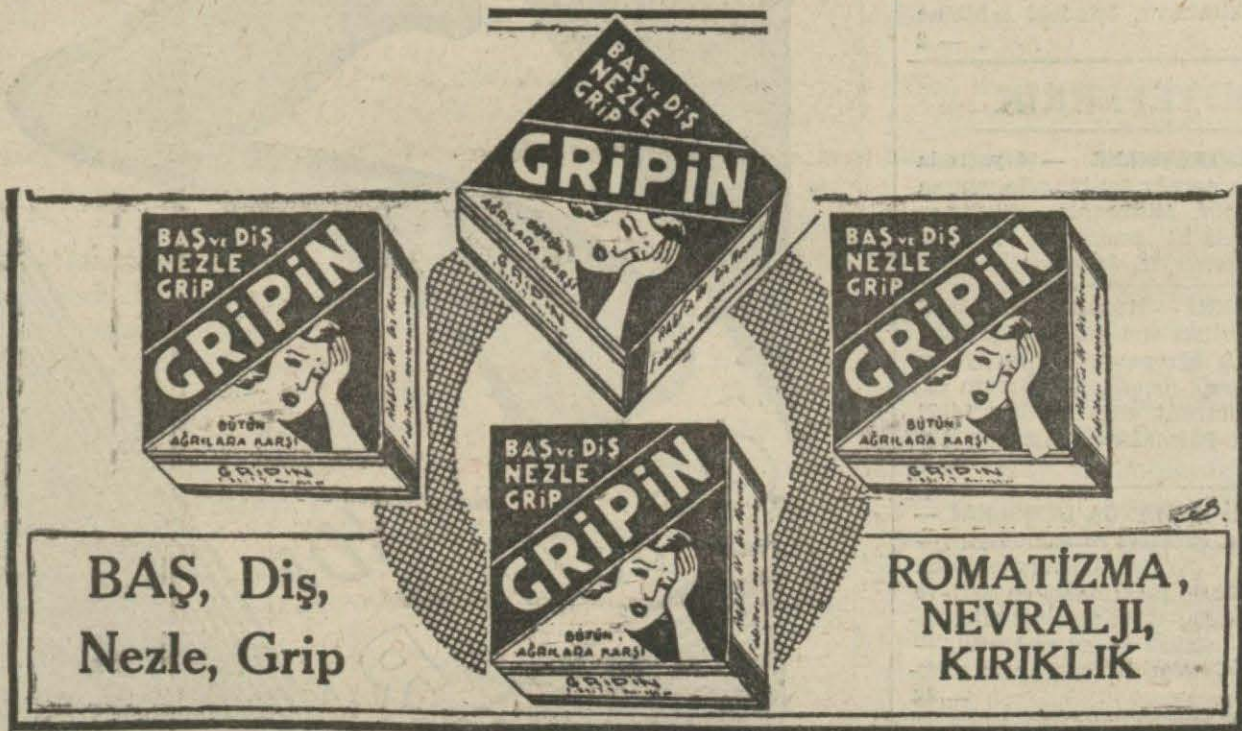
Keşideler: 1 şubat, 1 mayıs, 1 ağustos, 1 ikinciteğrin tarihlerinde yapılır.

RADYOLİN

İle SABAH - ÖĞLE - AKŞAM HER YEMekten SONRA günde 3 defa muntazaman dişlerinizi fırçalayınız.

GRİPİN

BAŞ, DiŞ,
Nezle, Grip

ROMATİZMA,
NEURALJİ,
KIRIKLIK

ve bütün ağrıları keser, icabında günde 3 kaşe alınabilir.

VIROZA

Kan Çıbanları, her türlü yanıklar, arpacık, sivile, koltuk altı çıbanları, şirpençe, traş yaraları, piyodermit, dolama, akneler, ergenlikler, meme iltihablarını ve çatlakları, konjoktivit şark çıbanları

En erken ve en
EMİN TEDAVİ EDER.

Polivalan ve polimikrobiyen aşı

VIROZA PATİ Cerahat yapıcı bütün mikropların yaşamasına mâni olur.

Şose inşaatı ilânı

Türkiye demir ve çelik fabrikaları Müessesesi müdürlüğünden

- 1 — Türkiye Demir ve Çelik fabrikaları müessesesi tarafından yapılacak katranlı çürül şosası inşaatı vahidli fiyat esasıyla ve kapalı zarf usulile eksiltmeye konmuştur.
- 2 — İşbu inşaatın muhammen keşif bedeli 61,016,50 liradır.
- 3 — Eksiltme evrakı 2,50 lira mukabilinde Ankara Sümerbank muamelât şubesinden, İstanbulda Sümerbank şubesinden ve Karabükte müessese müdürlüğünden alınabilir.
- 4 — Eksiltme 5.4.1940 Cuma günü saat 15 de Karabükte Türkiye Demir ve Çelik fabrikaları müessesesinde yapılacaktır.
- 5 — İstekliler teklif evrakı meyanında şimdiye kadar yapmış oldukları bu kabil işlere, bunların bedellerine ve hangi bankalarla muamelede bulduklarına dair vesikalarnı koyacaklardır.
- 6 — Muvakkat teminatı 4.300 liradır.
- 7 — Teklif miktuplarını havi zarflar kapalı olarak ihale günü saat 14 de kadar Karabükte müessese müdürlüğüne teslim edilecektir. Postada vaki olabilecek gecikmelerden dolayı müessese mesuliyet kabul edemez.
- 8 — Bu inşaatı müessese taliplerden dilediğine vermek veyahut münakasayı hükümsüz saymakta tamamen serbesttir.

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum idaresi ilânları

Bedeli Türk - İngiliz kredi anlaşmasından tediyeye edilmek üzere mübayaası takarrür eden İngiliz lokomotiflerine ait takriben eli kalem yedek parça pazarlık suretille ve münhasıran İngiliz firmalarından satın alınacaktır.

Bu hususta tanzim edilmiş olan şartnameler Londra'da Türk Ticaret Ateşeliğinden ve Ankara'da Devlet Demiryolları Malzeme Dairesinden tedarik edilebilir. Şartname almak isteyenlerin bu kabil malzeme imal eden bir İngiliz fabrikasını temsil ettiklerini firma ismini vernek suretille bildirerek, tahriren veya şifahen yukarıda sözü geçen yerlere müracaatları lazımdır.

Verilecek teklifler: en nihayet 20/5/1940 tarihine kadar Ankara'da Devlet Demiryolları Merkez Dokuzuncu Arttırma eksiltme komisyonuna tevdi edilmiş olması lazımlıgeleceği ilân olunur.

(2439)

MER'A

açılıyor.

Istanbul Bahçekapı 23-25 numara
21225 telefon M. Derviş Uğur.

RADYO, SAAT (REP. NO.)
BAYAN ÇANTALARI
HEDİYELİK EŞYA
BİSİKLET, AVİZELER
ELEKTRİK ALETLERİ
HAVAĞAZI ALETLERİ
FOTOĞRAF MAKİNELERİ
AMPULLER 23 Kurus

TAKSİTLE SATIŞ

OSMAN ŞAKAR ve ŞİKİ

Bankalar Caddesi, 59 - 47 TELEFON 42700
Beyazıt Üniversitesi Cad 20-Kadıköy İskele Cad 33, 2

Aramadan ve Yorulmadan

KOSTÜMLÜK ve PARDESÜLÜK

Hakiki İngiliz Kumaşları
almak için her yerden evvel
Galatada, Karaköyde

J. MOTOLA

ve MAHDUMLARI
Kumaş Ticarethanesini veya
Sultanhamamında 45 No. da
Yeni açılan mağazalarını ziyaret
ediniz. Bulacağınız en zarif

YERLİ

ve hakiki

İNGİLİZ

kumaşlarının zengin ve sık çeşitlerinden hayrette kalacaksınız.
Mükemmel cins - Rekabetsiz Fiyat

Bütün dünyada tanınmış
ve meşhur

STIGLER

Marka

Her tipte gayet kullanışlı

ELEKTRİK ASANSÖRLERİ

MUTLAK BİR EMNİYET

ve
SAKİN ve SARSINTISIZ
BİR TEVAKKUF TEMİN
EDER.

Hareketi sessizdir.

Bütün Türkiye için
Yegâne acentası:

A. Parma

Istanbul, Sultanhamam Servill han
No. 9/11. Telefon: 21787

Türkiye Öumhuriyeti ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888

Sermayesi: 100.000.000 Türk lirası

Şube ve ajans adedi: 265

Ziraat ve ticari her nevi banka muameleleri

Para biriktirenlere 28,800 lira ikramiye veriyor
Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesaplarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plana göre ikramiye dağıtılacaktır:

4 Adet 1,000 Liralık	4,000 Lira
4 » 500 »	2,000 »
4 » 250 »	1,000 »
40 » 100 »	4,000 »
100 » 50 »	5,000 »
120 » 40 »	4,800 »
160 » 20 »	3,200 »

DİKKAT: Hesaplarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmeyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir.

Kur'alar senede 4 defa, 1 Eylül, 1 Birincikanun, 1 Mart ve 1 Haziran tarihlerinde çekilecektir.

Öksürenlere: **Katran Hakkı Ekrem**
Hakkı Katran pastilleri de vardır